POLIROM

Cosmin Perţa

În urmă nu mai e nimic

EGO
proză

Cosmin Perţa

În urmă nu mai e nimic

roman

POLIROM
2015

© 2015 by Editura Polirom

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-5652-3
ISBN PDF: 978-973-46-5653-0
ISBN print: 978-973-46-5573-1

Coperta: Radu Răileanu
Foto copertă: © pictureguy/Depositphotos.com

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

COSMIN PERŢA, poet, prozator şi eseist, născut în 1982 în Vişeu de Sus, Maramureş, a absolvit Facultatea de Litere din cadrul Universităţii „Babeş-Bolyai” din Cluj-Napoca. Şi-a continuat studiile la Universitatea din Bucureşti, obţinînd o diplomă de masterat în literatură contemporană şi titlul de doctor în litere cu o teză despre fantastic în literatura est-europeană. A publicat cinci cărţi de poezie, două de povestiri, două romane, o monografie, un studiu şi o piesă de teatru. Poemele sale sînt traduse în 11 limbi. În presa românească şi în cea străină există peste 200 de cronici, recenzii şi referinţe la opera sa.

I

1

Când capul desprins al bunicului s-a rostogolit pe pământ, zeci de vrăbiuţe care îşi făceau baia de praf s-au împrăştiat speriate care-ncotro. Era totuşi destul de cald pentru începutul lui mai.

Eu aveam 11 ani, bunicul, 74. Accident de muncă, aşa i se spune momentului aceluia în care o bucată mare de lemn vine în zbor şi-ţi rupe capul. Eu nu i-am spus nicicum, ştiu doar că atunci mi-a trecut prima oară prin minte că trebuie să plec.

Drumul până la spital cu capul bunicului lipit strâns de gât, înmormântarea au trecut cu totul pe lângă mine. De la înmormântare îmi amintesc prăjiturile şi că a fost grozav de multă lume, sute de oameni, şi toţi aveau ceva să-mi spună şi mă mângâiau de parcă eu aş fi fost mortul. Ştiu că într-o noapte de priveghi am rămas singur cu sicriul şi cu bunicul în el şi aşteptam să se ridice, făceam pe mine de spaimă, dar tot aşteptam să se ridice, să zică: gata cu gluma, hai, c-avem treabă! Dar el nu s-a sculat şi l-au aruncat într-o groapă, ştiam însă că nu e singur, ştiam că îl are pe Dumnezeu cu el. Bunicul meu a fost un bărbat credincios şi asta era ceea ce mă liniştea cu totul în ceea ce privea moartea lui.

A doua zi am ieşit în curtea blocului. Voiam să mă joc cu cineva, dar nu aveam niciun prieten. Ne mutaserăm la oraş de curând, iar eu nu eram firea cea mai adaptabilă. Adaptare însemna să reuşesc să-mi fac suficienţi prieteni influenţi încât să scap cu viaţă, or, eu mă înţelegeam mult mai bine

cu sălbăticiunile decât cu oamenii. Câţiva băieţi făceau cornete şi jucau hoţii şi vardiştii. Nu m-au lăsat să mă joc cu ei. Am furat din casă un vechi ceas de mână electronic, a cărui lipsă ştiam că nu se va simţi, şi în schimbul lui mi-au făcut şi mie cinci cornete şi mi-au dat o bucăţică de ţeavă. Fraierul, mi-au spus, dar pentru mine cornetele alea erau mai importante decât ceasul pentru dispariţia căruia puteam lua bătaie. M-am jucat singur şi am fost fericit. Aproape o lună m-au ţinut cornetele alea, le iubeam cel mai tare.

Când ne-am întors pe Vale, să facem ordine după dispariţia bunicului, mă jucam cu cornetele în livadă şi mă întrebam de ce a trebuit să ne mutăm la oraş. Odată, când băieţii mai mari de la şcoala din sat m-au bătut, bunicul a apărut a doua zi în clasă cu toporul. A fost mai mult amuzant, ce-i drept, mai ales cu învăţătorul, domnul Cucuruz, ascunzându-se după catedră, însă a avut efect. Acum nu mai avea cine să vină să mă salveze cu toporul.

2

Locuiesc lângă o biserică, dar aseară m-am nimerit într-o mansardă cu dracu' la masă. Râdeam la glumele dracului şi îi dădeam dreptate şi când nu credeam că are, eram supus şi slugarnic şi tare îi mai plăcea dracului de mine. Apoi m-a chemat la el acasă să mi-o prezinte pe fata lui. Până la el acasă trebuia să trecem peste un câmp plin de carcase de găini uriaşe. Dacă te atingi de ele, capeţi forţă, iar capetele alea de acolo, din marginea câmpului, unele te vindecă, altele te îmbolnăvesc, mi-a spus. Casa dracului avea trei camere, în bucătărie fata dracului şi mătuşa ei tricotau. Am stat pe scaun în faţa lor şi am băut ceai, ne priveam pe sub sprâncene, era sfioasă fata dracului şi a naibii de frumoasă. Apoi au apărut mulţi duşmani şi erau

cât pe ce să-l dovedească pe dracu', dar am ieşit eu în faţa casei cu paloşu-n mână şi m-am luptat cu ei şi l-am salvat pe dracu' de dragul fetei. Apoi am plecat la o plimbare cu Dacia şi la un moment dat am trecut prin faţa casei mele şi le-am arătat: aici, aici stau eu, numai că maşina mergea repede şi, când s-au uitat ei, au văzut biserica.

3

La 11 ani, hormonii încep să se agite şi eu eram foarte îndrăgostit de Anca, fata din vecini, sora prietenului meu Adi. Pe la 7 ani îl întrebam pe Adi cum arată o păsărică, pentru că el făcea baie împreună cu Anca în covată; mi-a spus că arată ca o păstaie. Asta nu m-a mulţumit îndeajuns şi pe la 9 ani, când am ieşit de la şcoala din sat împreună cu Adi, alţi doi băieţi şi o fată, ne vorbiserăm şi la o cotitură a drumului de ţară ei au tras fata în pădure şi i-au dat jos chiloţeii să vadă mai bine. Eu nu am avut curajul să merg cu ei, îmi era ruşine, foarte ruşine şi am stat în drum, de şase. Apoi i-am întrebat cum arăta. Ca o păstaie plină de caca, mi-au spus, şi nici asta nu m-a mulţumit îndeajuns. Apoi conştiinţa, ruşinea m-au dat de gol, nu puteam să dorm noaptea, ştiam că făcusem ceva greşit şi mă frământam şi mă tot zbăteam înăuntru până când i-am spus mamei şi toţi am luat atunci cea mai cruntă bătaie din copilărie, rănile s-au vindecat, dar eu tot nu ştiam cum arată o păsărică.

La 11 ani, după moartea bunicului, mergeam mult mai rar la ţară, dar tot îndrăgostit de Anca eram şi ştiam că acum trebuie să mă transform în bărbat, să ştiu adică cum arată lucrul acela. Eram singur cu Anca la ea acasă şi voiam s-o sărut şi să văd, să mă fac adică bărbat. La început am rugat-o, nu a vrut, apoi ne-am jucat, ne-am hârjonit un pic şi am încercat să forţez

nota, dar ea a luat un cuţit de pe masă şi m-a tăiat la mână. Am şi acum cicatricea aceea. Apoi, peste vreo cinci-şase ani, a venit un băiat din America şi a cerut-o pe Anca de la mama ei. A fost o petrecere mare în Vale şi a doua zi s-au urcat în maşină şi au plecat spre ocean. A fost ultima dată când am văzut-o pe Anca şi una dintre cele mai triste zile din viaţa mea. Eram deja mare, ştiam cum arată o păsărică, deşi nu văzusem încă pe viu vreuna, iar Anca şi păsărica ei magică plecaseră în America.

4

Trebuia să-mi adun repede un echipaj pentru corabia mea de piraţi. Peste câteva zile plecam spre America. Am găsit la Constanţa câţiva români neaoşi, mateloţi de nădejde care dădeau bine şi cu hangerul, dar nu-mi ajungeau. Cineva mi-a spus că într-o bodegă o să găsesc câţiva francezi disponibili. Ce era să fac? Îmi trebuia un echipaj cât de cât complet, chiar dacă nu cel mai bun. Dacă e să fie francezi, francezi să fie. Apoi dracu' mi-a spus să o iau şi pe fata lui cu noi. Ea o să aibă grijă să nu se răscoale francezii şi o să fie foarte, foarte docilă, mi-a spus. Era o zi friguroasă de toamnă şi vântul ne bătea drept în faţă, răscolindu-ne pletele unsuroase.

5

Bunicu' murise de câteva luni bune şi eu nu mă adaptasem nicicum în clasa a IV-a la şcoala din oraş. La începutul iernii am încasat o bătaie cruntă

de la şapte băieţi din clasa a II-a ajutaţi de o fată din clasa a V-a. Râdea toată şcoala de mine, eram ăla pe care l-au bătut şapte pitici şi Albă-ca-Zăpada. Am început să-i aduc mere şi sandviciuri unui bătăuş din clasa a VIII-a şi o vreme lucrurile s-au mai liniştit. În pauze era o bulgăreală generală. Nu ştiu de ce mi se pusese pata pe o fată de-a VII-a căreia îi trimiteam bulgări în cap cu o dexteritate nebănuită. Într-o zi, fata m-a prins când ieşeam de la ora de sport şi m-a înghesuit în culoarul ascuns care dădea înspre sera şcolii. Mă aşteptam să îmi tragă câteva, în schimb, ea m-a lipit de perete şi m-a sărutat cu ardoare. Avea sânii mari pentru o fată de-a VII-a şi mă împingea cu ei în perete. Sărutul ei era umed şi lipicios şi îmi trăgea mâinile spre coapsele şi sânii ei. Apoi s-a desprins brusc şi a fugit. Mi-au trebuit câteva minute să-mi revin. A doua zi se ştia în toată şcoala că acelei fete de-a VII-a i-a venit ciclul la ora de matematică. Nu spusesem nimănui ce se întâmplase, dar mă uitam speriat în jur: într-un fel, eram convins că ce i se întâmplase era din vina mea, ca atunci, în pădure, şi că voi fi pedepsit.

6

Nu puteam să fac un film serios cu un singur personaj, aşa că am mai adunat nişte crăci, le-am pus pălării şi ciubote şi le-am plasat strategic în hăţiş. Armata cuceritoare nazistă nu avea să treacă de mine şi de soldaţii mei. Aveam chiar şi trei avioane, mai vechi, ce-i drept, din primul război mondial, dar compensau prin devotamentul şi tehnica piloţilor. Noi eram rezistenţa din munţi. Numai să vină. Totul era pregătit, dar nu avea cine să filmeze. La orizont se arătau nişte nori de ploaie şi vântul a început să cam sufle frunzele de pe soldaţii mei, apoi a apărut fata dracului şi mi-a spus că,

dacă vreau, poate să filmeze ea totul. Nu, nu voiam, prea era înnorat, nu filmăm decât pe lumină, i-am spus, mi-am luat pălăriile şi ciubotele şi am coborât dealul.

7

Aminteşte-ţi mereu că familia noastră este alcătuită din oameni excepţionali, îmi spunea mama. Istoria familiei noastre se ducea hăt până în secolul al XVI-lea, istoria cunoscută adică. Strămoşii din partea mamei erau atestaţi prima dată pe la 1530, nobili de ţară, războinici neînfricaţi, luptau fără scut, cu sabie scurtă în stânga şi bardă în dreapta. Strămoşii din partea tatei apar puţintel mai târziu, prin 1570: familie de conţi, recunoscuţi pentru abilităţile lor tactice şi pentru precizia mânuirii armelor de foc. Tata chiar moştenise ceva de la ei, era un ţintaş de prima mână, îmi zicea că era aşa din armată. Blazonul familiei tatei, recuperat cu greu din negurile istoriei, atârna deasupra canapelei din garsonieră – un călăreţ cu o flintă în mână şi doi câini la baza unui deal împădurit. Dar toate acestea erau în secolul al XVI-lea, noi acum eram în anii ’90, Iliescu era la al doilea mandat, blazonul atârna kitschos şi deprimant deasupra canapelei roase, iar eu tot nu mă adaptasem la noua şcoală. Nu mai veneam chiar zilnic acasă cu ochii vineţi, ba chiar reuşisem performanţa să bat şi eu pe cineva. Nu, nu s-a întâmplat pentru că am vrut, ci pentru că am fost forţat, chiar şi acum. Băieţii mai mari mi-au spus să-l bat, dacă nu, urma să fiu eu cel care şi-o lua. Bate-l, bate-l bine, mi-a spus atunci fata dracului, şi l-am bătut. Primii pumni s-au îndreptat cu spaimă spre el, apoi, pe măsură ce mă lovea înapoi cu furie, mai mult ne tăvăleam pe jos şi ne rupeam hainele, până când, cu o lovitură norocoasă, i-am înfipt un picior în piept şi l-am azvârlit pe o grămadă de

gunoi în spatele şcolii. Am fost aplaudat şi felicitat, pentru o clipă m-am simţit acceptat. Nu, nu m-am gândit niciun moment că mă transformasem într-un monstru, că devenisem ca ei, nu mi-a fost milă de cel de vârsta mea răsturnat în gunoi, mă simţeam, cum spunea mama, excepţional pentru prima dată de când mă mutasem la oraş.

8

Ne-au luat cu autobuzul şi ne-au dus la o piscină la ora de sport. Ne-au băgat pe toţi 30 în apă şi ne-au spus să înotăm. Eu nu ştiam să înot. Stăteam la margine şi îmi băgam capul sub apă. Apa era gălbuie şi uleioasă, am deschis ochii sub apă şi atunci le-am văzut. Pe fundul spart al piscinei creşteau vegetaţie şi multe, multe ciuperci – ciuperci uriaşe, cum nu mai văzusem până atunci. Am scos capul şi am urlat: sunt ciuperci, sunt ciuperci! Toată lumea s-a bulucit spre ieşire, învăţătoarea urla la mine că produc panică, profesorul de sport m-a înjurat scurt, cum îmi permit să spun că sunt ciuperci în piscina lui?! Eşti un căcat mic, un nimic, mi-a spus. O să vedem noi peste vreo 10 ani, i-am spus. Pe drumul de întoarcere, în autobuz, m-au aşezat singur în spate, aproape îmi dădeau lacrimile, apoi a venit lângă mine fata dracului şi mi-a zis să nu-mi fac inimă rea, mai bine să învăţăm la franceză împreună. Era frumoasă fata dracului, aşa că am început să silabisesc după ea: *les-en-fants-courent-dans-la-cour-sans-soucis*.

9

Unchiul era cel de-al doilea personaj excepţional din familie. Nu s-a înţeles niciodată cu bunicu', la 14 ani şi-a făcut o desagă şi a plecat de acasă „în lume". Bunicu' nici măcar nu a încercat să-l oprească, era singurul lui băiat şi l-a azvârlit de acasă cu un picior în fund. Imaginea băiatului aceluia plecat de acasă, plângând, cu o desagă pe un drum de ţară, fără nimic în faţă, m-a bântuit şi m-a fascinat multă vreme. Unchiul a ajuns la Constanţa, a crescut, a făcut o şcoală de bucătari şi ospătari şi a ajuns unul dintre ospătarii lui Ceauşescu. A fost recrutat de serviciile secrete americane, deconspirat şi ajutat să fugă din ţară. S-a ascuns cinci ani într-o staţiune de schi din Elveţia, a fost găsit de un agent dublu român, prieten, care s-a întors în ţară şi l-a declarat mort. Unchiul a fugit în RFG. La Hamburg s-a însurat cu fiica unui armator celebru pe care o cunoscuse la o discotecă, a făcut facultatea de fizică susţinut financiar de noul lui socru şi a lucrat ca inginer la centrala atomică din Hamburg. În ţară, familia a primit înscrisul conform căruia unchiul a fost executat ca trădător de ţară. Bunicu' nu a clintit o sprânceană. În 1990 s-a întors acasă şi bunica era să facă un atac de cord. Bunicu' nu a clintit o sprânceană. S-au despărţit la fel cum o făcuseră atunci când unchiul avea 14 ani. Mama ce-a plâns mai tare.

10

Când a tăiat bunicu' viţelul de lapte ştiam ce urma să se întâmple. Am vorbit cu mama şi cu tata la singurul telefon de pe Vale, telefonul vecinilor, şi i-am rugat să se întoarcă mai repede săptămâna aceea, să mă ajute să-l

opresc. Mi-au promis că vor avea grijă, că nu se va întâmpla nimic rău. Apoi s-a făcut seară, ziua Domnului trecuse deja şi bunicu' a scos viţelul din grajd. M-am lipit de el, m-am smiorcăit cum am putut mai bine, îl ţineam de coadă şi nu-l lăsam să-l tragă în spate. Hai cu mine, trebuie să fii bărbat, mi-a spus bunicu'. Părinţii nu au mai ajuns şi m-am simţit înşelat. Am plâns trei zile, pe urmă am mâncat şi eu din carnea lui, iar când au ajuns părinţii, deja totul era normal, dar cumva altfel.

11

Mama a fost dintotdeauna o fiinţă independentă şi sensibilă. Bunicu' îmi povestea cum mama, pe când avea 5 ani, s-a luat după o nuntă din sat care trecea prin faţa porţii. A fost pur şi simplu vrăjită de muzica ceteraşilor şi s-a luat după alai, pe dealuri, câţiva kilometri buni. Până când şi-au dat seama bunica şi bunicul că le lipseşte fata, se făcuse deja seară. Au găsit-o la nuntă, transfigurată, în mijlocul dansatorilor. Nu mâncase şi nu băuse nimic, doar dansase încontinuu ore în şir.

Ore în şir mă uitam şi eu la fotografiile mamei din liceu şi nu înţelegeam cum se transformase fata aceea ingenuă şi naivă, care poza între păpădii cu un surâs ce te vrăjea, în femeia puternică, încăpăţânată, hotărâtă, care îmi era mamă.

Pe tata l-a cunoscut în satul de munte în care au fost detaşaţi până să ne mutăm la oraş. El profesor, ea învăţătoare, proaspăt repartizaţi acolo amândoi.

Era cea mai frumoasă femeie din tot Nordul, toţi bărbaţii o curtau, dar numai eu am cucerit-o, îmi spunea tata.

L-am luat pe taică-tău pentru că era singurul intelectual adevărat de acolo şi cel mai inteligent. Nu l-am luat pentru că era cel mai frumos, erau şi mai frumoşi, dar l-am ales pe el pentru că voiam să fac un copil deştept, zicea mama.

S-au căsătorit. Mama era virgină (lucru cu care amândoi se laudă de câte ori au ocazia), m-au făcut pe mine şi le-am ieşit cum au vrut.

Cel puţin mamei. Te-am visat şi te-am imaginat tot timpul cât am avut sarcina, ai ieşit exact aşa cum mi te imaginam, cum îmi doream, cum mă rugam să fii, îmi spunea mama.

Apoi mama s-a transformat încet-încet din fata aceea fragilă, veselă şi naivă într-un adevărat cap de familie, cu greutăţi şi responsabilităţi, cu un soţ alcoolic şi un copil mic, cu un viitor incert şi fără economii. Sensibilitatea însă nu i s-a schimbat. Plângea mult mama.

Pentru că tata era extrem de gelos, a renunţat şi la ultima ei plăcere, dansul, dansul acela magic de la 5 ani, pierdută printre nuntaşi. Tatei nu-i plăcea dansul, nici mie nu-mi place şi de la 28 de ani mama nu a mai dansat niciodată. I-au mai rămas doar trandafirii. De ziua mea să-i spui lui taică-tău să-mi ia trandafiri, îmi cerea mama, şi în mintea ei începuse deja marea campanie de cucerire – a mea, a tatei, a oraşului întreg.

12

Trecuse aproape un an şi instinctul de supravieţuire câştigase. Când un verişor îndepărtat de al meu de pe Vale a intrat la liceu şi trebuia să se mute în oraş, a venit la mine, deşi eram cu patru ani mai mic decât el, să mă întrebe cui să plătească taxă de protecţie. Lui Samson, i-am spus, cu Samson în spate nu ai nicio problemă. Chiar credeam asta pe atunci. Îmi

descopeream reacţiile în faţa lumii, îmi antrenam muşchii şi credeam că viitorul meu este deja bătut în cuie. Eram şi fericit, şi nefericit în egală măsură, şi iubeam, şi uram lumea şi familia şi tot.

La orele de lucru manual, iarna sculptam steluţe în lemn de brad, iar toamna tehnicianul ne trimitea în echipe pe dealuri să strângem lemne uscate pentru centrala şcolii. În echipa mea eram cinci. Strângeam nişte braţe de crengi, apoi făceam baie în râu.

Odată, unul dintre băieţii mai mari ne-a făcut ţigări din foi de caiet umplute cu frunze uscate de arin. Toţi au început să pufăie fumul acela înecăcios, lungiţi pe spate pe malul râului, chicotind. Ia şi fumează, mi-a spus fata dracului, şi am fumat.

13

Tata era un alcoolic extraordinar de blând. Nu-mi amintesc să-mi fi dat vreodată o palmă. O singură dată, după ce i-am făcut o măgărie, mi-a tras un picior în fund, din fugă. Cu toate acestea, îmi era frică de el. Oarecum frică. Mama lucra ca pedagog de noapte la Şcoala Specială şi serile, la ora 9, pleca la serviciu, lăsându-mă pe mine doar cu tata în garsonieră. Eram totuşi destul de singur după ce pleca mama. Tata îşi scotea sticlele cu alcool ascunse în cele mai neaşteptate locuri, se punea la masa cu maşina de scris şi începea să lucreze. Tata era scriitor. La început lucram şi eu cot la cot cu el, adică scriam nişte povestioare cu animale vorbitoare pe care învăţătoarea mă punea să le citesc în faţa clasei. Nu adormeam de frica aia ciudată până când nu adormea şi tata, îmi era teamă de moartea lui tata. Tata bea până cădea lat, în baie, în hol, unde se nimerea. Prima dată îi înţepeneau degetele, apoi gâtul, la urmă de tot îi înţepeneau genunchii. Câteva luni a

mers aşa, ne pândeam unul pe altul şi scriam amândoi încontinuu. Cred că am scris sute de pagini împreună, o carte a noastră, doi autori în aceeaşi garsonieră, dar în lumi diferite. Apoi nu mai puteam să stau noaptea, la şcoală mai mult dormeam, şi l-am rugat pe tata să nu mai bea şi mi-a promis că nu o va mai face. O vreme nu a mai băut aşa mult. Într-o noapte însă, ritualul a reînceput, aşa că am fugit în şlapi de acasă până la mama la serviciu. Când ne-am întors împreună, tata avea deja degetele ţepene de la alcool.

14

Altă dată au trimis toată şcoala pe dealuri să culegem flori de tei pentru învăţători şi profesori şi să strângem pământ pentru seră. Era vară, eram deja în clasa a V-a şi atunci am văzut prima oară cu adevărat o păsărică, pe viu, cum s-ar spune. Pe dealuri eram doar noi, era cald şi băieţii luau apă din râu cu găleţile în care trebuia să adunăm pământ şi o aruncau peste fete. Tricourile ude şi pantalonii strâmţi lăsau să li se ghicească formele abia împlinite. Apoi m-am afundat în pădure şi am văzut-o pe Irina dintr-a VIII-a culcată pe spate într-un smârc de mesteceni tineri, cu fusta ridicată, fără chiloţi şi cu George peste ea frământându-i sânii. Nu m-au văzut.

Uită-te, uită-te bine, mi-a spus fata dracului, şi m-am uitat.

15

Bunicu' era tatăl mamei. El era cel care-a murit în braţele mele cu capul rupt. Dar era mult mai mult de-atât. El era cel care, întorcându-se odată acasă, şi-a găsit nevasta însărcinată în luna a opta împuşcată în cap pe podea în mijlocul casei, cel care a dus-o la veterinarul care l-a făcut nebun de crede că poate fi salvată, cel care a dus-o la spitalul ai cărui doctori nu i-au dat nicio şansă, cel care s-a rugat o lună încontinuu, promiţând să se pocăiască dacă vreuna dintre cele două vieţi se va salva, cel care s-a bucurat nespus când, după o lună, nevasta sa împuşcată în cap a născut un băiat viu şi sănătos şi şi-a revenit cu totul şi ea. Aşa s-a născut unchiul, dintr-o femeie căreia i-a fost zburată o treime din creier şi care a supravieţuit şi a născut în mod miraculos şi a fost normală, a trăit 86 de ani şi aşa s-a pocăit bunicul, trecând la adventism. Dar bunicu' meu era şi mai mult de-atât. El era cel care l-a vânat pe jandarmul hortist care a împuşcat-o pe bunica şi l-a omorât, cel care s-a ascuns de hortişti şase luni în pădure, până când au plecat, cel care apoi s-a pocăit şi a devenit predicator, unul cu har, spunea lumea.

Apoi a fost miner şi s-a întors într-o noapte 20 de kilometri pe jos de la mină, cu piciorul rupt, de l-am oblojit cu bunica o săptămână cu cataplasme cu hrean. Apoi a fost zidar şi m-a învăţat să construiesc case. Apoi mi-a arătat cum să te porţi cu sălbăticiunile: într-o iarnă a luat ursul o viţică din grajd şi el s-a dus cu securea după urs şi s-a întors cu ce mai rămăsese din viţică, iar într-o toamnă am stat amândoi de pază în porumb şi când au venit mistreţii i-a atacat cu o lance improvizată dintr-un băţ cu un cuţit în vârf şi a omorât doi, chiar dacă primul îi rupsese tibia. Apoi a fost tâmplar şi m-a învăţat să lucrez cu lemnul. Apoi a murit. Bunicu' şi bunica cea cu două treimi de creier m-au crescut până la 9 ani, vreme în care părinţii mei munceau în alt oraş şi veneau acasă două zile pe săptămână. La 4 ani,

bunicu' m-a învăţat să citesc literă cu literă, cuvânt cu cuvânt, propoziţie cu propoziţie din Biblie. Am adunat aşa aproape 2.300 de zile în care am stat cu bunicu' şi în care el mi-a vorbit despre un singur lucru, unul singur în sute de forme, şi asta pentru că bunicu' meu, cât l-am prins, vorbea numai şi numai despre slava lui Dumnezeu.

16

În clasa a V-a, lumea se schimbă. O simţi în jurul tău cum începe să freamăte altfel, să-ţi spună alte poveşti. În Elveţia am ajuns pentru că eram bun la învăţătură, elveţienii s-au înfrăţit cu orăşelul nostru montan şi, ca nişte adevăraţi fraţi, au dat o directivă ca un grup de 50 de elevi, cei mai buni la învăţătură din oraşul nostru, să meargă să stea două săptămâni pe banii statului elveţian într-o staţiune de lângă Zürich. Mi-au făcut paşaport – un paşaport numai al meu, înainte chiar să am buletin –, iar eu mi-am făcut bagajele. Pune şi nişte prezervative, mi-a spus fata dracului, şi eu am pus. Când le-a găsit mama, ştiam că nu mai merg nicăieri. Lasă-l, că a suferit destul, i-a spus tata, şi m-a trezit la 3 dimineaţa, ne-am urcat în maşină şi am ajuns şi eu, ultimul, la autocar. Înainte să ieşim din ţară mi-am udat paşaportul cu apă şi eram convins că nu o să mai trec graniţa, dar profesorii au spus lăsaţi-l, e doar un copil neatent, şi am trecut. Liceenii descopereau muzica *flower-power* şi în tot autocarul răsunau ABBA, Janis Joplin şi Jimmy Hendrix, fetele de-a XI-a îşi vânturau fustele înflorate, iar eu eram trist. Mă îndepărtam de mine, dar mă şi apropiam, priveam cu atenţie drumul pentru că ştiam că aceasta e abia prima plecare, cea care mă pregăteşte de drumul spre mare. În Elveţia am învăţat să mă dau cu bicicleta. Eram prea scund să ajung cu picioarele la pedale de pe scaun, aşa

că mă aşezam pe portbagaj, de acolo ajungeam cât de cât la pedale, şi apoi îmi dădeam drumul de pe deal în jos. Prima dată am aterizat într-un gard electric, apoi într-un copac, apoi am început să pedalez binişor de pe portbagaj şi mă luam după fete pe aleile montane până când mă fugăreau băieţii mai mari. Tot în Elveţia am învăţat să înot, azvârlit de pe trambulină în lac, am mâncat sute de jeleuri colorate pe care le cumpăram cu un franc suta de grame, am mâncat îngheţată de fructe la primul meu spectacol de circ, am învăţat că băieţii care stau mai mulţi în cameră îşi arată unii altora puţele şi şi le măsoară şi am avut parte de cel de-al doilea sărut din viaţa mea. Era ultima seară în Elveţia, eram pe un deal şi elveţienii ne făceau cârnăciori la grătar, iar eu ţineam în braţe o fată de-a VI-a. Când au început artificiile, s-a aplecat spre mine şi m-a sărutat prelung, cât au ţinut nenorocitele alea de artificii, şi toată lumea se uita la ele şi ne lăsa pe noi în pace. Apoi am redevenit doi străini. O chema Florica, era cam bondoacă, dar îmi plăcea. În ţară, bunicul era mort deja de un an şi Steaua Bucureşti câştiga Supercupa României în faţa Petrolului Ploieşti. Eu îmi imaginam că sunt foarte aproape de staţiunea în care a stat unchiul ascuns cinci ani şi eram şi eu un mic spion şi nu spuneam nimic nimănui.

17

Pe bunicul din partea tatei l-am cunoscut mai puţin decât pe bunicu'. Bunicul din partea tatei a murit când aveam 7 ani. Îmi amintesc că la 5 ani mi-a cumpărat o maşinuţă roşie cu pedale. Era cea mai frumoasă maşinuţă roşie cu pedale din lume. Păcat că la noi, pe Vale, nu era nicio stradă asfaltată şi nu aveam unde să mă dau cu ea. Până la urmă a sfârşit atârnată într-un măr din livadă, dar tatălui tatei i-am fost şi îi sunt şi astăzi

recunoscător pentru cea mai frumoasă maşinuţă roşie cu pedale din lume. Când veneau în vizită, prietenii tatei îmi povesteau că bunicul a fost un trubadur al Nordului. Nu prea ştiam eu ce era un trubadur, dar ei îmi spuneau că a fost un poet, un orator, nici asta nu prea ştiam ce însemna, care fascina zeci de oameni cu vorbele lui şi cu poeziile pe care le scornea pe loc. Nu prea ştiam ce să cred şi ce nu din toate câte le spuneau prietenii lui tata, ce ştiam sigur era că bunicul a fost un om bun, îmi aminteam cum odată am avut o criză de furie şi am aruncat în el cu bocanci şi papuci şi, când mama a vrut să mă bată, i-a zis să mă lase în pace că nu ştiu ce fac, că era un preot răspopit care de Paşte ne sfinţea el pâinea şi vinul şi ne dădea cu linguriţa din trupul lui Hristos, că a fost un bărbat puternic, mi-a povestit bunica cum a dărâmat odată la nervi stâlpul verandei cu un singur pumn, că era un mare băutor, cu asta erau de acord şi prietenii lui tata, că a murit de ciroză şi că mi-a cumpărat cea mai frumoasă maşină roşie cu pedale din lume. Atât.

18

L-am strâns de gât, da, l-am strâns tare. Descoperisem lichiorul de cireşe negre. Îmi amintea de lichiorul de ouă de casă făcut de mama pentru musafiri, de când eram mic şi stăteam pe Vale. Mereu când plecau musafirii şi mama şi tata îi conduceau, eu goleam resturile de lichior din pahare. Era tare bun şi dulce. Aşa era şi acesta şi în pauză ne adunam cinci-şase băieţi la toaletă şi dădeam pe gât câte o sticlă de lichior de cireşe negre şi asta ne făcea toată ziua. Odată am furat şi am adus de acasă o jumătate de palincă de prună din rezerva ascunsă a lui tata. Băieţii n-au mai avut răbdare să ajungem la toaletă, în pauză ne-am îmbrâncit care pe care pe sticla de

palincă şi ea s-a răsturnat pe parchet. Toată clasa mirosea ca o distilerie. Cine a adus palincă la şcoală? a întrebat profa de mate. Nu, nu e palincă, e spirt, din dulapul de chimie, l-am vărsat din greşeală, au spus colegele. Cine a adus palincă la şcoală, am întrebat? a insistat profa de mate. Şi Călin s-a uitat la mine. Atunci am luat cea mai răsunătoare şi mai dureroasă palmă din viaţa mea, de la profa de mate. În pauză m-am dus la Călin, s-a speriat şi a vrut să-mi dea un picior, l-am prins de gât. Strânge-l, strânge-l tare, mi-a spus fata dracului, şi l-am strâns până a căzut lat. Acum chiar că trebuia să ajung la director. Pe urmă eu şi Călin am devenit cei mai buni prieteni, schimbaserăm lichiorul de cireşe negre pe lichior de piersici şi în unele pauze mergeam la dulapul de chimie de unde scoteam flaconul de mercur, picuram câteva bobiţe pe bancă şi cu nişte beţe jucam fotbal cu ele până cădeau pe jos şi le pierdeam pe parchet.

19

Despre tata în timpul facultăţii circulau o sumedenie de legende. Două erau însă necontestate: aceea în care, pentru a scăpa de logodna impusă de un colonel de Securitate cu a cărei fiică se culcase, tata a mâncat la masa de logodnă 13 farfurii de supă, până când viitoarea mamă-soacră a urlat îngrozită: daţi-l afară, că ăsta ne mănâncă şi urechile. Şi aceea în care a câştigat un pariu imposibil, ţinând preţ de câteva secunde pe penisul în erecţie o stinghie de care erau atârnate patru haine de blană. Juca nişte farse grozave tata în studenţie, un penis luat de la morgă pus în locul cârnatului colegului de cameră zgârcit, false întâlniri telefonice în numele unor studente date anumitor profesori, petreceri organizate cu forţa în apartamentele celor mai încuiaţi dintre colegi sunt doar câteva secvenţe din

marea legendă a tatei din studenţie. S-au scris şi cărţi despre unele farse făcute de tata, pe bune.

Era un tip pe cinste tata, tare aş fi vrut să-l fi cunoscut atunci.

20

Îmi vorbea mult bunicu' despre ce e spurcat şi ce e sfânt în lume şi cum pot fi recunoscute. L-am întrebat odată: bunule, da' scuipatul e spurcat? Dacă îl scuipi, dacă îl scoţi afară, e spurcat, dacă îl ţii în gură, nu. Aşa-i şi cu vorbele, mi-a zis. Dacă nu le spui tare, diavolul nu te aude.

Nu ţine nimic în tine, e o prostie, refulează, spune tot, te vei elibera, mi-a şoptit repede fata dracului.

Am învăţat să mă masturbez, tata avea câteva reviste porno alb-negru pitite în bibliotecă, în spatele raftului cu Sade şi Apollinaire şi *Povestea poveştilor* a lui Creangă, dar mai mult decât acelea mă stârnea un manual pentru medicii ginecologi descoperit în aceeaşi bibliotecă şi pe ale cărui ilustraţii nu mă mai săturam să mă uit. Odată m-a prins mama răsfoindu-l şi m-a întrebat nervoasă: De ce faci asta, crezi că nu eşti bărbat? Eşti, îţi spun eu, mi-a zis.

21

La un moment dat nu a mai rezistat nici mama. Nu mai ştia ce să facă, aşa că s-a apucat şi ea de băut. Era simpatică până la al cincilea pahar, pe

urmă faţa i se schimonosea şi ura şi deznădejdea dădeau pe dinafară deodată cu furia. E depresia, nenorocita asta de depresie, îmi spunea a doua zi. Îşi găsise un confident, un „politician“ care de fapt trebuia să-l sprijine pe tata, să nu-l dea nimeni afară şi să nu rămânem pe drumuri, şi totodată un om cu care să poată vorbi. Cu tata nu mai putea vorbi de mult, cu mine nu îndrăznea. A durat toată povestea asta câteva luni. Mama era tot mai deprimată, faţa i se schimonosea de la tot mai puţine pahare şi izbucnea în plâns din orice. Mă lua cu ea mereu când se întâlnea cu „politicianul“, să nu-i vină idei ăluia, zicea. Şi discutam toţi trei despre viaţă. Nu, nu ceva specific, ci despre viaţă în general, despre viaţa oraşului, despre viaţa sentimentală, despre viaţa mafioţilor pe care îi cunoşteam, chiar şi despre viaţa interioară şi alte tipuri de viaţă. În ultimul timp mamei îi căşunase pe mine: vorbind despre orice, oricând, oricum, până la urmă eu trebuia să fiu de vină. Eu şi lipsa mea de seriozitate, de responsabilitate, de viitor. Eram un copil în bătaia vântului, rebel şi dezordonat, iar ea nu mai avea putere să se lupte şi cu mine, destul că se lupta cu tata. A doua zi îşi cerea scuze, dar seara o lua de la capăt. Într-o seară, la clasica întâlnire în trei a apărut şi o femeie cel puţin bizară. Era o vrăjitoare recomandată şi adusă de „politician“, cică avea să ne rezolve toate problemele. Mama mi-a luat cafeaua din faţă, a răsturnat ceaşca şi i-a băgat-o femeii sub ochi: Ce vezi?

Văd… văd o uniformă… o uniformă militară… da… şi un grad… un grad mare…

Ce uniformă?

O uniformă alb… albastră… o uniformă de… marină…

22

Tu ştii că nu eşti botezat? m-a întrebat într-o zi fata dracului.

Cum adică să nu fiu botezat?

Uite-aşa, nu eşti.

Păi, copiii sunt botezaţi la naştere.

Copiii da, dar tu nu, tu eşti excepţional.

Mi-am amintit de blazonul familiei noastre agăţat pe peretele plin de igrasie al garsonierei.

23

Oraşul în care locuiam noi era un oraş rău, în care curgea sânge la fiecare sfârşit de săptămână, în care lorzii mafiei lemnului şi a maşinilor aduse ilegal din Germania îşi reglau conturile în baruri cu pistoale, săbii şi bâte. Eu mi-am făcut ucenicia pe lângă Fane Şmenaru' şi pe lângă Samson, încă de prin clasa a IV-a, când ne-am mutat în oraş. Fane era, după cum îi spunea şi numele, un şmenar independent, nu depindea de niciuna dintre cele trei mari mafii şi, deşi făcea afaceri cu toţi, probabil că în scurt timp ar fi fost înghiţit. Pentru asta însă îl avea lângă el pe Samson, un munte de om, cu o forţă şi o rezistenţă caracteristice personajului biblic al cărui nume îl purta. Când i-am cunoscut aveau o sală de biliard, câteva baruri cu jocuri electronice măsluite pentru pariori fraieri şi în rest se ocupau de afaceri mărunte: ţigări de contrabandă, haşiş, marijuana. Apoi au trecut la afaceri cu maşini furate din străinătate şi acolo lucrurile nu au mers prea grozav şi

şi-au făcut mulţi duşmani, iar în final au deschis un striptease-bordel unde rulau fete din Republica Moldova, Bulgaria şi Ucraina.

Fane era înalt, destul de atletic, făcuse kick-box, avea o faţă de vulpe veselă, era agil şi glumeţ, era printre altele şi dansator de break dance, primul de la noi din oraş. M-am apropiat de el furând câteva curele de piele de la mama şi ducându-i-le să le vândă, pentru protecţie. Apoi s-a ataşat de mine şi făceam mici servicii de curierat pentru el, dar cam asta era tot. Cel care mă iubea şi mă proteja până în pânzele albe era Samson. Crescuse şi el într-un sat ca şi mine şi ştia cât e de greu să te adaptezi în lumea „şmecherilor“ de la oraş. Ai încredere, o să te faci mare, o să vezi, îmi spunea. O să fii mare ca mine şi o să le dai pumni în cap la toţi care comentează.

La şcoală, în pauze apăreau liceeni sau chiar şi băieţi mai mari cu „cheta“ la puştime, adică veneau să-i golească pe fraieri de toţi banii de buzunar. De când eram văzut în compania lui Fane şi a lui Samson, eram ocolit de cheta asta. Dar într-o zi un găligan a început să alerge fetele prin curte şi să le pipăie. Nu ştiu ce mi-a venit şi m-am băgat în faţa lui, spunându-i să le lase în pace. Indiferent cu cine aş fi fost prieten, ăsta era un afront prea mare, care nu putea fi iertat, aşa că mi-a tras una şi mi-a spus să mă pun în genunchi, altfel mă omoară. Ezitam. Toţi colegii îmi strigau: pune-te în genunchi! Până la urmă am cedat, m-am pus în genunchi şi găliganul a plecat triumfător. Tremuram de furie, dar mai ales de ruşine. De ce cedasem? De ce mă pusesem în genunchi? Iată o primă decizie cu care nu m-am împăcat nici în ziua de azi. Am fost laş, pe scurt, despre asta e vorba. Însă răzbunarea, răzbunarea avea să vină. I-am povestit Samsonului ce s-a întâmplat şi două zile l-a căutat pe ăla, până l-a găsit pitit într-un bar. L-a adus în faţa mea şi l-a pus în genunchi, l-a pus să-şi ceară scuze şi ăla şi-a cerut scuze plângând. Mai vrei ceva? m-a întrebat Samson. Arde-i una, mi-a şoptit repede în ureche fata dracului, şi i-am tras o palmă cât am putut de tare.

De ce ai dat? a întrebat blând Samsonul pe urmă. Acuma ţi-ai făcut un duşman pe viaţă. Ce-i corect îi corect şi numai atât.

Apoi m-a luat de după umăr şi ne-am dus împreună la striptease.

Una dintre stripteuze, o bulgăroaică, era îndrăgostită de mine, sau poate nu de mine, de ceva la mine, clar e că îl tot ruga pe Fane s-o lase să se culce cu mine şi Fane mă tot întreba dacă vreau. Iar eu aş fi vrut, dar îmi era tare frică şi tare ruşine, aşa că nu voiam. Mă mulţumeam să stau seara şi să le văd unduindu-se şi dezbrăcându-se la bară, momente care se consumau în primele mele vise erotice.

Mergeam uneori pe stradă de mână cu mama şi bulgăroaica trecea pe lângă noi, ne uitam unul la altul cu un soi de dorinţă amestecată cu spaimă. Mi-a spus mama că odată a oprit-o chiar şi pe ea pe stradă să-i ceară încuviinţarea. Mama a scuipat-o. Culcă-te cu bulgăroaica, îmi zicea fata dracului, nu te teme, nu mă pierzi pe mine din cauza asta. Şi o priveam cu jind pe bulgăroaică, dar nu mă apropiam de ea.

Odată s-a apropiat ea de mine, să-mi danseze în poală, iar Samsonul mi-a strecurat o hârtie de 100.000 să i-o bag în chiloţi. I-am băgat-o atât de adânc, încât am simţit pentru prima oară senzaţia unui deget strecurat în interiorul cald, umed şi lipicios al vulvei.

24

Eu chiar nu sunt botezat? am întrebat-o pe mama. Nu, nu eşti. Dar de ce eşti atât de mirat? Ţi-am făcut un bine. De ce să te înregimentez eu fără voia ta unei religii despre care nu ştii nimic şi pe care poate nu o doreşti? Familiile de intelectuali trebuie să le ofere libertate copiilor lor, în primul

rând libertatea de a-şi alege propria religie şi propriul drum în deplină cunoştinţă de cauză.

Când m-am hotărât era deja prea târziu, bulgăroaica fusese vândută pe bani buni unui alt striptease din Napoli. Apoi, peste câteva luni s-a terminat totul. Fane a luat toţi banii din bancă şi a fugit la Amsterdam cu striperiţa lui preferată, o minoră de 16 ani din Republica Moldova, iar Samsonul, rămas singur, cu datorii la cele trei clanuri mafiote, trebuia eliminat. A fost încolţit în striptease, s-a bătut cu 20 de oameni şi i-a pus la pământ înainte să fugă pe străzi, l-au urmărit, l-au împuşcat în picior şi l-au bătut cu bâtele de baseball până când nu a mai rămas decât o bucată de carne diformă pe trotuar.

25

De la o vreme, garsoniera noastră se transformase într-o adevărată arenă de gladiatori. Când ajungea tata acasă, dinspre bucătărie începeau să zboare farfuriile, scrumierele, cratiţele şi tigăile ca stârnite de o magie bezmetică. Injuriile, urletele, icnetele şi mârâielile constituiau fundalul sonor al acestui decor animat. Tata s-a ales în decursul câtorva zile cu nasul spart, arcada crăpată, obrazul tumefiat, iar mama cu cotul julit. Nu, tata nu o lovea pe mama, nu a lovit-o niciodată, însă în încercarea disperată de a se feri de palme, cozi de mătură şi obiecte zburătoare, de obicei o imobiliza, asta dacă nu era prea beat ca să mai poată. Odată, într-o astfel de încercare, au alunecat amândoi în hol şi mama şi-a julit cotul binişor. Deja toată scara ştia că tata e un criminal, printre altele. Eu, în urma acestor experienţe, m-am ales cu câteva spaime teribile, cu o depresie minoră şi cu memorarea

câtorva scheme grozave de imobilizare. La început eram şi eu parte activă, adică urlam, plângeam, dădeam cu pumnii în mama când arunca în tata, dădeam cu pumnii în tata când o imobiliza pe mama şi tot aşa. Pe urmă am învăţat să mă ascund şi să ignor „evenimentul“. Când s-a pus problema divorţului, la început nici nu voiam să aud, pe urmă mi se părea cea mai bună soluţie, dar când le-am spus asta, nu au mai vrut ei. Ce să mai înţelegi?

26

Primul jurnal l-am ţinut pe la 7 ani. Notam pur şi simplu ce făceam eu sau tata sau bunicu' în curte. De exemplu, într-o zi îmi notasem că tata căra un lemn şi bunicu' două, că bunicu' l-a făcut pe tata 'telectual molâu, că tata s-a dus în casă, că tata a urlat la mama, că mama a urlat la bunicu', că bunicu' a urlat la mama, că mama a urlat la mine, că bunicu' a terminat toată treaba.

Altă dată mi-am notat că am fost în vizită la vărul meu şi el mi-a arătat roboţii lui din pachete de ţigări, dar nu m-a lăsat să-i ating, apoi că am jucat un joc de cărţi la care şi-a bătut joc de mine, apoi că iarăşi şi-a bătut joc de mine pentru că mătuşa m-a întrebat ce vreau să mă fac când o să fiu mare şi el mi-a şoptit vidanjor şi eu, neştiind ce înseamnă, dar plăcându-mi cum sună, am zis vidanjor şi a râs toată lumea de mine şi, în cele din urmă, că la plecare m-am speriat de căţelul lui şi căţelul lui s-a speriat de mine şi m-a muşcat de picior.

Bine că pe vremea aia nu exista fata dracului, pentru că ea mi-ar fi şoptit cu siguranţă: omoară-i câinele!

27

Când am terminat clasa a V-a şi am intrat în vacanţa de vară, după festivitatea de premiere, mi-am lăsat diploma acasă, am luat trei colegi şi am plecat să sărbătorim. De la birtul Poieniţa, unde tata avea caiet şi îşi lua pe ascuns băuturile, am luat în numele lui o ladă de bere şi ne-am plimbat mândri cu ea prin tot oraşul până am ajuns în parcul central. Acolo ne-am aşezat pe-o bancă mai dosită şi-am început să turnăm în noi şi să comentăm viaţa. Pe banca pe care stăteam, cu o săptămână în urmă fusese violată una dintre colegele noastre de clasă de nişte băieţi care au luat-o pe sus de la discotecă. Nu i-a mai găsit nimeni, pentru că şi poliţia, şi procuratura, şi judecătoria depindeau financiar de cele trei clanuri, iar cine nu era cu ei nu-şi permitea un viol de minore. În fine, ziceam noi, fata a scăpat ieftin, doar violată şi cu o cataractă la un ochi făcută după ce a primit o directă; puteau s-o omoare de tot; au mai fost cazuri în zonă. Cine a pus-o să meargă la discotecă să se spargă în figuri în fuste mini la 13 ani? Ba chiar se putea întâmpla şi mai şi: acu' două săptămâni, cei din clanul cu cocaina au intrat peste cei din clanul cu lemnul şi cu maşinile şi au căsăpit vreo şase într-un bar. Şi pentru că unul dintre cei tăiaţi a supravieţuit şi au aflat că l-a luat Salvarea, s-au urcat în maşini, au urmărit Salvarea, au oprit-o, le-au pus armele la tâmplă doctorului, şoferului şi asistentei şi l-au tăiat bucăţi pe rănit în faţa lor. Comentezi? Urmezi! Cam ăsta era mesajul. Procuratura, poftim…? De unde vine banu'…?

Aşa am tot discutat şi am tot băut până s-a făcut seară. Mai rămăseserăm doar eu, Călin, băiatul pe care odată l-am strâns de gât, şi ultimele două beri. Cu chiu, cu vai, le-am dovedit şi pe alea ca nişte băieţi capabili ce eram, dar drumul deja nu mai ţinea cu noi. Totul se învârtea şi cu cât înaintam, cu atât mai groasă era dâra de vomă din urma noastră. Ca să nu mergem prin centrul oraşului, am hotărât să o luăm prin cimitir. M-a

cărat Călin cât m-a cărat, până când a căzut şi el. M-a aşezat frumos pe un mormânt, el s-a rezemat de o cruce şi ne-am petrecut noaptea acolo. A doua zi dimineaţă m-am ridicat de pe mormânt cu costumul de la premiere făcut franjuri şi năclăit de noroi şi m-am dus direct acasă la fata de care îmi plăcea, să-i spun că o iubesc.

28

Bunicul meu avea un dulăpior secret, în care nu aveam voie să umblu. Ţinea acolo cărţile de rugăciuni, flautul, vioara şi un mic pix cu Marilyn Monroe, care, dacă îl răsturnai, îi făcea fusta să se ridice ca suflată de vânt. După ce bunicul pleca la mină şi bunica se ducea la vaci, deschideam dulăpiorul cu o şurubelniţă şi mă jucam minute în şir cu Marilyn ascuns sub pat.

Sub piciorul meu este un subsol, lângă mâna mea este o uşă, în faţa ochilor mei este o perdea, în pântecele meu ce este oare? Ceva viu şi ceva mort, ceva mort şi ceva viu care te-aşteaptă… Sunt eu, îmi tot spunea fata dracului.

29

În vara în care am terminat clasa a V-a, tata s-a dus la preot şi s-a jurat de băutură. Numai preotul putea să-l oprească pe tata din băutură, dar asta

era sigur, tata n-a încălcat niciodată vreun jurământ făcut în faţa preotului. Orice s-ar zice, era un om cu frica lui Dumnezeu.

La scurt timp după ce s-a oprit tata, s-a oprit şi mama, din inerţie. Ea nu bea de plăcere, ci pentru că nu îl mai suporta pe tata beat. Când s-a oprit el, s-a oprit şi ea. Şi asta a fost tot.

Casa noastră, cea atât de agitată altădată, se transformase într-un cavou. Nimeni nu vorbea cu nimeni, toţi eram copleşiţi de vină, de remuşcări, de ruşine. Parcă mai mult decât înainte, depresia ne cuprinsese în gheare şi o însoţea şi sora ei de nădejde, apatia. Schimbam formalităţi, însă în interior se pregătea ceva. Nu ştiu la ei, însă la mine, la mine n-a mai ţinut. La doi ani şi trei luni de la moartea lui bunicu', cu o săptămână înainte să reintru în circuitul oraşului şi să încep clasa a VI-a, am revenit la decizia pe care o luasem lângă mormântul bunicului. Am deschis albumul, m-am mai uitat o dată la mama cea din liceu, la tata cel din facultate, la unchiul cel de dinainte de fuga în Occident, la bunicu' întins frumos în sicriu, cu gâtul legat cu faşe, mi-am aruncat într-un rucsac câteva schimburi, am luat ghiulul de aur pe care mama mi-l cumpărase pentru premiul de-a V-a, dar apoi mi l-a confiscat pentru beţia din parc, mi-am luat briceagul, am luat ce bani am mai găsit prin casă şi am ieşit pe uşă eliberat. Nu mă simţeam chiar ca unchiul la 14 ani, nu aveam tristeţea şi dezamăgirea lui, eram doar sufocat şi aveam nevoie de libertate. Şi dacă acesta era şirul de oameni excepţionali ai familiei noastre, ei bine, el trebuia să se oprească aici. Am prins trenul de 18.35 şi m-am urcat în el cu un sentiment de forţă necunoscut. Nu era teamă ce simţeam, ci emoţie.

Începem! mi-a şoptit bucuroasă în ureche fata dracului. Şi da, într-adevăr începeam.

II

30

Când am coborât în gara din Cluj, am rămas câteva secunde blocat. Nu mai văzusem niciodată o gară mai mare, mai fojgăitoare decât asta. Am ieşit din gară şi am luat-o încet pe strada Horea, uitându-mă curios şi fascinat la clădiri. Era o dimineaţă friguroasă, nu aveam niciun plan în cap, ştiam doar că trebuie să dorm undeva. Mi-am cumpărat de la un chioşc din Piaţa Mihai Viteazu o pâine, nişte salam şi o apă şi am mers mai departe. În Piaţa Matei Corvin m-am aşezat pe o bancă şi am mâncat. Pe o bancă de lângă mine, nişte studenţi beau votcă V33. Părea că petrecuseră toată noaptea şi se dregeau. Am intrat în vorbă cu ei, le-am dat salam, mi-au dat votcă. I-am întrebat dacă ştiu un loc unde aş putea dormi. M-au privit puţin ciudat, zâmbitori însă, şi mi-au spus să încerc la căminul 16. Am terminat votca cu ei, au plecat şi m-am întins pe bancă. Soarele ieşise şi-mi încălzea faţa şi trupul.

Nu-ţi fie frică, mi-a spus fata dracului.

31

Pe Wasser, râul din spatele oraşului tău, din interiorul memoriei, curg trupurile celor înecaţi. Tu eşti un băiat puternic, tu vrei o linişte absolută în

urma ta. Ia-ţi inima-n dinţi!

Ascunde-te sub numele unei minunate familii. Iepure de ianuar, lepădătura de stradă, ascunde-ţi frica sub coviltirul puterii mărunte. Nu arăta nimic din ce eşti ca nici să nu poţi fi. Fii prieten cu gândacul de bălegar şi ridică-ţi tronul din excremente şi îngroapă-te-n el ca într-un pat cald cu cearceafuri curate şi miros de apretat. Urăşte-te pe tine, urăşte libertatea şi dragostea şi fii invidios pe orice formă de succes şi de bucurie. Linşează-ţi în public familia, spune că eşti de unde nu eşti, vinde tot ce nu ai, încrede-te în trădători pentru că sunt ca tine, jeleşte viii şi laudă morţii, nu lăsa nimic curat neatins de mâna ta băloasă, plânge-te, plânge-te mult, până îi vei convinge şi pe ceilalţi de nemernicia ta, plânge-te iscusit, fă-i să creadă că nemernicia ta e datorată lor. Leapădă-te de tot, mai ales de tine, dar cu atât mai mult să te lepezi de ei. Neruşinează-te în faţa lor şi învaţă-i să le placă neruşinarea ta, scânceşte înainte să loveşti, loveşte-i înainte să scâncească. Jeleşte-le morţii, dar scuipă pe ei, mânie-te pe lucrurile care nu pot fi reparate, arată îngăduinţă pentru ce poate fi schimbat. Urăşte cu disciplină, nu urî niciodată un neputincios, dispreţuieşte-l. Scaldă-te în scăldătoarea lor şi umple-o de jeg, mănâncă-le pâinea, fă tu pentru ei pâinea ta şi zi-le că este a lor, vinde-le-o scump. Nu recunoaşte niciodată nimic, fii mândru de tine şi de inima ta, prefă-te ca ai o inimă, pune-le-o pe tavă şi fă-i să se înece cu ea. Nu ierta, nu uita, nu avea compasiune, ucide cum ai fost învăţat să respiri. De asta respiri, de asta ai fost învăţat. Nu-ţi aminti de ieri şi nu te gândi la mâine, ironizează cum ai fost învăţat să respiri, de asta respiri, de asta ai fost învăţat. Foloseşte mereu trei gloanţe, nu unul, unul greşeşte întotdeauna. Introdu în gloanţele tale, în loc de praf de puşcă, dreptatea, praful magic ce te va călăuzi. Trage gloanţele tale în plămâni ca pe un praf al dreptăţii şi îndreaptă-le asupra aproapelui tău bicisnic. Fă-l să cadă în genunchi. Nu vei greşi. Leagă-te numai de tine şi de ai tăi şi nu vei greşi. Nu accepta diferenţa, nu crede în cuvântul lor, fii tânăr şi bun şi

ascultător. Fii supus şi, în numele nebuniei dreptăţii, te vei izbăvi. Nu crede, nu, minciunile lor, fii tânăr, supus, brav şi spectaculos şi vei reuşi.

32

Când am ajuns la căminul 16 era deja amiază. Portarul m-a trimis la administrator, iar administratorul mi-a dat un picior în fund. Pleacă de aici, vagabondule, până nu chem poliţia! mi-a spus. I-am spus că-l plătesc şi m-a aruncat afară. Toată ziua m-am plimbat prin Haşdeu, printre cămine, gândindu-mă ce să fac. Ce puteam face? Nu mi-au venit idei prea strălucite. Se înserase deja şi tocmai mă pregăteam să plec către gară. Mai stai, mi-a spus fata dracului. Eram pe lângă căminul 14 şi în capul scărilor de la intrare stătea o fată. Era studentă, se vedea că avea 19-20 de ani, dar era mai scundă decât mine, tunsă chilug şi bondoacă. Figura ei nu era urâtă, dar nici frumoasă n-aş fi putut spune. Era plânsă şi rimelul i se scurgea pe obraji. Am privit-o cu atenţie câteva secunde. Ce faci? m-a întrebat. Mă cauţi pe mine? Nu, i-am răspuns, nu caut pe nimeni. Ba da, mi-a zis, cred că mă cauţi pe mine. Hai, vino aici.

M-am apropiat şi de aproape figura ei îmi părea familiară. Mi-era frică să nu fie cineva din oraşul meu, dar nu era. Era din Turda, pierduse o sarcină de curând şi prietenul ei o bătea. I-am povestit şi eu câte ceva despre mine, foarte puţine lucruri adevărate. O chema Anda. A fumat o ţigară şi m-a poftit la ea. Stau singură în cameră, vino, mi-a spus.

Du-te, mi-a spus fata dracului, du-te. Şi m-am dus.

33

În primele seri vorbeam mult, aşezaţi spate în spate. Aşa ne era mai uşor:

Tu ce mai faci? Eu mă mişc în boala mea ca într-o mamă. Pare o boală psihică, cea care anunţă boala fiziologică, e o boală atât de bolnăvicioasă, lugubră, dar şi caldă ca o mamă. E cea care îţi dă viaţă şi nu te lasă să trăieşti pentru altceva, sufocă totul în calea ei cu mici fundiţe de dragoste roz, spurcată şi bolnavă. Şi apoi chiar eu sunt mama bolii mele, o iubesc, iar ea mă iubeşte pe mine, e o afacere de familie şi totul va rămâne îngropat aici. Şi dacă nu va fi îngropat nu contează, oricum nu interesează pe nimeni. Poate să pută oricât de tare, toţi sunt cu nasul adânc înfipt în propria lor putoare, nimeni nu se va clinti să miroasă putoarea noastră, decât dacă e vorba despre bani şi despre bani aici niciodată nu a fost vorba. Poate o incinerare ar distruge mai bine duhoarea putorii noastre, dar dintr-o putoare incinerată nu a ieşit niciodată un sfânt, nu că dintr-una îngropată ar fi ieşit, însă măcar aşa, la Înviere, să iasă ceva, o putoare cum a fost ea la vremea ei. Prea mult despre putoare totuşi, mai bine să vorbim despre mizerie, despre asta am putea vorbi ore în şir, mizeria apare de obicei când nu ştii să-ţi faci ordine în viaţă. Nu e cine ştie ce mizerie, vei spune, dar se adună. Se tot adună. Şi aş vrea să mă aranjez, să fac ordine. Nu mă voi aranja. Cam asta e, mă mişc în interiorul bolii mele ca în interiorul unei mame, mi-e bine, mi-e cald, e vâscos, mă hrăneşte şi uneori răzbat de afară mici zgomote, însă nimic care să mă poată deranja cu adevărat. Deci tu ce ziceai că mai faci?

34

În principal mă feream de poliţişti, de vânzătorii de ziare care era posibil să-mi fi văzut poza prin ziare la persoane dispărute şi de prietenul Andei. Banii de pe ghiulul amanetat erau pe sfârşite şi nici Anda nu o ducea prea grozav cu banii. Trecuseră deja trei săptămâni şi mă acomodasem. Sâmbăta şi duminica venea prietenul Andei la ea şi eu mă mutam în căminul 16, la nişte prieteni de-ai ei, aveau un pat liber la cucurigu, lipit de tavan.

Găsisem pe Strada Piezişă un anticariat în care la început îmi pierdeam după-amiezile citind cărţi la întâmplare. Aveam o oarecare experienţă de lectură, citisem din biblioteca lui tata câteva zeci de cărţi, în special SF-uri ruseşti şi *fantasy*-uri. Anticarul era un tip înalt de vreo 2 metri, slab de i se vedeau coastele prin cămaşă. Avea vreo 40 şi ceva de ani, volubil, bruneţel, simpatic. După vreo două săptămâni m-a angajat. Nu mă putea ţine în faţă, la casă, dar lucram în depozit, aranjam cărţile şi citeam. Problema banilor părea că s-a rezolvat.

Într-o sâmbătă noaptea, Anda a intrat în camera de cămin din 16. S-a băgat în pat lângă mine şi s-a culcuşit. Plângea, iarăşi o bătuse prietenul ei. În cameră toată lumea dormea. A coborât uşor sub plapumă, mi-a dat jos chiloţii şi şi-a îndesat capul între picioarele mele. Am început să o pipăi. Nu mă atinge, nu suport să mă mai atingă nimeni, a zis.

Stai liniştit, mi-a şoptit fata dracului.

35

Când tata mi-a pus prima dată undiţa în mână la o păstrăvărie credeam că e sport, când am ridicat peştele ăla din apă şi l-am văzut zvârcolindu-se şi tata m-a ajutat să-l ridic şi l-am văzut murind am zis că ceva nu e bine şi am urlat şi am urlat încontinuu. Aveam 5 ani, apoi ne-am mutat la oraş şi am văzut în magazine păstrăvi vii şi am fost cu tata şi am cumpărat doi. Două săptămâni i-am ţinut în cadă şi le-am dat pâine uscată şi le-am pus acolo, în cadă, toate plantele din casă să le facă oxigen. Şi nimeni nu a mai făcut baie două săptămâni. Apoi am plecat la şcoală şi când m-am întors nu mai erau, cada era curată şi am urmărit vreo lună dacă mănâncă cineva peşte; n-a mâncat nimeni, cred că ai mei i-au aruncat.

Prietenul meu, Samson, legendă a oraşului, a murit – bătut cu bâte în cap la un raport de 20 la 1. Şi apoi i-am căutat şi pe ucigaşii lui, dar majoritatea muriseră şi ei. Eu vin dintr-un astfel de oraş ucigaş. Ştiu să ucid, dar nu pot.

36

De câteva zile în anticariat descoperisem o serie de cărţi gălbui, *Filocalia*. Le citeam ca pe nişte poveşti, fata dracului îmi răsuna în cap, îmi cânta în limbi necunoscute. O ignoram. Săptămânile treceau repede şi pozele mele din ziare la rubrica dispăruţi se răreau, apoi au dispărut cu totul.

Într-o după-amiază Anda m-a luat de la anticariat cu o maşină. Era maşina prietenului ei, mi-a spus. Tatăl ei era internat la spitalul de

oncologie, avea o tumoare pe creier în fază terminală. Am mers cu ea la spital. Am aşteptat în faţa spitalului în maşină mai mult de o oră. Deja se înnoptase. Când s-a întors plângea, a tras maşina într-o parcare ferită şi mi-a descheiat prohabul. Deja îi crescuse părul şi mă puteam juca cu degetele în buclele ei. Iartă-mă, mi-a spus, mă relaxează.

Mi-a dat un cadou. Îmi cumpărase o haină mai groasă de la second-hand. Apoi am plecat spre cămin.

La două săptămâni după asta tatăl ei a murit şi Anda a intrat într-o pasă foarte proastă.

Într-o luni a trebuit să plec. Veniseră prietenul ei cu mama ei sâmbătă, şi duminică au internat-o la psihiatrie. Iarăşi nu aveam unde să stau.

37

În vremea aceasta, unii aşteaptă ca părinţii lor, în comă sau nu, să moară. Noi nu aşteptăm, noi ştim că ea vine şi fără de aşteptare. Noi ştim că ea, drog latent, ne şopteşte: noi nu vrem, noi nu ştim, noi nu credem, noi aşteptăm. Distrugerea unui om, întărirea altuia, noi nu aşteptăm, noi ştim: nu ştim cum. Prea complicat. Moare cineva lângă tine, părinte, frate, văr, prieten, crapă – acum. Nu-l poţi ajuta. De acolo începi sau acolo termini, dar în spaţiul acela intermediar e întotdeauna un loc de ajutor. Nu poţi opri, dar poţi ajuta, poţi răbda. Câmp liliachiu de ferigi, câmp liliachiu de ferigi, cât de mare este întinderea ta? Poate ea să acopere neputinţa mea?

38

Pe Anda nu am mai văzut-o niciodată. La psihiatrie, nefiind din familie, nu o puteam vizita, apoi au luat-o cu totul acasă, la Turda.

Eu, între timp, mă mutasem cu totul în anticariat. Anticarul cel costeliv locuia într-o căsuţă dărăpănată lipită de anticariat. Mi-a dat un pat şi era OK pentru moment, de mai mult nu aveam nevoie.

Citeam din *Filocalie*, aranjam cărţi, făceam stocuri şi seara beam vin cu anticarul şi vorbeam despre literatură înainte de culcare. Asta în primele săptămâni, apoi ceva s-a schimbat.

Anticarul îmi turna tot mai mult vin şi într-o noapte, după ce adormisem, l-am simţit că îmi cotrobăie prin chiloţi. Stai cuminte, mi-a zis fata dracului, nu-ţi face nimic, dar dacă te dă afară, nu mai ai unde sta. Am început să mormăi şi m-am răsucit, a plecat.

A fost linişte câteva zile, zile în care conştiinţa nu-mi dădea pace. Cum de-l lăsasem să mă atingă? Un nou acces de laşitate. Eram un laş, asta eram, un laş nenorocit şi fugar. Ce puteam pierde? Locul de muncă? Apoi, într-o altă noapte i-am simţit barba ţepoasă pe interiorul coapsei. Am sărit din pat şi l-am lovit în cap cu o carte. Era beat, foarte beat, la început a mormăit nişte scuze, pe urmă a început să mă ameninţe că o să mă dea în vileag la poliţie. Da, că poliţiei îi şi plac foarte tare pedofilii, i-am zis. Mi-am strâns repede boarfele, am luat şi *Filocalia* şi am zbughit-o pe uşă. Era o noapte neagră şi nu aveam unde merge. Rău ai făcut, prostule, acum unde te duci? m-a întrebat sarcastic fata dracului. Era noapte-noapte şi Emil Constantinescu devenea primul preşedinte intelectual al României.

39

Stau ca Rapunzel în turn şi-mi place să beau vin roşu sec sau single malt whisky cu vrăjitoarea.

După ce ne-am mutat la oraş, mama m-a trimis să iau ore particulare de română şi matematică pentru a ajunge la nivelul elevilor de oraş. Se zvonea că profesorului de română îi face plăcere să le mângâie coapsele băieţeilor în timp ce-i meditează. Eu nu credeam asta, pe mine nu m-a atins niciodată, dar toţi ceilalţi puteau să jure că le-a pus mâna pe coapsă. Ştiu că o singură dată a bătut nişte apropouri legate de *Povestea poveştilor* a lui Creangă, dar asta era ceva nevinovat, şi apoi el era om însurat, cu copii.

40

Câteva luni mi-am petrecut zilele prin parcuri şi nopţile prin baruri. Nu mai aveam niciun sfanţ şi trăiam de pe urma milei studenţilor.

Într-o noapte, pe la trei dimineaţa, eram în Music Pub. Cânta Luna Amară. Stăteam la masă cu nişte studenţi de la Litere pe care îi cunoşteam de ceva vreme şi care îmi cumpărau bere. Unul dintre ei lucra la Radio Cluj. Odată a avut de editat nişte materiale peste noapte şi am făcut un chef în Radio cu încă trei prieteni de-ai lui. Pe mine, ca să pot trece de pază, m-au băgat pe geam. Avea un nume complicat, unguresc, nu l-am reţinut niciodată.

Luna Amară a terminat de cântat şi lumea se pregătea de plecare. Rămăseserăm doar eu şi băiatul de la Radio la masă, apoi ni s-a alăturat un

bărbat mai în vârstă. Am băut o ultimă bere şi am pornit spre ieşire. Tu unde te duci? m-a întrebat cel de la Radio. Mă plimb puţin pe malul Someşului, i-am spus. Ştiam o crâşmă de rockeri care era deschisă până dimineaţă. Hai cu noi, la Sergiu, mai luăm nişte sticle de vin şi treci şi tu noaptea, mi-a zis băiatul de la Radio. N-aveam ceva mai bun de făcut, eram deja ameţit, aşa că m-am luat după ei. Am prins un taxi, am oprit să ia vin şi am mers mai departe. Sergiu stătea aproape de Radio, pe Donath. Când am intrat în apartament, în hol ne aştepta un rottweiler cât un viţel. M-a cuprins un uşor sentiment de panică. Era însă prea târziu să dau înapoi, am încercat să trec peste şi am intrat cu ei în sufragerie. S-a închis uşa, Sergiu a pus o muzică sentimentală şi a destupat două sticle cu vin. După primele pahare, Sergiu şi băiatul de la Radio s-au dezbrăcat goi puşcă şi au început să danseze. He-he, n-ai vrut să te atingă anticarul, acum să te văd, mi-a şuierat în ureche fata dracului. Hai, vino şi tu, ne jucăm puţin, mi-a zis Sergiu şi m-a tras mai aproape. Au început să se sărute şi băiatul de la Radio mi-a tras mâna înspre penisul lui în erecţie. Mă ţineau bine şi Sergiu şi-a lipit buzele de gura mea. M-am smucit cât am putut de tare. Trebuie să mă pregătesc puţin, am spus şi m-am învârtit prin cameră. Du-te la baie, mi-a spus Sergiu, şi m-a condus până în baie. Rottweilerul din hol se uita la mine iscoditor. Când termini, baţi în uşă şi vin să te iau, altfel te muşcă câinele, mi-a zis. Am închis uşa. Tremuram tot de spaimă şi scârbă. Ameţeala îmi trecuse complet. Am deschis geamul larg şi mi-am dat seama că, dacă mă forţam niţel, puteam să încap prin el. Apartamentul era la parter, ăla a fost singurul meu noroc pe ziua respectivă. Când a lătrat rottweilerul eram deja la vreo sută de metri.

41

Poveste adevărată: un iepure trist vede un trandafir magic în ianuarie, un trandafir înflorit în ianuarie şi el, iepure trist, vrea să muşte dintr-un trandafir galben cu adevărat înflorit în ianuarie, îl vede târziu, dar îl vede: galben crud. Se apropie şi se uită la el. Nu e chiar îngheţat, dar primele trei-patru petale bruma le-a atins… Nu ştim dac-a gustat.

Când a murit Samson m-am îmbătat criţă şi am rătăcit pe străzile oraşului. Am intrat în barul unui amic să mai cer 50 de votcă. M-a văzut rupt şi mi-a zis ironic: nu servim alcool minorilor. Nu mai aveam niciun spate, putea să-şi bată joc de mine. Hai, unul mic, l-am rugat. Am intrat după bar să-mi pun singur. A scos bâta de baseball de sub tejghea şi a început să mă amenințe cu bătaia. I-am luat bâta din mână şi am început să-l altoiesc. Clienţii din bar au sărit pe mine şi am început să dau cu bâta în stânga şi-n dreapta fără să văd nimic în jur, până mi-am luat un pumn sau un scaun sau ce o fi fost în barbă. M-am trezit pe trotuar, cu gust metalic de sânge în gură – un trotuar aflat la câteva sute de metri de trotuarul de unde nu s-a mai trezit niciodată Samson. Era deja dimineaţă şi fuioarele de ceaţă se împleticeau printre clădirile oraşului pustiu la fel de neîndemânatic cum mă împleticeam eu spre nicăieri.

42

Am trecut Someşul şi nu m-am oprit până pe Calea Floreşti. Mijeau deja zorii şi m-am aşezat pe marginea şoselei, la autostop. Nu mai puteam sta. *Filocalia* şi rucsacul mi le lăsasem în Donath. Unde te duci? m-a întrebat

fata dracului. Treaba mea, i-am răspuns în gând. Peste vreo jumătate de oră a oprit o maşină şi m-am urcat.

Era un cuplu pe la 60 de ani, soţ şi soţie. Semănau puţin cu Cieloul pe care îl conduceau, posomorâţi şi tihniţi la drum. Până la Turda nu ne-am spus mare lucru. Când au văzut însă că trecem de Turda şi nu zic nimic, femeia m-a întrebat: unde mergi, copile? La o mânăstire, am spus. Majoritatea se opresc la Turda, a zis soţul. La care mânăstire? a întrebat soţia. La cea mai apropiată, am zis. Păi, cea mai apropiată e Mihai Vodă, chiar aici, la doi kilometri, dar nu prea merge lumea acolo, a zis soţia. Da, majoritatea merge la Schimbarea la Faţă, la Cheile Turzii, a zis şi soţul. La Schimbarea la Faţă vreau să ajung şi eu, am zis repede. Păi, ai noroc, a zis soţul, trecem pe-acolo. Poate ne oprim şi noi un pic la mânăstire, a zis soţia. Ne oprim, ne oprim, a zis soţul.

Ce naiba crezi că faci? a zis fata dracului.

S-a auzit un bubuit puternic şi maşina a început să se clatine. Bărbatul trăgea tare de volan, femeia urla, în câteva secunde am aterizat într-un şanţ. Nu s-a lovit nimeni. Am coborât toţi rapid. Ce-a fost asta? a întrebat speriată femeia. Mi-a explodat cauciucul pe stânga, a zis calm bărbatul, uitându-se blajin la maşină. Apoi s-a întors spre mine: îmi pare rău, băiete, mai durează, sun la depanare, dar cine ştie când ajung. Nu-i nimic, am spus. Cât mai e de aici? Vreo 13 kilometri, a zis, tot înainte, tot înainte…

43

De la 5-6 ani îmi amintesc o imagine cu bunicul azvârlind un ciocan în fruntea unui taur imens şi el căzând la pământ. Am văzut câteva găini tăiate şi agonia corpurilor lor, ştiu că părinţii mei au crescut câţiva iepuri pe care îi

iubeam nebuneşte şi la un moment dat au dispărut, am plâns şi de atunci nu a mai crescut niciun iepure pe la noi.

44

Spovedania mea a durat aproape trei sferturi de oră: cu ezitări şi paranteze, cu ruşine şi cu noduri în gât. Era teribil să te spovedeşti, să spui tot, absolut tot, dar apoi a fost mai bine. Am dormit într-o chilie pentru oaspeţi, am dormit 18 ore neîntors, un somn adânc şi liniştit, ca după mulţi ani, iar a doua zi dimineaţă am fost botezat. Naş mi-a fost părintele Sofronie.

N-aş putea susţine că am simţit cine ştie ce, cum se spune. Am simţit eliberare, linişte de moment, împăcare, o oarecare bucurie şi, mai ales, că pornisem pe un drum lung şi greu pe care nu trebuia să-l mai părăsesc.

Am stat la mânăstire până s-a mai încălzit, apoi părintele Sofronie mi-a spus: du-te acasă! Mi-a dat nişte bani şi nişte merinde şi am pornit. Însă nu porneam spre casă.

45

Sunt un copil bun, nu vă pot vorbi despre mari lucruri, eu pot de abia descâlci câteva cuvinte fără să tremur. Un tremur prelung, ca un hârşâit între alveole, vin şi tusea şi tremurul şi ruşinea, vin deodată, şi totuşi sunt un copil bun. Sunt ca soarele acela din ianuarie când încă nu e nici pic de

zăpadă, sunt 8-10 grade afară, toată lumea este nefericită şi dezorientată, dar se uită la soarele acela şi spune: e un soare bun.

46

Aveam 14 ani, eram de curând botezat, am ajuns la Constanţa pe urmele unchiului meu, priveam pentru prima dată marea, fata dracului tăcea de zile în şir, în urmă nu mai era nimic şi speram că şirul de oameni excepţionali din familia mea se oprise chiar acolo, odată cu mine. Eu voiam să fiu un om simplu, un om simplu şi fericit. Sau măcar, măcar liniştit. Uitat de toţi şi de toate.

Interludiu

47

Rugăciunea trebuie să fie continuă, îmi spunea părintele Sofronie. Numai aşa ne putem curăţa şi atunci ne vom schimba cu totul. Un om curat este unul eteric, unul care trăieşte şi în lume, şi în afara ei, în Domnul, îmi spunea părintele, şi spre asta trebuie să tindem şi noi. Rugăciunea inimii este cea mai scurtă cale. Pe măsură ce progresăm devine tot mai greu, dar e cea mai scurtă totuşi, zicea. La început nu avem cum să avem calitate, la început trebuie să avem cantitate, să spunem Rugăciunea inimii neîntrerupt, cât de mult putem, apoi ea se va culcuşi în inima noastră şi se va rosti singură, cantitatea se va transforma în calitate de la sine, prin puterea lui Dumnezeu, zicea. Şi atunci va fi lumină veşnică şi în noi.

48

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!

49

La Constanţa am stat vreo săptămână încercând să-mi găsesc ceva de lucru la negru. Chiar dacă aveam 14 ani, nu aveam buletin, eram un fugar, unul dintre acei oameni inexistenţi, neadaptaţi, care nu se potrivesc nicăieri, al căror scop nu este să se integreze în lume, ci să afle soluţia perfectă pentru a se extrage din ea. Banii de la părintele Sofronie erau pe sponci, aşa că m-am îndreptat spre Vama Veche. Acolo m-au angajat la cherhana. Curăţam de maţe şi solzi peştii pe care îi pregăteau la restaurantul cherhanalei şi ajutam la descărcatul peştelui dimineaţa în zori. Nu erau cine ştie ce bani, dar erau suficienţi pentru a-mi permite un trai liniştit pe malul mării. Locuiam în cherhana, mâncam resturile de la restaurant, iar lumea era minunată. Lucram de dimineaţa de la 5 până după-amiaza la 5, apoi îmi luam un prosop şi mă duceam pe plajă.

La început ocoleam plaja de nudişti, aflată chiar sub cherhana, şi mergeam mai înspre graniţă, dar apoi ceva mă tot trăgea mai aproape de plajă. Peste o săptămână deja îmi cumpărasem ochelari şi făceam plajă la poalele cherhanalei, de unde vedeam toată plaja de nudişti. Îmi puneam ochelarii, chipiul, mă întindeam pe burtă şi pândeam cu capul în pământ. Mă uitam şi mă rugam încontinuu.

50

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe

mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!

51

Mi-am făcut un abonament la o sală de forţă la care mă duceam în fiecare seară de la 9 la 10. Văzusem muşchii bine reliefaţi ai bărbaţilor de pe plajă şi nu voiam să rămân mai prejos. Trăgeam de fiare cu furie şi mă rugam. După o oră de exerciţii adormeam dus. Visam păsăricile văzute pe plajă.

Pe la 10 ani, eu şi Adi, fratele Ancăi, în goana noastră de a vedea o păsărică adevărată, ne-am furişat într-o seară afară din case şi am luat-o printre dealuri, peste pârâu, printre sălcii, până la casa Dorinei, vecina noastră mai mare. Dorina era în clasa a VIII-a şi ştiam că în fiecare seară făcea baie după un ritual precis. Am ajuns în garajul Dorinei chiar înainte să înceapă. Acolo ne-am căţărat pe nişte lăzi de mere şi ne zgâiam pe geamul de la baie la Dorina, care se dezbrăca. Mare lucru nu am văzut pentru că îi crescuse deja părul pubian, dar ne uitam fascinaţi, până când am alunecat de pe lăzi cu un zgomot infernal şi am luat-o la fugă.

Toate acele vremuri de frustrare erau acum răzbunate din plin. Le vedeam toată ziua şi le visam toată noaptea. La patru dimineaţa mă trezeam proaspăt şi relaxat. Făceam 30 de flotări, mă învioram, îmi spuneam rugăciunile de dimineaţă şi mă duceam pe malul mării, aşteptând să vină bărcile cu năvoadele încărcate din larg.

La început mi-era teamă ca nu cumva din cauza voyeurismului meu să se întoarcă fata dracului, dar nu s-a întors.

52

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!

53

Am stat la Vama Veche toată vara. M-am ferit să mai beau alcool, iar fanteziile sexuale mi le consumam noaptea, în somn. Între timp dezvoltasem un corp atletic şi bine proporţionat, bronzat în întregime. Îmi plăcea şi mie corpul meu.

Trecuse un an de când fugisem de acasă şi nu aveam niciun chef să mă întorc, deşi părintele Sofronie îmi spusese explicit: du-te acasă. Nu mi-era dor de nimic, poate doar de bunicul, dar el era deja mort, chiar dacă mă întorceam, nu aveam să-l găsesc acasă. Cel mai interesant mi se părea însă cât de uşor am reuşit să trec peste dorul de părinţi. Rămăseseră undeva, ca într-o poveste îndepărtată, într-un roman pe care l-ai citit şi gata, ai închis cartea şi trebuie să treacă multă vreme până când să revii asupra lui şi a personajelor sale. Parcă nimic din ce lăsasem în urmă nu mai avea legătură cu mine sau poate că totul era atât de puternic interiorizat, încât nici nu plecasem vreodată, luasem totul cu mine la pachet.

În ultima noapte stăteam lângă cherhana şi priveam pierdut marea. S-a apropiat de mine o fată cu alge în păr. Părea la fel de nostalgică şi de pierdută ca şi mine. S-a aşezat pe nisip şi a zis: dă şi tu o bere. Am luat două

beri şi le-am băut în tăcere până când luna a ieşit cu totul din marea gri şi învolburată. Nu ne-am vorbit, nu ne-am uitat unul la altul. Parcă ne cunoşteam de o viaţă şi tot ce era de spus se spusese deja. S-a întins lângă mine şi am făcut dragoste chiar acolo, cu pescăruşii roind în cor de ţipete lugubre deasupra noastră şi luminile gălbui ale teraselor de pe faleză stingându-se progresiv, lăsându-ne într-un întuneric zgomotos, umed şi trist.

Octombrie se anunţa rece, turiştii erau tot mai rari, trebuia să-mi fac bagajele la rândul meu şi n-aveam chef să mă duc nicăieri.

54

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!

55

M-am întors la mânăstirea Schimbarea la Faţă şi primul lucru pe care l-am făcut a fost să mint. I-am spus părintelui Sofronie că fusesem acasă, că vorbisem cu ai mei şi că ei îmi dăduseră binecuvântarea să mă întorc la mânăstire. Şi de unde eşti aşa de bronzat? m-a întrebat părintele Sofronie. De la mare, i-am spus, părinţii mi-au dat bani să merg o lună la mare înainte să mă întorc la mânăstire, ştiţi, eu nu văzusem niciodată marea…

Bine, dacă tu vrei să stai în mânăstire, poţi sta, dar trebuie să fii sigur, mi-a spus părintele. Sunt sigur, i-am zis.

M-am spovedit şi stareţul mi-a dat o chilie. Urma să mă ocup de animale şi să lucrez la grădina de legume şi asta îmi convenea de minune. Peste o săptămână le-am trimis alor mei o scrisoare în care le-am explicat totul, cum m-am priceput. Le-am spus că nu există cale de întoarcere. Nu am primit niciun răspuns.

56

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!

57

A mai trecut aşa aproape un an şi eu mă arătasem vrednic şi-n muncă, şi-n rugăciune. Într-o seară, duhovnicul şi naşul meu, părintele Sofronie, a venit la mine şi mi-a spus: pregăteşte-te, am vorbit cu stareţul şi mâine e ziua cea mare.

M-au tuns în monahism, la primul nivel, rasofor, într-o dimineaţă de sâmbătă. Mi-au tuns patru şuviţe în formă de cruce şi m-au numit Teofil. La nivelul acesta nu a trebuit să fac jurăminte, doar să promit că voi persevera

în viaţa monahală, cu toate acestea însă am simţit o nouă schimbare, la fel de puternică precum cea de la botez.

58

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!

59

Eram tuns de 12 zile. Îmi terminasem ascultarea, mi-am făcut canonul şi stăteam lungit în pat, în chilie. Eram într-o stare în care se îngâna trezia cu somnul, pluteam, spuneam Rugăciunea inimii şi mă gândeam la ai mei, ce-or mai fi făcând, dacă au trecut peste plecarea mea, dacă nu ar fi bine să le mai scriu o scrisoare, dacă părintele Sofronie avea să mă ierte că l-am minţit. Spuneam Rugăciunea inimii şi mă lăsam furat de gânduri, pluteam între trezie şi somn şi atunci am auzit-o limpede şi puternic în cap:

Ce faci, dormi?

60

Există şi varianta scurtă a rugăciunii, îmi spunea părintele Sofronie: Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine! dar aceasta nu e varianta completă. În varianta completă, când spunem *Doamne*, îl recunoaştem pe Iisus ca Dumnezeu şi spunem şi *Fiul Lui Dumnezeu*, ca să întărim că este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, cuvintele astea echivalează cu *Crezul*, sunt un act de credinţă în interiorul Rugăciunii inimii. Şi la final adăugăm: *păcătosul*, *miluieşte-mă pe mine, păcătosul*, nu pe mine oricum, în felul acesta mă smeresc în faţa lui Dumnezeu prin rugăciune, îmi recunosc şi îmi regret păcatele şi în felul acesta mă fac plăcut în faţa lui Dumnezeu. Asta e rugăciunea întreagă, şi numai pe asta s-o spui.

M-am scufundat pe de-a-ntregul într-o apă ruginie ca borcutul de pe Vale, care nu ia setea, nu spală, de care nu te poţi lepăda. Începeam o viaţă despre care nu ştiam mai nimic.

III

61

M-am trezit cu spaimă, o spaimă care părea că nu avea să mă părăsească vreodată. M-am dus la baie, mi-am dat cu apă pe faţă şi m-am uitat lung în oglindă la faţa mea de om aproape matur. M-am gândit la femeile pe care le iubisem până să am faţa asta. Iubisem câteva femei, se pare, pe unele mult de tot. Apoi am uitat totul, am ajuns în faţa unei Instituţii căreia m-am devotat. Şi noaptea, şi ziua visam Instituţia. Eram obosit, peste măsură de obosit. Fata dracului se întorsese, şi nu singură, nu mai era singura voce pe care o auzeam, singura vedenie în care trăiam. Ceva se rupsese în mine, în capul meu, în nenorocitul meu de cap. Trebuia să mă adun, să recapitulez. M-am întins din nou în pat şi am adormit.

Instituţia era din lemn şi cărămidă, gheboasă, prăfuită, mirosind a transpiraţie şi jeg. Aveam un şef care stătea la cantina Instituţiei şi mânca mici şi mă trimitea pe mine să rezolv diferite treburi prin Instituţie. Am urcat treptele Instituţiei şi am văzut o sumedenie de oameni gri, prăfuiţi şi murdari, de vârsta a doua, care făceau un fel de petrecere în Instituţie. De fapt, în Instituţie mereu era câte o petrecere, petreceri continue pentru toţi funcţionarii rataţi ai Instituţiei. S-au oprit toţi o clipă şi au spus: uite-l pe cel nou şi tânăr. Am dat din cap şi petrecerea a pornit din nou. Mi-am făcut loc cu greu până la cantină, unde şeful meu mânca mici în continuare. Dă-o dracului de treabă, mi-a zis, oricum nu avem bani, mai bine bea un pahar de vin. M-am dus să-mi pun un pahar de vin şi un cuplu constituit ad-hoc

dintr-un tataie scund, chel, la vreo 60 de ani, cu costum ponosit, şi o femeie de vreo 65 de ani îmbrăcată într-o rochie din anii ’80 a dat peste mine în cadrul uşii, vărsându-mi vinul pe pulover şi admonestându-mă: ai naibii tinerii din ziua de azi, nu mai au niciun respect pentru bătrânii care se grăbesc să se fută. M-am dus la baie să-mi spăl puloverul de vin şi din toate toaletele răzbăteau gemete.

62

Hai, Teofil, trezeşte-te, mi-a spus fata dracului. Fă-ţi rugăciunile şi ieşi odată, că astăzi avem treabă. Şi mai lasă odată Rugăciunea aia a inimii că mă bruiezi.

Lângă patul meu din chilie, pe jos, era deschisă *Franny şi Zooey* a lui Salinger. Am mai citit câteva rânduri înainte să mă ridic. O iubeam pe Franny şi aş fi vrut şi eu să-l întâlnesc pe Seymour să discutăm despre *fat lady*, despre lume şi viaţă şi Dumnezeu şi tot ce mi se întâmplă. Oh, Franny…

Hai, hai odată, că pierzi vremea aiurea şi n-ai timp de asta, astăzi învăţăm uşurel ce e disperarea, m-a zorit fata dracului şi m-am ridicat.

63

În anii ’90, la un chioşc din oraşul nostru a apărut hamburgerul. Era format dintr-o chiflă uscată, în mijlocul căreia era pusă o feliuţă străvezie,

verzuie, de salam, peste care, deoarece ketchupul încă nu se „inventase“, era întinsă o linguriţă de pastă de roşii de la conservă. Patronul chioşcului a vândut mii de asemenea hamburgeri şi peste câtva timp şi-a făcut un restaurant, apoi un hotel, iar în cele din urmă o firmă de transport internaţional prin care a dat statului român o gaură de câteva sute de mii de mărci germane şi a fugit în Noua Zeelandă.

64

Umblu prin Instituţie, car după mine vrafuri de hârtii. E o Instituţie care se ocupă cu literatura şi vrafurile mele de hârtii sunt absolut indispensabile pentru bunul mers al literaturii. Corectez şi redactez zile la rând, ore în şir. Sunt un funcţionar al literaturii care este tocmai Instituţia. Am şi un pseudonim literar: Teofil.

Instituţia îmi ocupă tot timpul şi nu mai ştiu să fac nimic altceva decât să mă îngrijesc de bunul său mers. Instituţia sunt eu, dar numai într-o oarecare măsură, pentru că Instituţia este şi tot restul, tot ce există în jurul meu şi tot ce există în general.

Uneori, seara, ne adunăm mai mulţi funcţionari şi ne înghesuim în faţa singurului geam de pe holurile Instituţiei şi privim cerul ca să vedem aurora boreală. Aurora boreală apare întotdeauna sub forma unui nor de praf şi pe acesta îl vedem numai noi şi ai noştri, împiedicându-ne în rochii şi paltoane, şi apoi revenim la hârtiile noastre, la ţuica noastră fiartă, la poveştile noastre şi ne lăudăm unii altora. Tare aş vrea să ştiu când o să mor, mai zice uneori câte unul. Tare fericiţi suntem noi în Instituţie.

65

Nu trebuie să te înfricoşezi şi nicicând nu trebuie să disperi, îmi spunea părintele Sofronie. Drumul monahiei este cel mai anevoios din lume şi pe monahi diavolul îi încearcă cel mai tare şi îi chinuie cel mai mult. Există monahi care trăiesc toată viaţa în sfinţenie, atâta câtă îi e dată omului, iar la finalul vieţii lor se lasă răpuşi de duşman, la început prin îndoială şi apoi prin deznădejde, se tem că Dumnezeu nu-i va ierta. Îndoiala e bună, ne face să vedem păcatele noastre cele mari şi grele şi ne face să ne nevoim continuu şi să ne smerim, dar deznădejdea e ucigaşă, omul deznădăjduit l-a pierdut pe Dumnezeu. Nu trebuie să deznădăjduim niciodată, spunea părintele.

Nu încă, spunea fata dracului.

66

În Instituţie nu se moare, îmi spunea şeful meu. Aici suntem nemuritori. Instituţia are sute de funcţionari de sute de ani şi câţiva de câteva mii. De asta pare aici totul atât de prăfuit, pentru că suntem vechi, domnule, dar vii. Suntem vii, auzi? îmi spunea şeful meu îndreptându-se spre cantină. Camerele şi cămăruţele Instituţiei sunt nenumărate. Arhive peste arhive, biblioteci peste biblioteci, funcţionari peste funcţionari. Rareori oameni străini sau cu treburi intră în timpul zilei în Instituţie şi nu rezistă niciunul mai mult de o jumătate de oră înăuntru din cauza zgomotului. E un zgomot surd, infernal, ce se instalează nesimţit în urechi şi începe să zuruie şi să huruie până când tot capul îţi devine un ceaun în care se rostogolesc de-a

valma zeci de bile de oţel şi găleţi de nisip, laolaltă cu toate zecile de mii de voci ale autorilor care trăiesc în şi prin Instituţie. Toţi vorbesc de-a valma în capul tău şi te prostdispun pe dată. Nu, vă spun eu, nimeni dintre cei străini nu rezistă în Instituţie mai mult de o jumătate de oră.

67

A venit cineva la părintele Sofronie să-i spună că a murit bunica şi că mama a trimis să mi se spună, dar a insistat să nu merg la înmormântare. Nu voia să-mi scrie, nu voia să dea telefon, să mă audă, putea doar să transmită prin cineva. Mama nu mă iertase şi ştiam că ceva din firea orgolioasă a tatălui ei care nu a iertat nicio clipă plecarea fiului o va determina să nu mă ierte niciodată.

A zis trimisul că a plâns mult mama ta când a auzit că te-ai călugărit, mi-a spus părintele Sofronie după vecernie. Dacă vrei să te duci, du-te, dar ai grijă, păstrează-ţi credinţa tare. Mama ta nu mai e mama ta de acum. Iisus e acum mama şi tatăl tău.

M-a urcat pe o stâncă fata dracului şi mi-a arătat lumea. Ce-ţi trebuie ţie de aici? m-a întrebat. Eu îţi trebuiesc ţie, numai eu, să-ţi intre bine în cap. Dacă te arunci de aici acum, ajungi repede la mine. Te primesc şi aşa, tuns, a chicotit fata dracului.

68

Odată am mers câţiva kilometri pe un coridor al Instituţiei. Trebuia să duc nişte hârtii la semnat şi am luat-o pe un coridor care nu se mai termina, era la fel de lung ca frazele din cărţile din bibliotecile Instituţiei, la fel de lung ca Ouroboros şi Marele Zid Chinezesc, era coridorul tinereţii fără de bătrâneţe şi al vieţii fără de moarte. Fără să ştiu, intrasem în gâtul Instituţiei, în tunelul final în care erau trimişi funcţionarii cu ultima misiune, cei care trebuiau să dispară. Nimeni nu se mai aventurase pe coridorul acela de decenii, mi-a spus pe urmă şeful, şi toţi cei care se aventuraseră sau fuseseră trimişi pe acolo înainte de asta nu s-au mai întors şi toate urmele lor s-au şters din toate registrele, ca şi cum nu ar fi existat deloc, niciodată. Numai amintirea lor rămânea neschimbată în minţile celorlalţi funcţionari, tot restul se evapora odată cu ei, chiar şi hainele şi hârtiile lor uitate în birouri. Eram primul supravieţuitor şi aşa am devenit erou cu acte în regulă al Instituţiei sau, mai bine spus, ciudăţenia ei.

Memoria culturală a Instituţiei, stomacul ei, i-a înghiţit pe toţi până acum, pe toţi până la unul. Tu eşti acel unul pe care Istoria nu l-a digerat, îmi spunea şeful. Eşti o excepţie. Asta nu înseamnă că eşti excepţional, ci pur şi simplu că eşti o anomalie, un rebut, un diform cultural. Va trebui să te studiem, te vom analiza, vom vedea ce este lucrul acela care a rezistat. Te vom diseca, băiete, îţi vom scoate toate măruntaiele şi le vom pune pe masă şi vom citi în ele şi vom vedea unde a eşuat măreaţa noastră memorie instituţională, cum ai reuşit să eviţi digerarea stomacului instituţional şi încarcerarea în maţul gros până la inevitabila dejectare în *viduus absurdus*, mi-a spus şeful meu. Nu te speria, mi-a spus zâmbind, durează doar o jumătate de oră, pe urmă te întorci la treabă.

69

Trecuse dincolo încă unul dintre membrii excepţionali ai familiei mele. Bunica mea cea cu două treimi de creier a murit la 86 de ani în deplinătatea facultăţilor mentale. Înainte să moară a vrut să bea o cană de lapte, am aflat mai târziu. Întreba de mine în fiecare zi, iar eu nu m-am gândit la ea aproape deloc în ultimii ani.

Nu m-am dus la înmormântare. Am adăugat şi numele ei în rugăciunile mele pentru morţi, deşi ştiam foarte bine că nu aveam voie, ea fusese, la fel ca bunicul, adventistă. Dar înainte de a fi adventistă fusese bunica mea şi trebuia să mă rog pentru ea. Şi apoi ea devenise adventistă datorită unei minuni, câteodată omul chiar nu ştie ce să aleagă, dar credinţa ei era îndreptată către Iisus, către Domnul, adventistă sau nu, se ruga cui mă rugam şi eu. Trebuia să mă rog pentru sufletul ei, eram convins că Iisus va înţelege.

De înţeles va înţelege, nu-i vorbă, dar va fi şi plăcut înaintea ochilor Lui? a întrebat fata dracului.

70

Puterea Instituţiei stătea în nesfârşirea ei. Din afară, clădirea aceea de lemn şi cărămidă nu părea cine ştie ce, dar odată intrat înăuntru nu mai ştiai pe unde s-o apuci. Funcţionari bezmetici roiau care-ncotro. Unii cu foi, alţii cu pahare de vin, alţii cu femei după ei. Unii chiar cu copii şi neveste şi amante. Majoritatea îşi mutaseră cu totul casele în imensitatea Instituţiei. Trăiau, respirau, mâncau, făceau sex odată cu ea, prin ea, pentru ea. Cel mai

interesant lucru însă era că în Instituţie nimic nu era clar. Totul, dar totul trebuia să fie obscur sau clarobscur. Se dădeau ordine pe care nimeni nu trebuia să le îndeplinească, se stabileau termene pe care nimeni nu trebuia să le respecte, se făceau planuri care erau aprobate, decretate, impuse şi uitate imediat. Cu toate acestea, toată lumea din Instituţie trăia într-un stres continuu, într-o perpetuă frică şi fugă din faţa celuilalt, într-o ruşine inexplicabilă. Asta era pâcla Instituţiei, esenţa ei, acel *modus vivendi* care făcea Instituţia noastră să fie cea mai eficientă din lume, cea mai puternică. Pentru că numai şi numai despre putere era vorba aici, în Instituţie, puterea de a înşela.

71

Cea mai scurtă cale spre rai este să nu judeci pe nimeni, a spus într-o duminică la predică părintele Sofronie. Nu judeca şi nu vei fi judecat. Vei trece în lumea drepţilor fără de judecată. Dar câţi dintre noi pot să nu-şi judece aproapele?

Urmând bunul obicei pe care l-am deprins în escapada mea de la Vama Veche, în unele zile mă duceam câteva ore la sala de forţă a mânăstirii. Mai ales duminicile, când nu aveam de făcut ascultare. Ascultă la mine, băiete, îmi zicea fratele Pavel, antebraţele şi gambele, antebraţele şi gambele, pe astea să le antrenezi mai mult, ăştia sunt muşchii care fac diferenţa între un bărbat şi un umflat. Poţi avea pieptul, umerii, bicepşii cât de mari, dacă n-ai antebraţe, unul mai vânos una-două te duce la skandenberg. La fel şi cu gambele, poţi avea coapse cât de mari, dacă n-ai gambe, în 100 de metri de sprint eşti gata, zicea.

Am luat de la sală un cerc de cauciuc şi seara, în chilia mea, tot strângeam ritmic în mână roata aceea de cauciuc în timp ce în gând spuneam Rugăciunea inimii. Spuneam Rugăciunea inimii încontinuu, după ritmul cu care strângeam bucata aia de cauciuc în mână, ca un dublu antrenament, un antrenament complet: antebraţe şi izbăvirea sufletului. Atât îmi rămăsese.

Mă ai şi pe mine, mi-a şoptit fata dracului.

72

M-au disecat bine şi au scos dinlăuntrul meu o sumedenie de obiecte de care nu aveam habar că se află acolo. Pe unele le-au studiat, pe altele le-au aruncat, iar altele mi le-au vârât înapoi, spunând că nu pot exista fără ele. Câteva dintre obiecte au rămas abandonate pe masa de operaţie. Ei nu ştiau ce sunt şi la ce folosesc, iar eu nu ştiam ce să fac cu ele. Mi-au spus să le iau acasă, poate cândva îmi vor folosi. Le-am luat şi le-am încuiat în dulapul din baie. Când vin seara acasă de la Instituţie şi intru în baie, am mereu impresia că în dulap se face linişte, încetează un zgomot, de parcă obiectele acelea ar vorbi, ar complota împotriva mea în lipsa mea şi s-ar opri de îndată ce mă întorc. De câteva ori am avut intenţia să le arunc, dar ceva din mine m-a oprit întotdeauna – poate celelalte obiecte rămase înăuntru.

73

Păcatul mortal, cel mai mare păcat dintre toate, este mândria, de acesta, fiul meu, să te fereşti, îmi spunea părintele Sofronie. Mândria numai cu smerenie poate fi înfrântă, dar unde-i mândrie nu poate fi şi smerenie, când mândria te cuprinde cu totul eşti în mare pericol.

M-am gândit că mândria poate fi un pericol, este distrugătoare pentru că te face, bucată de lut, să te crezi Dumnezeu, dar m-am gândit apoi că mândria nu-i poate atinge pe toţi oamenii, pe cei umili din fire, pe cei năpăstuiţi de soartă, pe săraci şi pe nenorociţi mândria nu prea-i poate ajunge, astfel ei în hibele şi bolile lor sunt fericiţi, sunt feriţi de păcatul capital, de mândrie, şi au acces mai uşor la Dumnezeu. Şi apoi m-am gândit pe cine ar putea ataca mândria cel mai puternic, pe bogaţi, pe oamenii puternici şi influenţi, m-am gândit, dar apoi m-am gândit că cel mai tare şi mai tare îi poate ataca pe scriitori, pentru că ei chiar se cred creatori, inventatori. Şi apoi mi-am amintit de Salinger şi de *Franny şi Zooey* a lui. Credeam că Salinger era un practicant al Rugăciunii inimii şi că decizia lui de a se retrage din viaţa publică a fost influenţată şi provocată de amănuntul acesta…

Mai taci odată, numai aiureli spui uneori! s-a răstit la mine furioasă fata dracului.

74

Instituţia este o binecuvântare pentru noi toţi. Nici nu vă daţi seama. Mă afund în măruntaiele ei ca în pântecul unei mame, pentru a mă regăsi pe

mine, pierdut printre atâtea rafturi cu cifre şi litere, printre atâtea existenţe adevărate şi închipuite. Mă caut în registru şi mă găsesc: numele meu nu contează, pseudonimul meu este Teofil, sunt un funcţionar al Instituţiei, despre ultimii ani ai existenţei mele s-a scris deja o carte, aceasta este despre primii mei ani.

75

Am descoperit în biblioteca mânăstirii o carte nouă, *Nebunul*, scrisă de un monah basarabean, Savatie Baştovoi. E o poveste despre viaţa Sfântului Simeon cel Nebun întru Hristos, din secolul al VI-lea. Apoi am descoperit şi alţi „nebuni“, unul din secolul al IV-lea, o femeie, denumită Idioata, şi unul tot din secolul al VI-lea, al unui bărbat, Marcu Nebunul. Habar nu avem de existenţa sfinţilor acestora, atât de diferiţi, atât de ciudaţi, de frumoşi. Aceştia, pentru câştiguri spirituale, simulau nebunia, desfrâul, mizeria lăuntrică şi treceau drept nebuni sau idioţi. Erau mereu extrem de supuşi, de ascultători şi în ciuda aparentei lor rătăciri purtau semnele sfinţeniei, duceau o viaţă ascetică, nu mâncau, suportau cu stoicism toate ocările şi umilinţele şi altele. Semnele sfinţeniei lor erau la vedere, dar nimeni nu le observa, toţi vedeau doar nebunia lor, raţiunea le dicta să perceapă asta. În ambele cazuri dezvăluirea sfinţeniei acestor personaje se face printr-un ales şi printr-o revelaţie. Astfel, ei sunt căutaţi şi descoperiţi de acei părinţi cucernici care au avut viziuni despre ei şi într-un context public sfinţenia lor este dovedită, adevărul este transmis. Aflarea adevărului nu se poate face prin mase, ci trebuie canalizată înspre o singură persoană, un ales. Primul ales a fost Iisus, dar cu adevărat important nu este alesul, ci mesajul pe care îl revelează, adevărul. Adevărul însă este dureros, frustrant. Mulţimile, după

aflarea adevărului, s-au simţit vinovate, descumpănite, înfierate. Cei pe care i-au umilit erau de fapt cei pe care trebuiau să-i mărească. Dar dacă adevărul ar fi fost la vedere, ar mai fi fost posibilă mărirea celor doi şi revelaţia? Evident că nu. Vezi, dar nu înţelegi, asta e tot.

Se pare că tu eşti un nebun şi un idiot, dar nu întru Hristos, mi-a spus îmbufnată fata dracului.

76

În Instituţie fiecare îl bănuieşte pe celălalt de câte ceva. De fapt, asta trebuie să şi facă. O bună parte din timpul funcţionarilor Instituţiei este ocupată de redactarea de scrisori anonime adresate directorului Instituţiei, prin care acesta este informat de fiecare mişcare a fiecărui angajat. Sunt multe orgolii şi vanităţi în Instituţie, aşa că sunt şi multe minciuni şi câteodată vezi cum câte un angajat cu state vechi este trimis fără explicaţii pe lungul coridor al gâtului Instituţiei. Eu scriu note informative doar despre funcţionarii exemplari ai Instituţiei, şi numai laudative. Am observat însă că tocmai notele laudative par a avea efectul cel mai negativ. Aşa că m-am oprit şi am început să scriu note neutre. Iată cum arată una dintre aceste note de observaţie, scrisă zilele trecute în timp ce fumam şi observam doi colegi:

„Colegul 1 intră dintr-o parte a coridorului, iar Colegul 2 din partea opusă. În mijlocul coridorului se întâlnesc şi, după ce trece de Colegul 2, Colegul 1 se întoarce repede şi îi trage un şut în fund. Colegul 2 cade pe burtă. Colegul 1 râde. Nedumerit şi nervos, Colegul 2 se ridică şi se repede spre Colegul 1 să-l lovească cu piciorul. Colegul 1 face o eschivă şi-l loveşte din nou pe Colegul 2 cu piciorul în fund. Colegul 2 încearcă să-l

lovească pe Colegul 1 cu servieta, dar Colegul 1 prinde servieta şi ţine de ea. Trag reciproc de servietă, la un moment dat Colegul 1 lasă brusc servieta şi Colegul 2 cade în fund. Colegul 1 râde cu hohote. Colegul 2 loveşte gresia cu palma şi sare din nou în picioare.

Colegul 2: Cum vă permiteţi? Nu înţeleg! Cred că este o confuzie!

Colegul 1: Confuzie? Nu înţeleg ce spuneţi. Ce insinuaţi?

Colegul 2: Domnule, trebuie să fie o confuzie.

Colegul 1: Domnule, vă sigur că nu este nicio confuzie!

Colegul 2: Dar eu nu vă cunosc.

Colegul 1: Nici eu nu vă cunosc.

Colegul 2: Înseamnă că nu e nicio confuzie?

Colegul 1: Bineînţeles că nu e nicio confuzie.

Colegul 2: Permiteţi-mi să mă prezint…

Colegul 1: Nu e nevoie…

Colegul 2 scotoceşte în servietă şi scoate o carte de vizită pe care i-o întinde Colegului 1: Insist!

Colegul 1 ia cartea de vizită şi o bagă în buzunar fără să se uite la ea. Un moment se privesc în linişte. Văzându-l pe Colegul 2 că aşteaptă ceva, Colegul 1 bagă din nou mâna în buzunar şi scoate şi el o carte de vizită. I-o întinde Colegului 2: Poftiţi!

Colegul 2 ia cartea de vizită, o priveşte, se încruntă: Asta e cartea mea de vizită…

Colegul 1 bagă din nou mâna în buzunar şi scoate o altă carte de vizită: Mă scuzaţi!

Colegul 2 examinează şi cartea aceasta de vizită: Domnul…

Colegul 1 mai scoate o carte de vizită din buzunar: Sau poate asta!

Colegul 2 ia şi cealaltă carte de vizită. E puţin nedumerit: Staţi puţin…

Colegul 1 scoate încă o carte de vizită. Zâmbeşte încurcat: Sau asta, cred că asta totuşi…

Colegul 2 se enervează. Azvârle cărţile de vizită: Sunteţi incorigibil!

Colegul 1 zâmbeşte împăciuitor: Haideţi, nu fiţi aşa…

Colegul 2: Eu ştiu să apreciez o glumă bună, dar…

Colegul 1 se apropie de Colegul 2, îl ia de braţ: Haideţi să dansăm puţin! Să ne bucurăm de viaţă.

Colegul 1 îl învârte pe Colegul 2 de braţ, în paşi de dans, face o piruetă pe sub braţul acestuia.

Colegul 2: Dar, dar… Nu înţeleg!

Colegul 1: Nu e nimic de înţeles…

Colegul 2 se smuceşte furios din mâna Colegului 1: Spuneţi-mi odată! Cine sunteţi?

Colegul 1 scoate dintr-un buzunar ascuns al sacoului o cărămidă şi îl loveşte pe Colegul 2 în cap. Colegul 2 cade la pământ leşinat. Colegul 1 zâmbeşte, scutură cărămida de sânge şi o pune înapoi buzunar“.

Întâmplarea, deşi documentată în detaliu de mine şi înaintată directorului, a rămas fără alte repercusiuni decât aceea că numitului Coleg 1 i-a fost confiscată cărămida, iar Colegului 2 i s-a dat o săptămână de concediu la Băile Felix.

În Instituţie nici măcar în notele informative nu mai poţi avea încredere.

77

Disperarea asta cu care mă tot îndulceşte fata dracului, îndoiala şi neîncrederea nu sunt chiar atât de teribile cum ar părea. Sunt dulcege, acrişoare, au ceva din voluptatea unei dureri uşoare pe care o poţi controla. E o durere carnală, plăcută, seducătoare. E ceva ciudat în disperarea asta, e ceva care mă atrage. Şi când nu o mai pot controla, spun Rugăciunea inimii şi urlu cu toată puterea: ajută-mă! numai pe Tine Te am, Hristoase.

Şi pe mine, a spus fata dracului.

78

Majoritatea celor care pleacă liberi din Instituţie sunt fie senili, fie au Alzheimer. Doar aşa poţi părăsi Instituţia, trebuie să uiţi totul, chiar şi cine eşti sau cine ai fost pentru a te elibera de Instituţie, altfel ea te va guverna în continuare şi te va stoarce de energie până la ultima picătură. Instituţia este un mecanism de alienare şi rolul ei este alienarea însăşi, a tuturor şi a tot. Când totul va fi alienat, numai Instituţia va mai exista, ridicată ca un castel de piatră cubică peste cadavrele alienaţilor ei. Memoria Instituţiei este memoria tuturor cadavrelor pe care a fost clădită şi ea va funcţiona în armonie, ca un întreg unic. Şi atunci de abia vor fi seară şi linişte şi pace şi dragoste pe pământ.

79

Într-o seară, pe când eram la Cluj şi o aşteptam în faţa spitalului de oncologie pe Anda, s-a aşezat lângă mine pe bancă toboşarul celor de la Semnal M. Părea tare amărât şi îngândurat. Îl ştiam, Semnal M a fost trupa românească preferată a lui tata. Dacă ţin bine minte, cred chiar că tata povestea că se şi cunoşteau din facultate, erau cam de aceeaşi vârstă, poate toboşarul puţin mai în vârstă, pletos, cu o barbă lungă şi gălbuie. Mi-a povestit viaţa lui, cum ajunsese să cânte rock sub Ceauşescu, cum a fugit în

Olanda unde a lucrat cu umilinţă şi smerenie ca îngrijitor de piscine şi grădinar, cum s-a întors acum cu bani suficienţi să repornească formaţia. Semnal M nu trebuia, nu putea să moară. Acum însă un bun prieten şi coleg de trupă de-al lui îşi dădea ultima suflare pe patul de spital. Au trecut anii ca visul, mi-a zis. De ce aţi venit? l-am întrebat. S-a uitat la mine uşor confuz, nu ştia ce să răspundă, apoi mi-a zis: am venit pentru că nici eu nu vreau să fiu singur în clipa morţii.

Ce poveste mai e şi asta? m-a întrebat ironic fata dracului.

Una despre felurile morţii, i-am răspuns, şi am început să mă rog.

80

În Instituţie lumina ajunge greu şi când ajunge este obturată de particulele de praf ce se ridică din tonele de vrafuri de cărţi şi hârtii care sunt memoria culturală a Instituţiei. Aici ne hrănim doar cu lumină artificială, creştem cu lumină artificială în sera memoriei culturale a Instituţiei, care este chiar Instituţia. Din cauza luminii artificiale, majoritatea funcţionarilor Instituţiei sunt orbi, adică văd doar pe dinăuntru, pe dinăuntrul lor şi al celorlalţi, pe dinăuntrul Instituţiei, corpurile funcţionarilor au devenit străvezii şi nu văd nimic în afară, numai înăuntru, aici totul se vede doar în interior.

Când vin la serviciu, sute de orbi stau lungiţi pe birourile lor şi se întreabă în gând cu ce pot fi de folos Instituţiei. Totul e calculat până în cele mai mici amănunte, până şi picăturile care curg de la robinet pentru a umple paharul vreunui orb însetat, şi totul este trecut în registru pentru judecata finală a Instituţiei. E aici o linie invizibilă care desparte viaţa de moarte. Ai ales să rămâi aici, orbule? întreabă portarul de fiecare dată când intri în

Instituţie şi ştii că fie ai ales, fie nu, tot aici vei rămâne. Funcţionarii nu fraternizează niciodată, ei sunt rotiţe şi cum rotiţele nu pot fraterniza, nici funcţionarii nu trebuie să poată, spre bunul mers al Instituţiei. Lungiţi pe birouri, orbii înainte de muncă rememorează cuvintele interzise; unul dintre ele este cuvântul revoluţie, nu sunt acceptate revoluţii ale orbilor decât atunci când servesc Instituţiei. În rest, funcţionarul-orb trebuie să fie previzibil şi ascultător, nemernicii sunt ameninţaţi cu o bătaie bună, o bună bătaie intelectuală în care orbul este umilit de toţi ceilalţi orbi cu toate armele memoriei culturale a Instituţiei zile în şir. Aceasta este o formă de exorcism aplicată mai ales celor care par a-şi recăpăta vederea, fie şi pentru câteva minute. Orbii sunt cârtiţe care urlă prelung şi fac lungi tuneluri în măruntaiele Instituţiei, sperând să iasă odată din ea, dar Instituţia nu se sfârşeşte niciodată şi niciodată lumina zilei nu-i loveşte în ochi şi vântul nu le izbeşte pletele. Instituţia este un vis al trupului în care mâinile oarbe mută de colo colo vrafuri de cărţi şi ridică paharele şi îşi duc femeile oarbe la toaletă într-o noapte adâncă din care nimeni nu se trezeşte abrupt, plin de spaimă.

81

Odată m-a îmbrăcat mama foarte simandicos, la costum, cu bretele şi cravată cu elastic. Trebuia să recit nişte poezii religioase la adunare la bunicul. Mă simţeam tare prost în costumul acela, cravata mă strângea, bretelele îmi cădeau, pantofii de lac mă strângeau şi scârţâiau la fiecare pas.

Era şi verişoara mea Ilinca acolo. După ce am recitat poemele, am mers împreună să ne jucăm şi am urcat pe nişte schele. Ilinca a alunecat, a căzut, s-a lovit cu capul de o piatră şi a murit. În jurul căpşorului ei s-a iţit o baltă

roşiatică pe care nu am apucat s-o văd până la capăt, pentru că cei mari m-au smuls de pe schelă şi m-au dus înăuntru.

O săptămână am fost închis în casă şi visam că evadez pe geam, numai că niciodată nu ajungeam în curte, ci din camera mea ajungeam în camera Ilincăi.

Ilinca mă mai vizita uneori când îmi făceam lecţiile la geometrie şi mă apucam să desenez un triunghi isoscel. Fă unul echilateral, îmi zicea Ilinca, mie îmi place mai mult triunghiul echilateral. Îmi zicea: ştii? eu din cauza ta am murit.

Ai iubit-o? m-a întrebat fata dracului.

L-am întrebat pe părintele Sofronie: părinte, ce e mai bine, să spui tot ce ai pe suflet sau să taci şi să ţii totul în tine? Oricum ai face, trebuie să Îl ai pe Domnul în tine, mi-a răspuns părintele. Dacă vorbeşti, vorbeşte pentru Dumnezeu, dacă taci, tot pentru El să taci. Dacă nu te poţi folosi de tăcerea ta, nici de cuvântul tău nu te vei putea folosi. Cuvântul împreună-zideşte cu Tatăl. Oare Cel ce l-a făcut pe om nu ştie cele ale omului cercetând cămările pântecelui? Cunoaşterea lui Dumnezeu este deplină şi nu cumva vreunul dintre noi, păcătoşii, să creadă că a rămas ceva ascuns lui Dumnezeu, căci El cunoaşte omul şi cele ale omului.

Ţie ţi-e totuna, mi-a spus fata dracului.

82

Într-o zi am văzut în Instituţie nişte cocoşaţi, bărbaţi şi femei, care mergeau încet, în şir, pe coridoare, orăcăind ca broaştele, gheboşaţi şi orbi, ţinându-se unul de hainele celuilalt. Cine sunt şi unde se duc? l-am întrebat

pe şeful meu. Se duc la director, au programare, mi-a spus, şi directorul îi va scăpa de cocoaşe şi îi va da fiecăruia dintre ei tot ce-şi doreşte. Unii dintre ei au lucrat la cocoaşa asta a lor zeci de ani până când s-a împlinit ca lumea. Când ai o cocoaşă de asta te poţi considera fericit, directorul te va răsplăti regeşte, mi-a spus. Cocoaşele proaspete, muncite şi umflate, sunt la mare preţ în ochii directorului. Sunt cu adevărat fericiţi şi de aici înainte o vor duce numai într-un ospăţ şi o benchetuială.

Dar dacă directorul te poate scăpa de cocoaşe, el poate face chiar orice? l-am întrebat.

Aici, în Instituţie, fiecare şef are şeful lui şi niciun şef nu este îndeajuns de şef, nici măcar directorul, singurul adevărat şef este numai Instituţia însăşi. Directorul poate face multe, dar numai Instituţia poate face orice, mi-a răspuns.

83

Avva Theodor zicea aşa, mi-a spus părintele Sofronie: „Lucrul mâinilor îl avem sub lucrul sufletului, dar acum – s-a făcut lucrul sufletului sub lucrul mâinilor“. Munceşte cu mâinile, dar pentru suflet, nu cu sufletul pentru mâini. Căci întreaga zidire este cunoaştere şi a lumii, şi a celor sfinte, iar omul trebuie să aleagă şi să-şi zidească la rândul lui, prin Dumnezeu, mântuirea. Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt nu sunt zidiţi, dar chiar şi aşa, Fiul a coborât din ceruri pentru a lucra la mântuirea noastră. Oare atunci nu cu atât mai mult sârg trebuie să lucrăm şi noi la aceasta? m-a întrebat părintele Sofronie.

Poţi munci oricum, putrezesc toate, a spus fata dracului.

84

O femeie în negru stătea în holul Instituţiei şi desena cu degetul pe varul murdar al peretelui. Părea un cadavru scăldat în sudori de gheaţă, atât de palidă era, cu o transpiraţie abundentă şi argintie ce-i acoperea, în broboane, toată fruntea. Or murit tăţi oamenii, murmura maniacal şi desena în varul afumat o căsuţă cu un copac şi o familie de beţe ţinându-se stingher de mână. Or murit tăţi oamenii. Apoi m-a văzut şi s-a repezit la mine şi a început să mă tragă de păr şi să urle şi holul a început să vuiască şi pereţii să tremure şi birourile să se zbată-ntre ele. Mă durea şi mi se părea că femeia zâmbeşte murdar şi libidinos: la cimitir cu tine! îmi sufla în ureche, vremea măritişului mi-a trecut, la cimitir. Era un frig câinesc pe coridoarele Instituţiei şi simţeam că leşin. Apoi au apărut asistenţii directorului în zbor, cu paltoanele lor gri fluturând şi au smuls femeia de deasupra mea şi au dus-o şi au închis-o într-un cotlon numai de ei ştiut.

Ţi-e bine? Aproape ai trecut dincolo. Ţi-e bine? Cum a fost dincolo? mă întreba şeful meu, ajutându-mă să mă ridic.

85

Părinte, aud voci şi îmi vin gânduri, i-am spus părintelui Sofronie la spovedanie. Ţi-e teamă de ele? m-a întrebat. Mi-e teamă, i-am spus, cum le opresc? Dar vântul îl poţi opri? m-a întrebat. Dar grindina, dacă vine? Atunci şi pe acestea lasă-le să vină şi să treacă, numai nu le asculta. Nu le poţi opri, dar trebuie să le stai împotrivă.

Cine stă împotriva grindinei îşi sparge capul, a spus fata dracului.

Scriam psalmi şi m-am întors la scris: „Iată, se spune: iertată e calea celui ce se mişcă-n slăbiciune, drumul lui e un drum de pietre amare. Celor care nu rabdă, păcatele lor fie ca mierea sălbatică, nici o zi nu durează până când din sămânţa lor vom face o moarte. Şi iată, din nou: mâinile reci împrejurul gâtului. Păcat celui ce poartă păcatul ca pe un rubin de nepreţuit, păcat zilelor noastre ascunse, de nepreţuit. Păcat mie, Doamne, mie, necuviinciosul, trădătorul şi paria, păcat mie, Doamne, păcat ieftin ca guma, păcatul ce-l port are numele laşităţii.

Şi cum să-i spui altfel decât iubire, şi cum să te gândeşti altfel decât la nădejdea unei vieţi noi. Dar nu aşa, iată, nu aşa spiritul grabnic se ridică la stele, ci mult mai aproape îi este gândul curat, inima iartă aproape tot ce-i de iertat şi cum atunci să nu spui: în ziua în care El va sosi, un cutremur mare şi-o pală de foc vor istovi orice fiinţă.

Şi iartă, Doamne, cugetul meu dinainte, şi cugetul meu dinapoi. În câmpia dorinţei am fost şi m-am lăsat pradă ei, în câmpia treziei am fost şi m-am lăsat şi ei pradă şi, Doamne, pradă apoi m-am lăsat. Şi dacă în sufletul meu omenesc de iertat ar fi vorba, eu aş ierta, şi atunci, Doamne, uită jalea ce ţi-am prilejuit, căci numai ale Tale sunt iertarea şi jalea. Câmpiile verzi ard cum au ars şi eu nu-mi pot ierta nici ziua de mâine, nu în uscăciune, cum în uitare“.

Patetic! mi-a spus fata dracului.

86

„Instituţia nu te va devora atâta vreme cât îi eşti de folos“, scria pe un afiş deasupra biroului şefului meu. L-am citit cu atenţie şi l-am şi memorat,

apoi a început o agitaţie teribilă. O pisică a intrat în birou şi toată lumea o fugărea. Daţi-mi copilul! urla cineva, iar pisica a zbughit-o pe sub birouri şi s-a făcut nevăzută. O s-o prindem şi o vom bate în cuie, spunea altcineva. Da, da, în cuie, să nu mai facă atâtea probleme, s-a răţoit şi al treilea. M-am tot uitat după pisică şi nu o vedeam nicăieri, apoi am avut o viziune cu ea într-un soi de incubator, aruncând priviri răutăcioase în jur, mestecând gândaci. Prin geamul incubatorului la ea se uita un iepure îmbrăcat într-un parpalac, care trăgea dintr-o ţigară de foi. În geamul camerei în care era incubatorul bătea cu ciocul o cioară. Tu vrei să destabilizezi Instituţia, ai? întrebă iepurele suflând fumul direct în geamul incubatorului.

Când am ieşit din transă, toate lucrurile reveniseră la normal. Funcţionarii torceau ritmic deasupra dosarelor lor şi era un întuneric de nepătruns peste tot.

87

Cum poate cineva să devină desăvârşit? l-am întrebat pe părintele Sofronie. Nu poţi şti niciodată sigur, mi-a răspuns, dar un bun indiciu e acela când în locul tău îl preferi pe aproapele tău. Când îl iubeşti pe acesta mai mult decât pe tine.

Şi diavolul? am întrebat, cum ştim care e diavolul?

Zicea Avva Cleopa că în lume diavolul se arată sub diferite chipuri, prieteni, duşmani, femei, bărbaţi, cărţi, muzică, filme, numai în pustie diavolul se arată personal, mi-a răspuns părintele Sofronie.

Hai în pustie, mi-a zis fata dracului, acolo mă poţi apăra din nou de duşmani cu sabia ta lucitoare, ca în copilărie, mai ţii mine?

Psalm de-al meu: „Cât de inutile mirarea, sfârşeala şi jalea. Durerile mari anunţă linişti bolnave, căderile mari cheamă căderi şi mai mari.

Călăresc un bivol de fum pe străzile vii. Ghemotocul uitării spulberă aerul cald. Şuvoiul ne umple plămânii, petale arămii, rotocoale de smirnă se scutură de prin păr peste braţe şi pieptul muşcat de fluturi portocalii.

Bivolu-i negru, păşeşte încet. Pe nări îi ies pucioasă şi scrum. Din coaste-i ţâşnesc scântei albăstrii la fiecare abatere de la drum. Spatele drept, zvâcnitul nebun, nici nu ai zice că e un bivol de fum.

Încremenit e mersul meu prin oraş, doar inima Ta, o pavăză roşie, moale, mi-ascunde puterea. Nimic nu se clatină, dar şi când se va clătina. Nicio lance nu caută ropotul cald al sângelui la tăiere, dar şi când îl va căuta.

Pe străzi e linişte în noaptea asta. Bivolul păşeşte încet. Inima Ta, ca un veşmânt de abur cald, îmi înveleşte rănile aspre, uscate. Trei frunze se desprind din copac şi-şi caută drum prin aerul tare. Eu vin către Tine desculţ, călare pe-un bivol, înfăşurat în pielea Ta ca un lup în pântecul mamei lupoaice. În jur zăngăne arme şi-o lună plină şi roşie acoperă cerul nebrăzdat de vreun nor“.

88

Erau destul de multe femei în Instituţie, aproape la fel de multe femei câţi bărbaţi. Femeile aveau gesturi studiate şi miroseau mai întotdeauna în aerul închis al Instituţiei a fructe stricate. Majoritatea păreau să aibă o disponibilitate agresivă, dar şi o tristeţe disperată, de bocitoare. Când se adunau mai multe la coadă la toaletă sau pe coridor la fumat păreau toate pierdute şi posomorâte, ca un şir de paznici surzi care vorbeau tare ca să

atragă atenţia, vocile împletindu-li-se în ceea ce părea a fi un cor de sclave. M-am apropiat de una dintre femeile acestea. Ţinea toată ziua în braţe, la birou, o pisică tărcată şi avea o atingere rece şi umedă, de scrumbie. Dar am învăţat s-o iubesc, atât cât se putea iubi şi cât permitea Instituţia, adică dincolo de atingerile repezite din colţuri şi de la toaletă, aproape deloc. Uneori beam împreună bere într-o tăcere morbidă. Îi plăceau monştrii şi cred că asta văzuse şi în mine. Mulţi funcţionari asudaseră între coapsele şi sânii ei frământându-i cutele de grăsime, dar în prezenţa ei simţeam o inexplicabilă fericire. Mulţi o plesniseră peste mutra ei uşor încruntată, dar avea un vino-ncoa aparte, care mă atrăgea, mă chema. O priveam şi mă privea cu cinismul obişnuit, dar era numai a mea şi eu numai al ei, iar în fumul şi lumea de-acolo, cu porţile lumii adevărate veşnic închise, era suficient şi chiar mai mult decât bine.

89

Mi-am terminat rugăciunile de seară, am închis *Ceaslovul* şi am început să mă gândesc la pricina himerei acesteia care mă bântuia. Mi-am amintit când m-a dus mama prima dată la psihiatru, aveam vreo 7 ani şi ceva. În copilărie am făcut multe episoade de frisoane febrile din senin – semănau cu o epilepsie. Nu era epilepsie, dar doctorii de la noi din oraş nu le-au dat de capăt, spuneau că este ceva neurologic, apoi au spus că este ceva psihiatric. Aveam câţiva nebuni în familie, tot din categoria personajelor extraordinare. Ne-au trimis la Cluj, unde am făcut encefalograme peste encefalograme şi teste psihologice peste teste psihologice. Encefalogramele nu ieşeau bine, dar fără vreo explicaţie. La testele psihologice reacţionam bine. „Doamnă, aveţi un copil foarte inteligent, excesiv de nervos, de

sensibil, introvertit, dar toate acestea pot fi legate de coeficientul său de inteligenţă, nu indică neapărat o afecţiune psihiatrică“, i-au spus mamei şi eu am memorat, pentru că eram suficient de echilibrat emoţional încât să pândesc la uşă. Au urmat câteva şedinţe de psihoterapie care nu au arătat mare lucru. Atunci însă s-a întâmplat ceva, la şedinţele acelea s-a declanşat ceva, acum eram sigur de asta. Fata dracului îşi avea incipitul pe acolo pe undeva, boala asta care mă bântuia trebuia să aibă o explicaţie pe care eu o situam în acel moment precis.

Eşti cam reducţionist şi cam fixist, mi-a spus zâmbind fata dracului. Nu e deloc aşa. Şi dacă tot m-ai făcut himeră, măcar admite că sunt o himeră sexy, a zis ea.

90

De dimineaţă, nici nu m-am aşezat bine la birou că mi-a spus şeful: vino cu mine. M-a dus pe un culoar în faţa unor birouri pe care nu le văzusem înainte. Erau trei uşi maro, ponosite. Alege o uşă şi intră, mi-a spus. Am ales prima uşă din stânga mea. Am intrat într-o cămăruţă de mărimea unei debarale şi am văzut pe o măsuţă un plic roşu, strălucitor. Deschide-l, mi-a spus şeful. L-am deschis şi înăuntru am găsit o nouă legitimaţie a Instituţiei cu poza mea. Felicitări, mi-a spus şeful, de astăzi eşti şi tu unul dintre şefii Instituţiei. De astăzi ai în subordine şapte funcţionari. Ce era în spatele celorlalte uşi? am întrebat. În spatele celei din mijloc era un câine turbat, iar în spatele celei din dreapta era o groapă de 30 de metri. Şi de unde aţi ştiut că o să aleg exact uşa aceasta? am întrebat speriat. Instituţia ştie totul, mi-a răspuns şeful. Bine, bine, dar dacă totuşi, prin hazard şi absurd, alegeam altă uşă, ce se întâmpla? Nu aveai cum să alegi altă uşă, crede-mă, era

imposibil, mi-a răspuns şeful surâzând înţelegător şi bătându-mă pe spate. În Instituţie hazardul şi absurdul nu îşi au locul, aici totul este predestinat.

91

A-l iubi pe cel care te iubeşte nu înseamnă mare lucru, spunea părintele Sofronie. Mare lucru este atunci când îl iubeşti pe cel care îţi face rău, pe cel care vrea să te ucidă. Aceluia care îţi face rău trebuie să-i slujeşti, tu să-i faci lui bine pentru a te mântui. E nevoie de mult har şi de multă înţelepciune pentru a face aceasta, dar trebuie să ne străduim. Şi nu uita, poţi accepta de la aproapele tău încălcarea acesteia, dar tu să nu încalci legea, altfel nu eşti mai bun decât el.

Mie de ce nu-mi faci bine, mie de ce nu-mi slujeşti? m-a întrebat fata dracului.

Şi dacă tot scrii psalmi, a continuat ea îmbufnată, uite aici un psalm, să-l înveţi, unul perfect, nu prostiile tale, şi a început să scrie pe hârtia mea, cu pixul meu, cu mâna mea:

„Ia-mă cu tine, înger blănos, în trupul tău sidefiu este bine şi cald. În trupul tău asudat lucrurile au fiecare, pe rând, câte un împărat. Ia-mă cu tine, înger uscat, în regatul tău de vitriol şi cenuşi, de gumă de mestecat. Înger cu faţă de câine, înger uscat, în tâmplele tale e bine şi cald. Înger cu piele gazoasă şi iarbă sub pat, în tâmplele tale e bine şi cald. Înger cu arme voluminoase şi grele, în braţele tale e bine şi cald“.

92

Eu şi femeia mea din Instituţie am devenit tot mai apropiaţi. Odată m-a chemat la ea în birou, era singură, şi mi-a propus să facem o ceremonie. Ce ceremonie? am întrebat. O ceremonie a Instituţiei, bineînţeles, mi-a replicat ea, o ceremonie de apropiere între funcţionari. Am încuviinţat şi am început să-i urmez indicaţiile. Ridică-ţi cămaşa, mâneca stângă, mi-a spus, şi mi-am ridicat-o. A luat un cuţit şi m-a crestat chiar în venă, apoi a făcut acelaşi lucru cu vena ei. A vărsat sângele nostru amestecat într-un pahar, apoi m-a pansat. A aprins cinci lumânări şi a pus paharul cu sânge în mijlocul lor, apoi s-a uns pe faţă cu cenuşă şi m-a uns şi pe mine. Toate fac parte din ceremonie, m-a asigurat. A dat drumul la casetofon la o muzică psihedelică, a deschis o sticlă de vin şi a turnat peste sângele din pahar. A amestecat bine şi am luat fiecare câte o înghiţitură. Ea a înghiţit, eu am scuipat pe furiş. Părea fericită, extraordinar de fericită, cum n-o mai văzusem vreodată. De sub birou a apărut şi pisica ei tărcată şi am început să dansăm. Chicotea, părea o adolescentă care tocmai a descoperit dragostea. Când am ieşit din Instituţie era noapte deja. O noapte cu stele mari şi apoase care se tot apropiau.

93

Să-ţi faci datoria faţă de Dumnezeu, posturi, rugăciune, fapte bune, poate să nu fie întotdeauna suficient. Şi fariseul îşi făcea datoria, dar în ochii lui Hristos el era mai păcătos decât vameşul care se căia şi se cutremura în faţa judecăţii lui Dumnezeu. Trebuie să ne sondăm cu atenţie

interiorul şi niciodată să nu ne vedem pe noi înşine ca fiind drepţi, pentru că cel care se îndreptăţeşte pe sine cuibăreşte în sânul lui mândria, ce-a de-a unsprezecea treaptă a păcatului, mi-a spus părintele Sofronie.

Cu ăsta n-o mai scoţi la capăt, mi-a spus fata dracului.

94

Mi-au dat un costum bleu, cu chipiu, ce semăna leit cu un costum al unui ofiţer de marină şi mi-am amintit de vrăjitoarea adusă de mama să-mi ghicească viitorul şi de prezicerea ei. Mi-au dat şi un birou nou, de şef, şi au pus deasupra biroului meu şi un afiş pe care scria „Instituţia nu este alienantă, Instituţia este alinătoare“. Toţi şefii din Instituţie aveau câte un afiş deasupra birourilor, cel mai mare afiş era deasupra biroului directorului, pe el scria cu litere gotice „Eu sunt Instituţia, tot ce vedeţi este făcut de mâinile mele“. I-am văzut biroul şi afişul când m-a dus şeful meu acolo să-mi pună ştampila pe actul de angajare, dar pe director nu l-am văzut niciodată şi nici nu am auzit pe nimeni să spună că l-a văzut vreodată în carne şi oase.

Noi suntem aici o armată de morţi, mi-a spus femeia mea din Instituţie, şi fiecare dintre noi este îmbrăcat în spaimele lui. Tu eşti o jumătate de om şi eu sunt o bătrână cocoşată, plină de negi, care boceşte la nunţile altora şi se bucură la nenorocirea tuturor. Eu, toată ziua, când nu mă vede nimeni în Instituţie, blestem în gând, blestem încet bărbaţii şi femeile şi pe directorul Instituţiei. În urma noastră nu mai e nimic, dar nici înaintea noastră, numai sacii aceştia de spaime în care ne-am îmbrăcat şi câinii care ne latră în capete fără încetare. Ţi s-a făcut frică? Nu-i nimic, sunt nebună, nu mă băga

în seamă, sunt un frison, o revoltă minoră care trece repede şi fără de urme. Hai la mine în birou să bem un ceai cald.

Era miezul zilei şi pe holurile Instituţiei bătea un vânt rece, iar femeia mea chiar îmbătrânise, abandonase lumea de foarte mulţi ani.

95

Mă tot gândeam la pustnicie. Oare cum poate trăi cineva fără grija zilei de mâine? m-am întrebat. Avem pilda lui Hristos cu păsările, care nu se îngrijesc de ziua de mâine şi trăiesc numai din mila lui Dumnezeu. Dar ca om, oare chiar e cu putinţă aşa ceva? Bine, nu pustnicii, dar chiar şi vagabonzii, ei cum trăiesc? Am găsit în biblioteca mânăstirii o carte a lui Lev Şestov în care zice că trebuie să te laşi în voia întâmplării, adică în voia lui Dumnezeu, şi până la urmă reuşeşti să treci peste toate fricile şi peste toate impedimentele şi să trăieşti ca un om liber. Grija zilei de mâine, frica sunt păcate, făţărnicii, înseamnă că nu ai încredere în Dumnezeul tău, în grija şi dragostea Lui faţă de tine. Şi apoi ni se mai spune că nimic nu putem face prin noi înşine, ci numai prin voia şi înlesnirea Lui. Şi atunci de ce oare să te îngrijeşti de ceva ce oricum nu poţi controla, şi dacă crezi că a putea controla este un alt păcat, al orgoliului, mai mic decât mândria, dar care tot la mândrie duce. Or, mândria este anularea credinţei în Dumnezeu.

Dar cum poţi fi un om liber dacă îi eşti supus lui Dumnezeu? m-a întrebat fata dracului.

96

În Instituţie m-a întâmpinat un vacarm de nedescris. Toată lumea vorbea despre un criminal. În toaleta Instituţiei a fost descoperit un funcţionar cu beregata tăiată. Nu se ştia limpede dacă a fost sinucidere sau crimă, deşi parcă să-ţi tai singur beregata cu lama nu prea sună a sinucidere. Şeful meu, care era în continuare şeful meu, deşi eram şi eu şef, mi-a spus să stau liniştit, cel mai probabil individul fusese brutal la toaletă cu vreuna dintre funcţionare şi ea a reacţionat. O vor găsi până la urmă, mi-a zis.

Alţi funcţionari vorbeau în şoaptă de o execuţie, spuneau că din când în când directorul comandă asemenea execuţii ale funcţionarilor recalcitranţi şi le face în văzul tuturor pentru a da un exemplu. De la ultima asemenea „execuţie“ trecuseră deja 13 ani.

S-a dovedit că funcţionarul ucis era un şarlatan care îşi ducea zilele ca vai de capul lui, storcând bani de pe unde putea, prin şantaj, camătă sau escrocare.

L-au dat dracului, nu te mai gândi, bagă-ţi minţile în cap, bine că a murit, mi-a spus femeia mea din Instituţie.

Aşa-i trebuie, a spus şi un altul, şi eu i-am fost creditor şi mă bruftuluia de câte ori avea ocazia, avea un tupeu nemaipomenit.

Pentru numele lui Dumnezeu, domnule director, graţiaţi-mă! mi-a urlat o femeie oprindu-se în faţa mea. Du-te, mă, de aici, pisica dracului! i-a spus altcineva şi a luat-o de-o aripă, trăgând-o pe hol.

Dar ce v-a făcut biata pisică?! urla unul într-un colţ.

Eşti un scandalagiu trist, trăieşte în linişte cu tine! i-a zis cineva celui care urla.

E o greşeală, domnule director, nu am fost eu, urla femeia-pisică. Ce pot să fac să vă fiu pe plac, domnule director? Fac orice!

Hai, nu te mai sinchisi, mi-a spus femeia mea, du-te şi ia-ţi ţigările din birou şi hai să fumăm, e o zi frumoasă. Ăştia fac tot felul de stricăciuni.

97

Cel mai greu lucru în lume este să distingi minciuna de adevăr. Gândeşte-te la Iov, mi-a spus fratele Pavel în timp ce ne făceam exerciţiile la sala de forţă. Cum a deosebit el minciuna de adevăr? Şi ce minciună… Prin credinţă. Dacă ar fi crezut că Dumnezeu şi-a întors faţa de la el, dacă accepta minciuna, ar fi fost pierdut. Dar el nu şi nu, a stăruit în credinţa lui şi după ce a pierdut totul, şi după ce era plin de bube şi de râie, şi aşa a descoperit adevărul. Nu e uşor de văzut adevărul, iar fără credinţă chiar nu ai nicio şansă. Ca să vezi adevărul trebuie să treci nişte teste, să treci prin foc şi pară, numai aşa te purifici şi poţi vedea adevărul cu ochi limpezi, neîntinaţi. E dureros adevărul, dar şi mai dureroasă e calea până la el. Dar pe de altă parte, fără adevăr nu suntem nimic. Viaţa în minciună nu-i viaţă, e numai o moarte fără de sfârşit. Dumnezeu ne lasă să fim încercaţi, pentru că numai aşa putem scoate ce e mai puternic, mai curat şi mai bun din noi, dar nu ne abandonează. Şi dacă eşuezi înseamnă că nu ai avut credinţă şi nu meriţi nici adevărul, nici pe Dumnezeu. Ia, dă-mi gantera aia de 15, mi-a spus, şi i-am dat-o.

98

Chiar şi în toiul verii în Instituţie era frig, dar iarna părea că trăim într-un congelator. Toţi funcţionarii erau îmbrăcaţi cu şube şi cu baticuri sau cu căciuli trase peste urechi. Biroul funcţionarului ucis fusese golit cu totul şi în mijlocul lui trona o sticlă goală în care ardea o lumânare. Trecuseră deja câteva săptămâni bune de la acel incident, dar lumânarea părea să nu se mai sfârşească şi să nu se mai stingă vreodată. O ciudăţenie de-a Instituţiei, la fel ca toate obiectele personale ale mortului care dispăruseră fără urmă, la fel cum li se întâmpla celor care au trecut prin marele gât al Instituţiei, culoarul fără sfârşit. Femeia mea din Instituţie fusese şi ea mutată. Biroul ei era acum la capătul holului de la parter, acolo unde se întâlnea locul de relaxare, o cameră imensă plină cu arbuşti şi brazi de plastic, un izvor artificial, bănci asemenea celor din parcuri şi ciripit de păsările digital, cu cantina. Prin urmare, întâlnirile noastre au devenit mai rare. Începusem să chelesc uşor, deşi eram mult prea tânăr. Probabil că şi din cauza asta femeia mea mă cam ocolea. Chiar şi cu şeful meu am început să mă văd tot mai rar. Îmi dăduse în grijă un acvariu-bol cu un peşte portocaliu. Cineva va veni să-l ia, mi-a transmis, până atunci să ai grijă de el.

Trăiam în biroul meu ca într-o colibă. Aveam totul acolo, o canapea, un frigider, un cuptor cu microunde, o cafetieră, un mic bar şi o bibliotecă umplută cu selecţii personale din marea bibliotecă a Instituţiei. Citeam, redactam circulare, corectam documentele Instituţiei, făceam referate peste referate şi o uitare tot mai mare se aşternea peste tot şi toate. În unele zile nici nu-mi mai aminteam cine sunt, ştiam doar că sunt un funcţionar al Instituţiei şi trebuie să-mi fac treaba şi asta era îndeajuns.

Instituţia se transformase într-un teritoriu. Avea sclavii ei, spionii ei, şefii ei, pădurile şi munţii ei, gardurile ei de sârmă ghimpată, râurile şi fluviile ei, mormintele ei, casele ei de depravare, bodegile ei, căminele ei,

secretele şi bârfele ei, minciunile şi adevărurile ei şi din ea nu se putea evada. Apoi, într-o zi a venit cineva.

99

Am citit că Sfântul Grigorie de Nyssa zicea că veacul de acum este ultimul şi că el formează în întregime o singură zi în care nu soarele diferenţiază ziua de noapte, ci dreptatea, adevărul de minciună şi nedreptate. Va fi un apus şi va fi un răsărit în ziua aceasta, în care Răsăritul va fi lumina lui Dumnezeu, singurul soare. Cea mai grea zi din istoria umanităţii, cea mai lungă şi mai înşelătoare. Cine va trece de ziua aceasta nu va mai adormi niciodată.

Bine, bine, dar tu culcă-te acum că deja e noapte, m-a luat peste picior fata dracului.

100

Dă-mi peştele, mi-a zis.

Nu părea a fi un funcţionar al Instituţiei şi nu-mi puteam explica cum a intrat. Era îmbrăcat bine, curat, cu o cămaşă albă scrobită, faţa îi era palidă şi pielea lui părea extraordinar de fină. Şeful tău m-a trimis, mi-a zis. Dă-mi peştele, până nu se mistuie de tot. Şi atunci m-am uitat la acvariu şi am văzut că într-adevăr peştele începuse parcă să se topească, să se dezintegreze în apa acvariului. I l-am întins speriat, l-a scos din acvariu şi l-

a înghiţit. Gata, acum secretul e în siguranţă, mi-a spus. Mă întorc în grădinile nesfârşirii, să-i spui şefului tău că suspinele lui s-au făcut auzite în marele văzduh.

M-a privit cu o oarecare drăgălăşenie, văzându-mi figura siderată. Cenuşiul acesta din jurul vostru este materie, mi-a mai spus, care se veştejeşte, se scorojeşte, înăuntru e neagră. Tot aici a fost odată şi imperiul meu. În locul grădinii voi aveţi un deşert. Nu, nu e un vis, în deşert mişună omuleţi de o palmă. Dacă te uiţi cu atenţie, poţi desluşi totul. Scurmă cu unghiile şi vei găsi. Tradiţia este o slujbă ca oricare alta, dar numai esenţa tradiţiei contează. Poţi să-i iubeşti pe străini, ai de ce, totul are o semnificaţie şi tu te îngropi aici. Din moloz cresc flori minunate.

Am dat fuga înspre birou. A început să hohotească, a tropăit o dată din picioare, s-a ridicat de la pământ ca într-o levitaţie şi s-a făcut nevăzut. În urma lui a rămas în cameră doar o aură cărămizie prin care treceau imperturbabile milioane de fire de praf.

101

Numai smerindu-ne ne putem înălţa. Pare un paradox, dar nu e, mi-a spus părintele Sofronie. Cu cât te faci mai mic în ochii celorlalţi, cu atât sporeşti în har. Prin smerenie arăţi bunătate şi dragoste faţă de ceilalţi şi te laşi pe tine la urmă, ceea ce arată generozitate, mărinimie sufletească. Făcând asta, punându-te în umbră, nici nu provoci invidia şi răutăţile celorlalţi şi nu-i faci astfel să păcătuiască din cauza ta. Pentru că, să ştii, şi noi suntem în aceeaşi măsură responsabili de gândurile păcătoase ale celor din jur, dacă noi le-am stârnit.

Dar nu e un fel de şiretenie aici? am întrebat.

E un soi de înţelepciune. Domnul ne-a spus: pentru a câştiga împărăţia raiului trebuie să fiţi înţelepţi ca şerpii şi blânzi ca porumbeii. Şi apoi, smerenia adevărată nu poate fi numai de suprafaţă, trebuie să fie sinceră şi în interior, nu numai în afară. Oare Domnul nu vede tot ce este în sufletul nostru? Îl putem noi oare păcăli pe El? Şi dacă şi înăuntru este smerenie, şi în afară, mai este ea oare şiretenie? m-a întrebat părintele.

Cuviosul Siluan Athonitul zicea: „Ţine mintea ta în iad şi nu deznădăjdui“. E greu asta, ce zice el, e foarte greu, dar aşa, având mintea în iad, ne cutremurăm şi ne smerim neîncetat.

Da, ţine-ţi mintea la mine! Bine zice călugăraşul ăsta al tău, mi-a şoptit fata dracului.

102

Cantina era locul din Instituţie unde mai toţi funcţionarii ajungeau cel puţin o dată pe zi. Era la parter, chiar lângă locul de relaxare, şi în ea se intra printr-o uşă de tablă care scârţâia înfiorător de fiecare dată când o deschideai. Aceleaşi feluri de mâncare erau expuse acolo în fiecare zi din an. Meniul nu se schimba niciodată şi toate felurile erau pe bază de carne de porc. Între funcţionari cantinei i se spunea Templul Cărnii. Cele mai apreciate feluri de mâncare erau micii, costiţele cu sos, ceafa la grătar, cotletul la tigaie, pasta de ficat şi ciorba de oase.

În cantină se mânca energic, în linişte, era aproape ca un sport, serii după serii de funcţionari veneau, se aşezau la mese şi înfulecau hulpavi de le auzeai fălcile zdrobind mecanic şi monoton carnea şi oasele. Găseai întotdeauna mese libere în partea dinspre nord a cantinei, puţini îndrăzneau să se aşeze acolo, de parcă o forţă şi o energie necunoscute îi respingeau,

asta deoarece peretele de acolo era comun cu zona tabu a Instituţiei: biblioteca interzisă.

Se cunoşteau foarte puţine cazuri de funcţionari care au intrat în biblioteca interzisă şi de fiecare dată cel care păşea acolo dispărea. Se credea că erau prinşi şi trimişi în coridorul fără de sfârşit al gâtului Instituţiei. Despre ce era în interiorul bibliotecii interzise nici nu se putea vorbi. O singură sesizare anonimă cum că ai rostit un cuvânt legat de asta şi erai în mare pericol. Se bănuia totuşi că sunt cărţi, din cauza denumirii, dar mai mult de atât nu se ştia.

Se spunea că femeia mea din Instituţie ajunsese odată până în faţa uşii de fier a bibliotecii interzise şi pusese mâna pe lanţurile intrării. Cică o săptămână întreagă au ţinut-o la sechestrare şi au biciuit-o până i-a dat sângele pe nas şi pe gură. Nu am întrebat-o niciodată nimic, oricum nu ar fi putut să-mi spună, dar în momentele noastre de intimitate am observat dungi adânci, unele roşietice, altele albăstrui pe spatele ei şi asta îmi era îndeajuns.

Alţii spuneau prin colţuri că a existat odată un grup de funcţionari care au intrat împreună în biblioteca interzisă şi care s-au baricadat acolo de niciun asistent al directorului nu a mai reuşit să intre după ei. Se zicea că au stat acolo luni întregi şi apoi, în mod inexplicabil, au ieşit toţi deodată, au năvălit în biroul directorului şi s-au sinucis toţi în faţa lui. Trei zile au strâns femeile cu cârpele sângele de pe jos, ziceau. Poate că au înnebunit de foame şi de sete, cine ştie ce s-a întâmplat, cine poate şti cu adevărat, unii ziceau chiar că s-ar fi mâncat între ei acolo, ca să supravieţuiască, că au ieşit mai puţini. Cine poate să ştie, cine mai poate şti?

103

Ţine mintea ta în iad şi nu deznădăjdui, îmi tot repetam şi am început să citesc despre Siluan Athonitul. Citeam peste tot, chiar şi la sala de forţă. Nu mai citi fără rugăciune înainte, mi-a spus fratele Pavel odată. De ce? l-am întrebat uimit. Pentru că Apostolul Marcu spune că Evanghelia este închisă pentru eforturile, minţile şi inimile umane, numai Hristos o poate deschide în tine. Dar asta nu e Evanghelia, i-am spus. E valabil la orice, mi-a zis. Efrem Sirul zicea că înainte de a deschide o carte să ne rugăm ca Dumnezeu să ne-o descopere în minte. Şi Ioan Hrisostomul zicea să ne rugăm ca să ni se deschidă ochii când citim. Altfel citeşti degeaba, că tot nu înţelegi sau poţi să cazi în ispită, să înţelegi altceva. Iisus, întrebat fiind de rostul parabolelor, le face limpede ucenicilor că acestea au un dublu rol de deschidere a minţii, de înduhovnicire a lor şi de ascundere a adevărului pentru ceilalţi, neiniţiaţi. „Vouă vă este dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei lui Dumnezeu, dar celor din afară toate li se fac în parabole, ca privind să privească şi să nu vadă şi auzind să audă şi să nu înţeleagă“, le spune Iisus ucenicilor. În vreme ce ucenicii vor căpăta parabole limpezi, gata descifrate, cei din afară vor căpăta ghicitori. Astfel, darul înţelegerii nu este hărăzit oricui, ci doar celor aleşi, iar sensul înţelegerii doar lor le este de folos, celor care pot suporta adevărul, restul sunt feriţi de adevărul pe care nici nu l-ar putea suporta şi acelaşi text pe ei nu-i iluminează, ci mai mult îi afundă şi îi rătăceşte. Înţelegi, ai? Ce te uiţi aşa, ca viţelul la poartă nouă? a mai zis fratele Pavel, dacă tot nu faci mare lucru aici, mai bine te duci în chilie, mi-a zis. Şi m-am dus.

104

Un alt lucru interzis, tacit şi prin comun acord în Instituţie, erau sentimentele. Nimeni nu avea voie să simtă mai mult decât i se permitea. Sentimentele erau văzute în Instituţie ca nişte fluturi de noapte lacomi care se lipeau de funcţionar ca de o lampă, bâzâiau şi îl zăpăceau, îl hipnotizau şi îl îndobitoceau. Trebuia scăpat de răşina aceasta vâscoasă şi lipicioasă a sentimentelor pentru ca funcţionarul, aşa cum îi zice şi numele, să poată funcţiona, şi nu oricum, ci la nivel optim.

Nişte sucuri dulci, înşelătoare, toxice sunt sentimentele, îmi spunea şeful meu. Luciditatea trebuie menţinută cu orice preţ, luciditatea rezidă în obiectivitate. Ai mai văzut tu sentimental obiectiv? mă întreba. Poţi să te culci cu oricine, dar nu să iubeşti, asta deja afectează eficienţa şi gândirea carteziană, ascultă ce-ţi spun, îmi zicea.

Eu eram aproape îndrăgostit de femeia mea din Instituţie, chiar dacă ne vedeam mai rar, dar cuvintele şefului m-au decis şi asupra sentimentelor mele s-a lăsat un cer rece şi albastru ca gheaţa şi fluturii au îngheţat şi priveam totul cu ochi de zăpadă. M-am transformat în câteva secunde într-un singuratic lucid şi viziunea mea era cea raţională a Instituţiei. În afară nori grei de ploaie se adunau şi se întuneca.

105

„Adevărata depărtare de lume, desăvârşita supunere şi paza gurii au putut deseori să schimbe în chip minunat pe un împătimit, chiar şi atunci când boala părea a fi nevindecabilă“, am citit în Sfântul Ioan Scărarul. Şi tot

în el: „Unii spun că este cu neputinţă a se numi cineva curat (pur) după ce a gustat din păcat. Respingând această părere, eu spun că este cu putinţă şi uşor celui ce voieşte să altoiască măslin nobil pe măslinul sălbatic“.

Depărtează-te de lume, vino la mine, în pustie, şi atunci o să te schimbi cu adevărat şi o să te vindeci şi o să fii desăvârşit, mi-a şoptit fata dracului.

106

Mi se părea că unele dintre birourile Instituţiei semănau cu nişte colivii, altele cu nişte cuşti. Se apropia ziua Instituţiei şi în toate coliviile şi cuştile astea era un dezmăţ fără noimă. Funcţionarii petreceau şi benchetuiau din zori şi până în seară, trezindu-se doar pentru a se îmbuiba din nou la cantină – introduseseră în mod excepţional un fel nou de mâncare: sarmalele fără orez, doar cu carne de porc –, şi apoi pentru a se alcooliza în birouri cu litri şi litri de bere şi vinuri şi spirtoase care curgeau gârlă pe holurile Instituţiei. În apropierea celei mai mari sărbători a noastre, directorul ne face cinste. Să bem, domnilor, să bem cu toţii în cinstea marii şi bunei noastre Instituţii, urlau care mai de care.

Femeia mea din Instituţie a venit pe la spate şi m-a luat de mână tocmai când închinam şi eu. Vorbeşte-n şoaptă, mi-a zis ea când am sărutat-o, şi vino repede după mine. Am urmat-o fericit la toaletă, dar acolo nu s-a întâmplat ce speram. Nu mai bea, mi-a spus îngrijorată. De ce? am întrebat. Mi-a pus degetul pe buze şi mi-a şoptit încet în ureche: de ce crezi că se dă atâta alcool? Instituţia e ucigaşă. În fiecare an, de ziua Instituţiei, pentru buna orânduială a lucrurilor, Instituţiei îi sunt sacrificaţi câţiva funcţionari. Instituţia cere sacrificii de ziua ei, şi mereu sunt sacrificaţi funcţionarii cei mai beţi, care nu-şi mai dau seama de nimic. Ei le spun „naufragii“, spun că

funcţionarii aceia au murit sau au înnebunit din cauza abuzului de alcool, dar de fapt sunt răpiri, vin nişte asistenţi ai directorului, cu foarfeci le taie hainele de pe ei, apoi cu cângi îi iau pe funcţionarii beţi şi îi aruncă direct în stomacul Instituţiei. Nu vreau să fii printre ei, mi-a mai spus. Apoi altcineva a intrat în toaletă şi femeia mea a început să mimeze gemetele unui act sexual pentru a îndepărta orice bănuială, în timp ce eu mă uitam în tavan şi mi se părea că şi toaleta are ceva din arhitectura unei cuşti uriaşe.

107

Avva Cleopa spunea că ispitele vin din opt părţi: ispita din spate – când ne reamintim mereu păcatele vechi şi ne descurajăm din rugăciune sau suntem tentaţi să le facem din nou; ispita din faţă – când suntem îngrijoraţi de viitor şi închipuirile, proiecţiile noastre ne demoralizează; ispita din stânga – când ştim că, dacă facem un anumit lucru, păcătuim, dar nu putem rezista tentaţiei şi totuşi îl facem; ispita din dreapta – când suntem ispitiţi în vis sau prin vedenii sau când facem aparente fapte bune cu scop negativ; ispita de sus – când vrem să facem mult mai mult decât ne permit puterile noastre sau când răstălmăcim cuvintele Bibliei pentru a le schimba înţelesul în folosul nostru; ispita de jos – atunci când refuzăm să facem fapte bune pentru că socotim că e inutil; ispita din afară – toate ispitele carnale percepute cu cele cinci simţuri umane; ispita dinlăuntru – preacurvia, crima, mândria, jignirile, ura, răzbunarea, făţărnicia, viclenia şi toate celelalte păcate provocate de instincte.

Şi ispită din cosmos, călare pe mătură, în picaj, nu aveţi? m-a întrebat chicotind fata dracului.

108

Am început să urăsc Instituţia şi pe toţi cei din ea. Am acumulat furie şi lucrul acesta mă umplea de forţă şi de putere. Funcţionarii păreau să vadă răul care crescuse în mine, nimeni nu mă mai privea în ochi, mă ocoleau pe cât le era cu putinţă. Simţeam cum energia din interiorul meu ar fi putut să distrugă o bună parte dintre semenii mei funcţionari, ca o explozie care ar fi luat cu ea şi o aripă a Instituţiei, dar numai o aripă, puteam s-o rănesc, dar nu puteam s-o ucid, ştiam asta şi mă umpleam de şi mai multă furie proaspătă şi fierbinte ca apa ce dă în clocot.

Tot ce-mi doream mi se împlinea, toată lumea părea să simtă puterea nouă ce mă locuia şi nimeni nu mi se punea împotrivă. Eram o bombă cu ceas, o creaţie hidoasă a Instituţiei, explozibil amorsat şi pregătit să se autodetoneze într-un atac-surpriză. Dar forţa mea nu era îndeajuns pentru a mă putea opune Instituţiei, inteligenţa ei era peste puterile mele.

Totuşi, nu-mi mai era frică, dar nu era lipsa de frică a omului curajos, ci mai degrabă lipsa de frică a sinucigaşului, a celui care nu mai are nimic de pierdut. Instituţia mi se părea un cuib de snobi, funcţionarii mi se păreau aroganţi şi ignoranţi, funcţionarele mi se păreau dolofane, visătoare şi sfioase. Totul se transformase odată cu mine. Mă săturasem până şi de sex. Femeia mea din Instituţie mi se părea o baborniţă, teribil de urâtă. Am început să beau tot mai mult şi credeam că tot ceea ce gândeam eu era adevărul şi numai adevărul, că numai eu aveam acces la adevăr. Credeam că sunt deosebit, special, într-adevăr unul din şirul de oameni excepţionali ai familiei mele. În Instituţie eram deja răsfăţat şi putred pe jumătate şi căpătasem o oarecare faimă. Toţi cei din Instituţie îşi imaginau că sunt speciali, privilegiaţi, ieşiţi din comun, dar niciunul ca mine.

Într-o zi m-am dus la biroul directorului fără nicio programare, fără nicio treabă, doar aşa, că aveam eu chef. Am trecut pe lângă şirul de oameni

care aşteptau la coadă o întrevedere cu directorul, am trecut pe lângă asistenţii şi secretara lui şi nu m-a oprit nimeni, de parcă eram de-al casei, de parcă zilnic veneam să-i fac câte o vizită directorului şi el mă aştepta. Am intrat în birou şi era gol, nu era niciun director. Şi apoi am observat ceea ce nu observasem când am intrat prima dată acolo: biroul lui avea un geam uriaş, un geam adevărat, de sticlă. M-am apropiat fascinat şi am văzut soarele care strălucea sus, valurile care se rostogoleau. Puteam auzi marea prin geam şi din când în când doi-trei pescăruşi planau liniştiţi chiar în faţa mea.

109

M-am apucat să citesc *Confesiunile* Sfântului Augustin. Într-un fragment vorbeşte despre tinereţea lui şi despre regretarea păcatelor din tinereţe. Rememorează cum furase fructe în compania altor copii şi spune că furtul acela, păcatul acela, nu a fost cauzat de fructe, pentru că, dacă ar fi fost singur, cu siguranţă nu le-ar fi furat, nu avea trebuinţă de ele, ci de compania în care era. Furtul, păcatul, a fost făcut doar pentru a se integra în rândul băieţilor, plăcerea păcatului nu a fost furtul în sine, ci săvârşirea lui în compania celorlalţi băieţi.

Mi-am amintit de mine şi de copilăria mea, după ce m-am mutat la oraş, de primele mele iubiri, de Fane şi de Samson, chiar şi de Anda, de tot ce lăsasem în urmă, de toată lumea aceea dulceagă în care toţi păcătuiam şi ne bucuram împreună de păcatul nostru, zâmbind tâmp cu gura până la urechi.

Încă nu e timpul pierdut, ne putem întoarce, mi-a zis fata dracului.

110

După „vizita“ în biroul Directorului m-a apucat o spaimă cumplită. Nu înţelegeam cum de ajunsesem până acolo, cum de scăpasem teafăr, cum de nu eram pedepsit. Totul era aşternut sub tăcere, dar forţa şi furia şi haloul meu de energie negativă dispăruseră şi ele cu desăvârşire. Acum eram un biet căţeluş speriat, stând mereu cu ochii pe uşă, pândind când vor veni să-l ia. Dar nu au venit.

M-am apucat să scriu un roman, asta deoarece nimeni din Instituţie nu avea voie să scrie jurnal, memorii sau texte mistice, însă oricine putea să scrie un roman. Roman era voie, jurnal, nu, jurnalul şi textele mistice erau subversive. Eu, de fapt, un jurnal, epifanic voiam să scriu, dar nu mai riscam, aşa că l-am intitulat simplu: roman. Acoperirea mea era astfel asigurată, nimeni n-avea să se prindă că eu de fapt scriam un jurnal. Scriam la el, flagelându-mă. Nu mai mâncam, nu mai beam, nu mai dormeam. Scriam încontinuu la aşa-zisul meu roman. Ochii mă usturau, degetele îmi deveniseră carne vie de la tastat, capul mă durea îngrozitor, spatele mă încovoia de durere şi eu nu mă opream. Deconspiram Instituţia, asta făceam, lăsam un document în urma mea, un document care putea fi o bază pentru o mişcare serioasă, cu adevărat antiinstituţională.

Ascundeam manuscrisul cu grijă într-o deschizătură de sub parchet şi tot de grija lui nu puteam aţipi deloc. Deja dormeam în Instituţie de săptămâni întregi şi tot de atâta timp nu mă mai spălasem. Miroseam a hoit, a carne împuţită, dar asta îmi folosea, ţinea oamenii la distanţă. Aş fi scos manuscrisul afară, dar nu puteam să trec cu el de controlul făcut de portar la fiecare ieşire, mi l-ar fi confiscat şi ăla eram. Câteodată mă speriam rău de tot. Trebuia să mă gândesc la ceva, la ceva mai inteligent, dar nu mă puteam gândi decât la Instituţie şi la nesfârşirea ei. De la atâta gândit au început să mă doară dinţii.

O femeie grasă a intrat în biroul meu şi mi-a pus în faţă o farfurie cu un cozonac ars, negru ca tăciunele: de la şeful dumneavoastră, mâncaţi.

111

Din Sfântul Augustin: „Totuşi, Tu, Cel Care eşti Lecuitorul meu lăuntric, lămureşte-mă cu ce folos fac eu toate acestea; căci mărturisirea răutăţilor mele din trecut, cele pe care Tu le-ai iertat şi le-ai ascuns, ca să mă poţi face fericit întru Tine, schimbându-mi sufletul cu ajutorul credinţei şi al tainei Tale – când această mărturisire este citită ori ascultată, ea face ca inima mea să nu mai cadă în deznădejde şi să zică nu mai pot, ci să vegheze întru dragostea Milostivirii Tale şi întru dulceaţa Harului Tău, prin care orice om slab ajunge puternic, întrucât prin ea devine conştient de infirmitatea sa. Şi e suficient să-i desfete pe cei buni faptul de a asculta povestite relele din trecut ale acelora care sunt deja lipsiţi de ele; însă nu faptul că sunt rele îi desfată, ci faptul că s-au petrecut cândva şi acum nu mai sunt“.

În locul tău, m-aş grăbi, a zis fata dracului.

112

Am băgat manuscrisul în deschizătura de sub parchet şi am mers la toaletă. M-am dezbrăcat de toate împuţiciunile de ţoale care aproape că mi se lipiseră de piele şi m-am spălat cu apă rece la chiuvetă. M-am întors în

birou şi în cuier mă aştepta un rând nou de haine imaculate, călcate şi apretate. M-am schimbat şi am mâncat câteva felii din cozonacul acela ars. Femeia grasă a apărut din nou şi, fără niciun cuvânt, mi-a pus pe masă o sticlă de apă minerală şi o sticlă de vin roşu sec. Am băut prima dată câteva pahare de apă, apoi mi-am pus un pahar de vin şi am aşteptat. Nu ştiam cât timp trecuse. Ceasul de pe birou arăta ora două noaptea, dar nu mai ştiam ce zi e. Oricum, nu conta. M-am întins pe canapea şi am dat să adorm.

Am visat că un incendiu cuprinsese Instituţia şi că birourile ardeau ca nişte minunate flori portocalii, roşii, carnivore, că scările se transformaseră în torţe, iar buldozere cu lame de oţel dărâmau perete după perete din Instituţia aceasta care tot nu ceda. Apoi am văzut o armată de tăietori de lemne cu securi în mână care s-au apropiat şi au început să lovească Instituţia la temelie, să o dărâme ca pe un sequoia uriaş, şi ea huruia şi scuipa sânge pe la încheieturi şi tot nu ceda. Funcţionari în panică se aruncau de pe clădirea în flăcări ca vacile închipuindu-şi că pot zbura şi se izbeau de asfalt cu un aer nătâng. Uşa etanşă a bibliotecii interzise s-a dat de perete sub presiunea toiagului magic al unui moşneag zburător. Pavel, Pavel, urlau mulţimile, şi din spatele uşilor s-a revărsat pe gresia verde a Instituţiei un şuvoi de teancuri de cărţi necunoscute, cu coperte albe, amestecate cu un sânge negru ce bolborosea. Toată Instituţia era acum o mare pată de sânge, copertele albe, imaculate ale cărţilor interzise nu erau atinse de sângele negru, tot restul era. Şuvoiul se târa pe coridoare şi intra în gura funcţionarilor şi îi sufoca şi din gurile lor căscate ieşeau şoareci, sute şi mii de şoareci care s-au căţărat peste tot, transformând resturile Instituţiei într-un vârtej diform de rozătoare care se scufunda, se tot scufunda în nisipuri mişcătoare.

Când m-am trezit era încă noapte. Nu ştiam dacă era aceeaşi noapte sau noaptea de a doua zi.

113

Nu mai puteam face mare lucru. În afară de rugăciuni, de participarea la slujbe, de ascultare, nu mai eram în stare de nimic. Pe fratele Pavel l-am abandonat în sala de forţă, nu mai treceam pe acolo, stăteam în schimb tot mai mult în bibliotecă. Fraţii şi duhovnicul meu, părintele Sofronie, erau îngăduitori cu mine, mă lăsau, eram tânăr şi ziceau că am nevoie de educaţie. Uneori, când putea, fratele Pavel făcea bună parte şi din ascultarea mea şi mă trimitea pe ascuns să citesc.

Mă apucasem şi de *Jurnalul* lui Miguel de Unamuno. Vorbea despre credinţă şi speranţă, despre milă şi învingerea omenescului din noi pentru a ne salva spiritul. Spiritul dă viaţă, iar litera ucide, spunea. „Trebuie să ne iubim prin Dumnezeu şi pentru Dumnezeu, prin aproapele şi pentru aproapele, iar nu să-l iubeşti pe Dumnezeu prin tine şi pentru tine.“ Şi eu nu înţelegeam. Cum adică să ne iubim pe noi? Chiar şi pentru Dumnezeu, dar de ce ne-am iubi pe noi? Înţelegeam să ne iubim aproapele, să-l iubim pe Dumnezeu prin dragostea de aproape, pentru că în timp ce dragostea de Dumnezeu poate fi una abstractă, dragostea de aproapele tău este una foarte concretă, iar în definitiv sunt una şi aceeaşi. Dar de ce oare să ne fi iubit pe noi, cu toate hibele şi păcatele noastre? Oare dacă ne iubi pe noi, chiar şi pentru Dumnezeu, repet, mai putem fi smeriţi? Oare nu ne pândeşte păcatul orgoliului şi al egoismului?

Şi apoi am înţeles: nu era vorba despre a ne iubi noi pe noi înşine, ci despre a ne iubi unii pe alţii, tocmai de a-L iubi pe Dumnezeu indirect şi concret prin cei din jurul nostru, şi nu abstract şi egoist în singurătatea unei bazilici. Până la urmă înţelesesem.

Mie îmi placi mai mult greu de cap, a şuşotit fata dracului.

114

Încet-încet am reintrat în ritmul normal. Am reînceput chiar şi să particip la şedinţele şefilor Instituţiei. Şeful meu stătea la o tribună şi ne vorbea înflăcărat nouă, celorlalţi şefi. În timp ce vorbea era linişte, când se oprea să-şi tragă respiraţia aplauzele porneau în acelaşi timp din toate direcţiile.

E frumos ca o rugăciune discursul lui, mi-a spus un coleg-şef mesmerizat.

Distingeam cuvinte din discursul şefului, dar sensul nu ajungea până la mine: …jurământ… …temperanţă şi moderaţie… …măreţie… …o să se noteze… …fără niciun compromis… …alcoolul… …sănătatea funcţionarului… …Instituţia va dăinui…

În mintea mea mă vedeam bătrân, cu sănătatea ruinată, aproape paralizat din cauza problemelor cu coloana, cu creierul slăbit şi tuberculoză, stând într-o curte, undeva printre nişte dealuri, plantând duzi şi cultivând viermi de mătase.

…dezertorii… …o lege a Instituţiei… …vom stârpi fără milă… … trebuie linişte… …nici musca-n aer… …aşteptăm să se aprobe… … cumplitul adevăr… …învăţaţi şi folosiţi… …pe spinarea noastră… … pisici, gheonoaie, cucuvele şi bufniţe…, continua şeful meu.

M-am gândit dacă mi-e poftă de ceva. N-aveam poftă de nimic.

115

Nu trebuie să ţinem minte răul, mi-a spus odată părintele Sofronie. Orice lucru rău care ni s-a întâmplat, l-am văzut sau l-am auzit, orice nedreptate care ni s-a făcut trebuie să le uităm. Dacă uităm şi iertăm, în plus mintea noastră se eliberează de rău, de urâţenia lumii. Într-o minte mobilată cu amintiri urâte şi locuită de spaimă, remuşcare sau dorinţă de răzbunare, lumina Lui Dumnezeu nu poate intra. De asta ţinerea de minte a răului este un păcat, unul care ne opreşte din înălţare, din primirea harului. Trebuie să ne curăţăm mintea, să o purificăm înainte de a ne putea curăţa şi purifica inima.

Nu o să poţi uita tot niciodată! Niciodată, auzi? a scrâşnit din dinţi fata dracului.

116

Femeia mea din Instituţie nu mai voia să aibă de-a face cu mine după ultimele mele rătăciri. Bănuiam că îi era teamă. Am încercat să o asigur că fusese o pasă proastă, ceva trecător, că nu se va mai repeta. Am încercat să o conving să ne întâlnim când termină lucrul, dar n-a vrut. Mi-a spus să o las în pace, mi-a spus că ar putea să-mi fie mamă, să-mi fie ruşine, mi-a spus.

M-am ascuns în toaletă şi am început să plâng. Nu ştiam exact de ce, poate pentru că mă simţeam îngrozitor de singur şi de trist. Nu fusese ea cine ştie ce frumuseţe, dar era o femeie de treabă, una pe care mă puteam baza şi care acum mă abandonase. Mă gândeam la mine şi îmi plângeam de

milă şi dinţii au început să-mi clănţăne îngrozitor. Am luat din barul meu din birou o sticlă de votcă şi am început să-mi torn temeinic. Totuşi, era o amărâtă de funcţionară, cum îşi permisese să mă lase baltă pe mine, un şef? O să-i fac sesizări peste sesizări până o s-o distrug, o să regrete până în ultima clipă ziua în care m-a abandonat. Mă învârteam prin birou ca un taur furios. Trebuia să fac ceva. Am trimis după grăsana care mi-a adus cozonac şi care acum făcea legătura între mine şi şeful meu. I-am spus să închidă uşa după ea. I-am spus să se dezbrace. S-a dezbrăcat, a rămas doar în corset, şi am posedat-o chiar acolo, pe podea, nici măcar n-am mai ajuns până la canapea. Am pus-o în patru labe şi am intrat în ea ca într-o bucată de slănină blondă cu rimel mov. Mă durea capul şi mi-era rău şi votca dădea să iasă-napoi din stomac.

117

Mi-am amintit discuţia cu fratele Pavel la sala de forţă despre înţelegerea unui text şi m-am mai documentat. În termenii lui Ioan Scărarul şi în termenii ortodoxiei în general, interpretarea eronată sau neînţelegerea, nevederea adevărului revelat în text sunt provocate de „împietrirea inimii“. Adevărul nu poate fi aflat cu inima împietrită şi atunci încercarea de a înţelege afundă şi duce la deznădejde, la opusul aflării adevărului, care astfel înlocuieşte adevărul. Pericolul în acest caz este tocmai căutarea. Dacă te-ai pornit să cauţi fără a fi ales pentru asta, eşti pierdut.

Împietrirea inimii este patima finală, singura patimă care nu poate fi vindecată de om prin rugăciune. Când ajungi în stadiul acesta, numai Dumnezeu prin intervenţie directă te mai poate izbăvi. Unele dintre indiciile inimii împietrite sunt: lipsa de empatie, lipsa de sentimente puternice, a

impresionabilităţii, răceala atitudinii, nevoia de a-ţi impune mereu propriul punct de vedere în detrimentul celorlalţi, absenţa maleabilităţii, neatenţia la nevoile celorlalţi. Pentru cei cu inima împietrită putem doar să ne rugăm să le despietrească Dumnezeu inima, niciun argument, oricât de logic sau de valid, nu rezistă în faţa lor, viziunea lor este limitată şi au pretenţia că sunt deţinătorii adevărului absolut. Discuţiile cu astfel de oameni, încercările de a-i convinge să schimbe macazul sunt absolut inutile. Doar rugăciunea pentru ei poate ajuta.

Inima împietrită e mai rezistentă, nu e o plângăcioasă, ci o învingătoare, mi-a zis fata dracului.

Dar şi când se sfarmă, nimic nu mai rămâne din ea, i-am răspuns.

118

Am luat din registru fotografia de buletin a femeii mele din Instituţie. Am mărit-o până la dimensiunile unui portret, am înrămat-o şi am pus-o în birou, deasupra canapelei. În rama aceea chipul ei părea splendid şi fotografia era atât de bine retuşată, încât portretul chiar părea viu. Tabloul acela era pentru mine o fereastră prin care încă mai puteam pătrunde la femeia mea din Instituţie. Seara vorbea cu mine şi îmi spunea s-o ating şi eu îi mângâiam sânii care mi se păreau rotunzi şi plini până când simţeam sub buricele degetelor hârtia fotografică şi începeam să plâng. În singurătatea mea însinguram şi tabloul acela. Mă învârteam în jurul meu zeci de minute până când gândurile mele se autodevorau, se reduceau la absurd, ca un şarpe care îşi înghiţea coada. Dorinţa mea nu avea margini, o doream acum de sute de ori mai puternic decât o doream atunci când o aveam.

Se spunea că în Instituţie există undeva o crăpătură, într-un zid, în care dacă îţi bagi degetul inelar orice dorinţă ţi se îndeplineşte. Am căutat ca un disperat crăpătura aceea, mi-am băgat inelarul în toate crăpăturile pe care le-am întâlnit în cale şi nimic, femeia mea din Instituţie nu se mai întorcea la mine.

Mă simţeam de parcă am murit şi pentru a supravieţui într-un fel oarecare vampirizam toate persoanele pe care le întâlneam. Toţi cei care aveau întrevederi cu mine plecau mai departe sleiţi, dar cel mai tare vampirizam fotografia aceea care se îngălbenise şi se fanase în doar câteva zile de la atâtea atingeri şi dorinţe refulate asupra ei.

Vreau să am un copil cu tine, vreau un copil, îi spuneam fotografiei, noaptea târziu, cu ochii în lacrimi. Apoi am luat un cuţit şi am sfâşiat fotografia în mii de fărâmiţe şi am luat sub limbă o piatră. Din noaptea aceea mereu am purtat sub limbă o piatră care era femeia mea din Instituţie şi era moartă ca mine, dar în alt fel, pentru că mormântul ei era sub limba mea.

Pe spatele fotografiei pe care tocmai o sfâşiasem stătea scris: „Pentru o vreme atât ţie, cât şi celorlalţi din Instituţie o să vi se pară că sunteţi încă în viaţă, că nu s-a întâmplat nimic. Până în clipa când o să se îndrăgostească de tine o femeie care ţi-ar putea face un copil, ultima iubire, aceea e clipa în care vei realiza ce eşti de fapt, pentru că cei din Instituţie nu pot avea copii, aşa cum nici morţii nu pot avea copii“.

Mă priveam într-o oglindă imaginară în rama tabloului ferfeniţit. Auzul mi s-a ascuţit brusc şi am început să aud tânguiri sub pământuri şi adâncul se deschidea larg în faţa mea.

119

Zice Sfântul Ioan Scărarul: „Înstrăinat este acela care pretutindeni petrece cu mintea, ca şi unul ce nu cunoaşte limba printre cei de altă limbă. Noi ne retragem în singurătate nu pentru că ne urâm rudele şi patriile – să nu fie! –, ci pentru că voim să fugim de răul ce ne vine din partea lor“.

Oare de asta am fugit şi eu de acasă?

Stai liniştit, de mine nu te vei înstrăina niciodată, mi-a spus fata dracului, o să-ţi fac eu copilul ăla, oricum ultimul pas pe lumea asta îl vom face împreună.

120

Ce mai faci, lupule? m-a întrebat şeful meu rânjind. Poftim? l-am întrebat. Aşa ţi se zice prin Instituţie acum, „lupul“ sau „vârcolacul“. Funcţionarii sunt destul de intimidaţi de tine. E bine, e bine, frica înseamnă respect. Lasă-i să le fie frică, frica înseamnă şi ascultare, ceea ce înseamnă eficienţă. Vezi câte lucruri bune decurg din a fi lup? a zis. A, era să uit, asta mi-a dat o idee nemaipomenită, a continuat şeful meu. Am comandat 50 de bucăţi de câini-ciobăneşti germani, dresaţi, care acum se plimbă prin Instituţie. Vreau să-ţi spun că eficienţa a crescut la maxim, nimeni nu mişcă în front, nimeni nu crâcneşte, toată lumea îşi vede de treabă, numai când se pomenesc cu o matahală din aia patrulând prin faţa birourilor lor. Câinii de ordine ai directorului, aşa i-am numit. Bun nume, nu?

La ora patru aveam o altă întâlnire a şefilor Instituţiei. Când am intrat în sala de consiliu, i-am văzut pe toţi şefii aliniaţi câte cinci, umăr la umăr.

Suduiau, icneau şi suflau ca nişte mistreţi turbaţi. Cineva, referindu-se la noi şi folosind apelativul „hoiturilor“, urla să ne aliniem mai repede, ameninţându-ne cu nişte ciomege pe spinare. Am încercat să-mi găsesc şi eu un loc în turma aceea, dar din faţă mi s-a făcut semn să mă apropii. Un şef pe care nu-l cunoşteam, chel, fără niciun dinte, dar cu gingiile albicioase, osificate, mi-a zâmbit larg şi mi-a arătat cu mâna tribuna: asthăzi ne volbesthi tu… Rândurile asudate ale şefilor s-au aranjat şi la un semn s-au aşezat toţi pe scaune. Mi-am scos o ţigară, m-am şters fruntea cu un şerveţel şi m-am apropiat de microfon. Unii dintre dumneavoastră ştiu probabil că Instituţia noastră este una dintre cele mai eficiente din lume, mi-am început eu discursul. Şi nu cred că exagerăm dacă plusăm, nu una dintre, ci chiar cea mai eficientă. Eficienţa ei se datorează în bună parte şi devotamentului fără limite al funcţionarilor noştri, supunerii lor necondiţionate, dăruirii lor până la sacrificiu. Rolul Instituţiei noastre este unul ontologic şi ordonator… Se auzeau aplauze şi încurajări. Am vorbit aşa vreo jumătate de oră, dar nu mă mai auzeam şi oricum nu înţelegeam ce spuneam, vorbeam mecanic. În nas îmi intra miros de lemn mucegăit şi opărit şi îmi aminteam de marea şi de pescăruşii văzuţi pe geam în biroul directorului.

121

M-au transferat de la vite şi munci agricole la bucătărie. Aici chiar îmi plăcea să fac ascultare. Nici nu simţeam că muncesc. Stăteam toată ziulica printre oale şi cratiţe şi felurite legume şi nu era săptămână să nu inventez eu o nouă mâncare de post. Părea că fusesem născut pentru asta, meşter bucătar, maestru al combinaţiilor legumicole.

Într-o bună zi însă mă întrebă un frate mult mai în vârstă: frate Teofil, tu de obicei îmi pari distant şi rece şi necomunicativ şi credeam că aşa e firea ta. Iartă-mă că te întreb, dar când te văd în preajma lucrurilor din bucătărie firea ta se schimbă cu totul, ai aşa o lumină pe faţă şi am văzut că pui şi multă pasiune în gătit, oare pasiunea aceasta nu ar fi mai bine folosită dacă ar fi îndreptată către Dumnezeu, şi nu către legume?

Aici te-a prins, a zis fata dracului.

Şi de atunci n-am mai călcat niciodată în bucătăria mânăstirii şi felurile mele de mâncare au fost iute uitate.

122

Continuam să scriu pe ascuns la documentul meu de deconspirare a Instituţiei şi încercam să găsesc o modalitate de evadare, dar de fiecare dată când mă gândeam la asta nu reuşeam să mă concentrez, de parcă o forţă obscură îmi împrăştia gândurile în cele patru zări.

Doream nespus să-l revăd pe individul care înghiţise peştişorul portocaliu. El, fiind din afara Instituţiei, mi-ar fi putut spune cum era posibil să evadezi. Şi pentru a-l reîntâlni am recurs la un şiretlic. În bolul rămas gol de la dispariţia nefirească a ultimului său locatar, am pus un nou peşte portocaliu, aidoma celui de dinainte. Şi am aşteptat.

O zi, două, trei, douăsprezece. În cea de-a douăsprezecea zi a apărut pur şi simplu în biroul meu, fără să se deschidă vreo uşă. Ai ceva de transmis în marele văzduh? m-a întrebat privind peştişorul. Aş avea, dar înainte vreau să ştiu cum funcţionează, i-am răspuns. Păi, e simplu, a zis, eu sunt un receptor al marelui văzduh, un mesager. Tu încifrezi mesajul în peştişor, eu diger peştişorul şi toată informaţia din peştişor ajunge în mine şi prin mine,

automat, în marele văzduh. Şi marele văzduh îmi răspunde? am întrebat. Marele văzduh nu răspunde niciodată, el doar acţionează în consecinţă, mi-a spus receptorul. Şi cum încifrez mesajul în peştişor? l-am mai întrebat. Asta nu pot să-ţi spun, mi-a zis. Ori ştii, ori nu ştii.

Nu ştiu, am recunoscut înciudat. Dar un text, de exemplu, nu poate fi transmis marelui văzduh? l-am întrebat. Dacă îl citesc eu, da, mi-a răspuns. Atunci am scos din deschizătura din parchet documentul meu şi i l-am înmânat: acesta este mesajul meu pentru marele văzduh, i-am spus. Vreau să ies de aici şi vă rog să mă ajutaţi.

Puţin probabil, dar o să vedem ce se poate face, mi-a zis receptorul. A luat manuscrisul şi a început să ţiuie prelung de a trebuit să-mi acopăr urechile, a tropăit şi s-a transformat în abur sub ochii mei. Doar aura cărămizie a mai persistat câteva minute.

Manuscrisul acela era mai în siguranţă la receptor, m-am gândit, decât aici, unde putea fi descoperit oricând. Dar apoi mi s-a făcut teamă: dacă făcusem o greşeală, dacă receptorul nu era cine speram eu să fie şi era tot un angajat al Instituţiei, doar era în relaţii bune cu şeful meu, din câte dedusesem. De teamă, am început să fluier, îmi doream să mă închidă cineva într-o chilie blindată, undeva unde să nu mai răzbată nimic până la mine, nici bine, nici rău, unde capul meu să nu poată fi tăiat şi dus pe tipsie directorului, unde trupul meu să nu poată fi eviscerat şi sângele scurs în pahare şi împărţit funcţionarilor pe post de şampanie, unde să nu existe debusolare şi deznădejde, unde să nu fie Instituţie şi îngheţ, unde să nu se poată ucide doar la un plesnet din palme, unde să nu miroasă a cavou şi a praf şi a mucegai. Am căzut vlăguit pe podea. O demascare. Nu mai puteam suporta. Sau cel puţin aşa credeam.

123

Stăteam tot mai mult timp izolat în chilia mea, citeam şi scriam. Da, începusem să scriu un soi de texte ciudate. Ţine mintea ta în iad şi nu deznădăjdui, îmi tot repetam, scrierea textelor acelora îmi ţinea mintea în iad şi nu deznădăjduiam, pentru că spuneam mereu rugăciunea, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul… Ziceam rugăciunea şi scriam:

„Vor călca în picioare Germania, apoi va muri toată Europa şi America se va sufoca în propria-i imensitate. Vor trage de Rusia cu dinţii şi sânge va ţâşni din ea ca dintr-un gheizer şi va muri lată, palidă, pustie cum a fost şi Francisc va trage, va tot trage după el cohorte de oameni şi nu va veni când cred ei şi nici noi, se va sfârşi, va începe. O bibliotecă în dezordine, câţiva morţi guralivi răscolind aşternuturi, ser fiziologic. O lupă-creier distorsionează neputinţa. E mare neputinţa aceasta, cam cât o girafă. Moartea violentă a unui copil, fotografia morţii sale triumfă în faţa melancoliei. Doar deznădejde mai scuip seara în chiuvetă şi gelatina ei îmi rămâne printre dinţi. Nu mă spăl. Mâine tot mă voi murdări.

Aşteptaţi să spun ceva, maldăr de haine, un soare care arde totul pe dinăuntru şi nu se mai poate opri. Nu voi spune nimic despre cel lipsit de viziune interioară. Voi încerca să mă lepăd. Mâine tot mă voi murdări.

Tot aşteptaţi să spun ceva. Nu voi spune. Gogol, Cehov, Harms, Buzzati, Cortázar nu au spus. De spus, spun părinţii pustiei. Eu sunt un simplu locuitor. Din nepăsare mor copii lângă noi, din nepăsare ne vindem infima inteligenţă, din nepăsare se distrug sate, munţi, destine şi cariere, din nepăsare nenorocim tot ce atingem. Din depărtare nu e important.

Avem de-a face în fond cu un fel atipic de a privi, îndeajuns cu atâtea observaţii, tot moartea e rana noastră, creierul nostru dureros, ceea ce iubim, ne zvârcolim cu credinţă în ipocrizie, ne milogim“.

124

Nu a venit nimeni după mine şi nu mi s-a întâmplat nimic în următoarele zile, aşa că m-am mai liniştit. Mă liniştisem atât de tare, încât chiar am început din nou să mă uit după femei. Ochisem una simpăticuţă, tinerică, care venea uneori la mine în birou să se încălzească la sobă. Aveam una dintre cele mai bune sobe din Instituţie.

Era lipsită de orice sfioşenie, când se freca de sobă rochia i se ridica mult pe coapse atât de mult, încât uneori i se putea ghici zona inghinală păroasă.

Era măritată cu un cocoşat. Îmi povestea mult despre soţul ei, uneori vorbea singură pentru că eu nu mai reuşeam s-o urmăresc. Îmi spunea că soţul ei era mereu acuzator şi plin de reproşuri, că, deşi era mult mai scund decât ea, avea cam aceeaşi greutate ca ea, că cocoaşa este de fapt foarte plăcută la atingere, că, indiferent de cocoaşă, soţul ei era un bărbat foarte agil şi cu un piept foarte dezvoltat. Că în timpul actelor sexuale soţul ei scotea zgomote cumplite şi se scălâmbăia îngrozitor, de o înfricoşa. În vremea asta cocoşatul, la două birouri mai încolo, umbla ţanţos şi vorbea despre nevasta lui tinerică cu multă încântare.

Mi-a spus chiar că soţul ei are o misiune specială în Instituţie: studiază personajele mitologice şi extraordinare. Mi-a spus chiar că asemenea personaje există, chiar la noi în Institut, că soţul ei le descoperise şi că le făcuse referat la fiecare. Umblau deghizaţi, cică. Aparent, cocoşatul descoperise doi sucubi, trei incubi, o sirenă, un triton, un diavol-de-mare, o girafă, un struţ, o cămilă, o gorilă, un fiul al lui Thanatos, o oaie cu trei capete, un jumătate-câine, vreo trei motani, patru siamezi, un individ cu patru mâini, patru picioare şi ambele sexe, un crocodil, un mistreţ, o licornă de mare, două licorne de uscat şi un vierme.

Şi toţi aceştia trăiau bine-mersi printre noi. Era un erou soţul ei şi eu eram atât de obosit de vorbăraia ei continuă, încât am abandonat rapid şi în faşă orice plan de seducţie aş fi putut avea.

125

Citeam că Sfinţii Părinţi au descoperit că există demoni care se opun altor demoni, însă oricât de învrăjbiţi, de opuşi, de duşmani ar fi demonii, tot au ceva în comun: dorinţa de a-l distruge pe om.

Studiam şi continuam să scriu la spurcăciunea mea de text care pusese complet stăpânire pe mâinile şi pe foile mele de hârtie:

„Sângele meu, numai şi numai al meu, curge în continuare prin vene. Viermele sapă în mijloc. Întunecimii se va da ruşinea. Şi iată: tot ceea ce roade în putreziciune, armele rozătoarei – slăbiciunile, se pregăteşte. O vietate spurcată, iarna asta.

Într-o dimineaţă tânărul numit Câinele de lemn avu o poftă irepresibilă de compot. Tânărul numit Câinele de lemn avea talentul de a fi nevăzut, nu avea patimi inutile şi exista unde voia el.

Încep să inventez lucruri, se gândi paznicul, privindu-l pe tânărul numit Câinele de lemn. Nu e nimic, i s-a spus, problema ta e că te gândeşti mereu la viitor. Mereu la viitor, repetă tânărul numit Câinele de lemn. Mereu în mintea mea. Nu e suficient. Cum se amestecă toate, stăpâne, freamătul lor. E doar asfinţitul, spuse tânărul numit Câinele de lemn.

E doar ora la care oamenii se dezmiardă sub iarbă. Nu vă imaginaţi nimic de aici înainte. Mintea voastră lăsaţi-o cuprinsă de mireasmă. Nici nu

vă mişcaţi, numai staţi şi priviţi cum tânărul în liniştea lui limpede este lipsit de orice speranţă. Nu violenţei, nu răutăţii, nu noimei. Deasupra zboară o pasăre mare fără de nume.

Cânt o pajişte ce-avea în mijloc un trup dezgolit care se tot istovea până la putreziciune. Lungi cârduri de păsări se tot azvârlă asupra lui dinspre asfinţit. Rupt este braţul drept, l-au mâncat şobolanii. Cânt o pajişte ce-avea în mijloc un cadavru dezgolit care se tot istovea până la descompunere. Lungi fuioare de ierburi tot foşneau printre coastele lui. Ruptă este viziunea simplităţii, au mâncat-o şobolanii. Cânt o pajişte ce-avea în mijloc un copil pierdut care se tot istovea până la linişte. Lungi hemoglobine se clatină în sângele lui şi se opresc. Ruptă este inima mamei, au mâncat-o şobolanii.

Deschid larg fereastra. Ultimul lucru pe care l-am auzit a fost tot mintea mea care mă implora să vreau să-mi amintesc cum râdea. Cum toţi cei din familia noastră aveau un ritual al morţii cu câteva săptămâni înainte, cum dispariţia lui a fost anunţată de prima moarte din familia noastră. Cum râdea. Cum l-au găsit gol, pe pajişte, cu trupul chircit, cu braţul drept rupt, cum tânărul numit Câinele de lemn era doar un copil care s-a pierdut. Cum râdea.

Sufletul tău nu se îndepărtează de corp, relaxează-te, ţine-l strâns de tine şi nu va pleca. Trebuie doar să aşteptăm aici foarte mult. Şi tot aerul fraged al dimineţii umplu camera“.

De ce l-ai ucis pe copilul nostru? m-a întrebat tânguindu-se fata dracului.

126

În Instituţie tot ce mirosea a superstiţie era interzis. În schimb, erau recunoscute oficial manifestările supranaturale ca fiind foarte fireşti. Nu a fost astfel nimeni mirat când, peste noapte, s-au înfiinţat câteva secţii noi. Una era secţia experimentală, unde anumiţi funcţionari se ocupau cu tot soiul de experimente chimice şi biologice, încrucişând specii în aşa hal, încât la un moment dat ne-au prezentat la o şedinţă a şefilor un nou produs al secţiei experimentale, ştiuca-cocoş, un peşte care din câte se vedea cucuriga. Ştiuca-cocoş era uşor de întreţinut în bol şi urma să fie folosită în Instituţie pe post de ceas deşteptător.

Cu toate astea, cea mai importantă secţie nou-înfiinţată atunci era moara instituţională, care producea făină instituţională, un soi de drog uşor pe care toţi funcţionarii îl primeau dimineaţa în plic şi aveau obligaţia să-l prizeze pe tot parcursul zilei. Acest drog uşor creştea eficienţa funcţionarilor şi, mai ales, permitea vederea şi interacţionarea cu personajele supranaturale pe care Instituţia le găzduia. Eforturile cocoşatului dăduseră până la urmă roade, referatele făcute de el au fost aprobate şi personajele respective au intrat în legalitate. Odată cu apariţia făinii instituţionale s-a constatat însă că aceste personaje erau mult mai numeroase printre funcţionari decât cele depistate de cocoşat, dar nu mai conta.

În curând după apariţia făinii, în Instituţie s-a răspândit ca fulgerul o epidemie de limbrici, oficialii Instituţiei nu au recunoscut însă niciodată că ar fi fost vorba despre un efect secundar al făinii, aşa că am continuat s-o consumăm.

Un alt efect secundar al făinii era că într-un fel sau altul sporea incidenţa faptelor rele ale funcţionarilor. S-au înmulţit considerabil furturile, violenţa, violurile, jignirile, funcţionarii se transformau tot mai

mult în nişte jivine şirete, vicioase şi lacome. Instituţia se transformase într-un bâlci, iar eu începeam din nou să simt frustrarea.

Se alcătuise o comisie extraordinară de disciplină, al cărei preşedinte mă aleseseră pe mine. Nu am făcut pe plac nimănui, se pare, pentru că în două săptămâni am fost suspendat şi înlocuit cu o lichea care se folosea de funcţia lui pentru a-i şantaja pe toţi ceilalţi. Dar cel mai mult îi plăcea să şi-o tragă. Şantaja şi se culca cu toate femeile pe care le nimerea în cale. Odată i s-a pus pata pe una dintre funcţionarele personaje supranaturale, o zebră cu două cozi şi corn de rinocer, s-a culcat cu ea şi peste două luni a murit de malarie.

127

Scriu: „Portarul ne spune ce ar trebui: două pânze fine de bumbac, o lumânare, un mort. Şi totuşi, stridenţa, stridenţa mortului… De câtă lumină e nevoie în lume? Toată lumina nu s-a dat încă, spune portarul, un om frumos pe la 24 de ani.

Bănuim deci cum începe: peisaj de iarnă, 74 de motociclişti adunaţi într-o parcare, unul dintre ei spune aş ucide. Vânticel de iarnă, vânticel, acoperă cu fulgi mintea mea…

Aminteşte-ţi limita ta, mi-a spus tânărul numit Câinele de lemn. Aminteşte-ţi exact. Şi mi-am amintit. Era chiar linia desenată pe pământ între mine şi fratele meu. (Limita mea, pentru că despre ea este vorba, este floarea neînţelegerii, ucigaşă a indulgenţei.) Tu nu ai amintiri? a întrebat tânărul numit Câinele de lemn. (Prima mea amintire e o cale ferată în mijlocul unei mulţimi de oameni flămânzi.) Nu am. Regrete atunci? (Tu nu

ai greşit cu nimic? voia să întrebe tânărul numit Câinele de lemn.) Câteva. (Regret câteva femei pe care le-am iubit, câteva sobe în câteva cămăruţe, un teanc de cărţi necitite, lipsa mea de disciplină.) Numai atât? Tânărul numit Câinele de lemn se lungi pe canapea. Avea o piele albă, întinsă perfect pe oase, mată ca la modelele de plastic sau cauciuc. Numai atât. Şi atunci, limita ta… Floare de ficus, floare de ficus, limita mea este acesta: îmi amintesc exact că nu există cale ferată, că nu există iubite, că mi-am inventat un frate al meu, că prima mea amintire este despre un teanc de cărţi necitite, despre un tânăr pe canapea. Regrete atunci? În mijlocul unei mulţimi, floare a neînţelegerii, fiică a indulgenţei, nedisciplinaţi oameni flămânzi aveau o piele albă, întinsă, mată şi limita mea e o linie, singura linie dintre mine şi fratele meu.

Şi acum, dincolo de orice aer livresc, dincolo de orice înfrângere, de orice revoltă neputincioasă, căcăcioasă, ieftină, există mereu un punct depăşit al umilinţei şi al stării de bine. De ce mai scrii? Un cal păştea o iarbă grasă pe pajişte şi eu nu mă pot schimba, un cal păştea o iarbă grasă pe o pajişte însorită şi eu nu mă pot opri.

Sensul acestor pagini, tematică. Ce mai sunt oare mesajul şi adevărul? Reamintire a istoriei, noţiunea de urmă, atenţia asupra semnificaţiei. Scandalos.

Câte femei nu ne-au spus lucruri care nu ne-au ieşit din minte, fotografii potrivite după chip şi asemănare. Reciclare. Mi-am adunat boarfele şi am ieşit pur şi simplu.

Nu e nimic aici, te poţi deşerta în voie. Absurd, spune ţânţarul din creier, absurd.

M-am îndreptat (ferm) spre uşă, o jalnică contribuţie la fiinţa mea, într-o jumătate de oră trecusem deja prin Italia, cum era stabilit. Cu un mare efort ridicam capul pustiu şi sinistru.

Cel mai simplu e să spui aşa: eu, tânărul numit Câinele de lemn, nu mă mai pot suporta“.

Opreşte-te din scris rahaturile astea, stai lângă mine, te suport eu, mi-a zis fata dracului.

128

La început încercam să trişez făina, să o vărs, dar nu a mers prea mult. În scurt timp devenisem dependent. În loc să renunţ, cum îmi propusesem, consumam tot mai multă. Trebuia doar să cer şi femeia blondă şi grasă, care devenise asistenta mea, îmi aducea CÂTĂ făină aveam nevoie. Îmi era ruşine, dar îmi trebuia. Neapărat. Mi-am pus în birou un covor cu fire lungi şi, cum citisem într-un scriitor rus, am umplut tot covorul acela cu câteva kilograme de făină. Când mă relaxam, luam un pai, mă întindeam pe covor şi începeam să trag cu paiul pe nas praful miraculos. Când consumam foarte multă făină începeam să levitez şi vedeam cum sufletul mi se desprinde de trup şi începe să umble prin cameră. Cânta sufletul meu la o harpă, auzeam sunetele scoase de atingerea degetelor lui pe corzi şi plângea. Şi plângeam şi eu de fericire, de cât de frumos cânta sufletul meu. Uneori camera se umplea de spiriduşi sau de fluturi sau de păsări mici şi jucăuşe, colibri şi piţigoi, şi iarăşi mă rostogoleam în mine de bucurie. Dar erau şi momente în care o tristeţe adâncă mă împresura şi mă apăsa, momente în care camera se umplea de arătări ce se apropiau mult de mine cu ochi înroşiţi şi mustăţi, uneori veneau chiar din tavan şi sclipeau aidoma unor licurici, numai că ei ardeau şi respiraţia lor ardea şi atunci sufletul meu se speria şi se fofila şi se ascundea în deschizătura din parchet unde ascunsesem odată manuscrisul şi unde arătările nu puteau ajunge.

Erau parfumate arătările acestea şi se sulimeneau ca nişte cocote şi mă tot aţâţau şi mă tot chemau până, de spaimă, îmi pierdeam cunoştinţa cu totul.

Părea că trec sute de ani până leşinam. Cu făina bucuriile erau mari, dar şi nenorocirile pe măsură, însă într-un mod straniu şi neaşteptat mă ataşasem de aceste manifestări. Libertatea dobândită în urma lor, intensitatea lor erau peste măsura libertăţii cunoscute în Instituţie şi numai gândul la lucrul acesta mă şi înduioşa. Îmi umpleam covorul până la refuz şi mă închideam în biroul meu cu precauţie şi sinceritate tot mai des şi constant. În covorul acela se afla festinul meu de despărţire de Instituţie. Credeam că am o altă chemare şi un alt destin şi nici cea mai întunecată halucinaţie nu reuşea să mă deprime cu totul, deşi eram cu totul dezechilibrat şi mizerabil şi însăşi esenţa Instituţiei părea a fi alcătuită doar din halucinaţii în tonuri sumbre.

129

Scriam: „Pregătiţi-vă creierul lax de război în fiecare dimineaţă cât se mai aud păsări pe cer şi trupurile strălucesc întinse-n demenţă. Mâna crispată, rece ca un homar şi verde, verde ca vântul e carnea mea. Cea mai verde din toată amărăciunea acestei ploi cu lămâi. O parte din cer pe pupilă, o altă parte pe primăvara aceasta, o parte din cer se retrage, o altă parte, cea din memorie, e doar zgomot şi iad.

Drumuri pe jumătate, nestatornic de lungi, ce e în spate e întotdeauna complet. Nu ştim totul, un om se înveleşte-n mormânt.

Un cer verde mustind de sudoare. Stăteam trei oameni singuri într-un vagon. Îmi amintesc bine. Prea bine. Astăzi e o zi cât se poate de galbenă şi

murdară, am uitat tot ce voiam să mai spun. Păsări moarte, păsări străine. Trebuie iute uitat.

Şi bei alcoolul acesta fierbinte şi vrei să-i trezeşti pe alţii. Într-o zi o să te trezeşti doar pe tine în mijlocul unei istorii tragice, imobile, de unde n-o să mai pleci niciodată.

Nici marea, nici peştii, nici ceea ce-i mănâncă pe peşti nu se pot odihni. Ia-ţi patul tău de sub ape şi dormi. În acest punct precis, în exact acest punct precis ai impresia de uşor ridicol.

Împrumută-mi creierul tău, fratele meu, ca să ne rugăm împreună. Ieşi din viaţa ta, renunţă la limbă şi la cuvinte, la păr şi la unghii, chiar la cântat.

Om al războiului lăuntric, te privesc. Priveşte-mă-n faţă. În sfârşit este bine, în sfârşit s-a sfârşit".

Aici am oprit manuscrisul şi l-am ars tot la lumânare.

Fata dracului râdea de mine. Eşti amuzant, îmi aminteşti de o întâmplare, hai să ţi-o spun, mi-a zis. Era odată un călugăraş tinerel, cam ca tine, la Athos, şi odată, când Avva lui a ieşit din chilie, s-a apucat să fiarbă un ou de pasăre într-o linguriţă la lumânare. Când s-a întors Avva şi l-a văzut şi-a făcut cruce şi a zis: dracul te-a pus! Şi din chilie s-a auzit atunci un glas: nu, nu eu! Multe îl pun eu să facă, dar la asta chiar nu m-am gândit.

130

Ştiuca-cocoş de la mine din birou a scos capul din bol şi a tras un cucurigu de mai mare frumuseţea. M-am întors pe cealaltă parte şi am adormit la loc. Apoi am auzit bătăile unor aripi şi un croncănit neplăcut. Vulturul african cu ultrasunete, noul sistem de alarmă al biroului, produs de secţia experimentală, se foia pe sobă. Voiam realmente să dorm, ochii îmi

erau lipiţi, nu mai doream nimic altceva, îmi doream nespus să dorm. Dar nu se putea. Am deschis ochii. Eram întins pe covor, cu paiul lângă capul meu palpitând pe dinăuntru şi nespălat şi ciufulit pe dinafară. Uşa era în continuare închisă cu cheia, dar, în mod inexplicabil, tot lângă capul meu se afla un plic roşu, sigilat, cu antetul Instituţiei.

M-am ridicat în picioare, prin faţa ochilor mi se învârtejeau aeroglisoare conduse de demoni medievali. Ca să ies de pe covor a trebuit să urmez cu paşi nesiguri o curbă şerpuită şi complicată. Eram o epavă. Culorile aveau nuanţe strălucitoare care îmi zgâriau ochii, iar tavanul părea de chihlimbar. M-aş fi scufundat în tavanul acela ca într-o miere proaspătă, să mă regenereze, sau ca într-o răşină care să mă conserve aşa pentru câteva mii de ani. Simţeam o imensă, nemărginită părere de rău, nici nu aveam puterea şi curajul să mă uit în oglindă. Mereu dimineţile aveam remuşcări şi îmi plângeam deciziile şi viaţa şi-mi doream să fi fost un om normal, cu vreo calitate adorabilă, care să aibă o muncă normală şi să trăiască fericit pe pământul nostru cald şi luminos. Dar eu eram un om anormal, o abominaţie, care nu avea sentimente, cu un singur simţământ, ura, şi acela îndreptat către Instituţie, care trăia într-un scenariu fantastic, delirant şi ameninţător, fără de limite sau cu limite extreme, în care singurele opţiuni erau distrugerea şi autodistrugerea. Cine nu şi-ar dori o asemenea viaţă şi o asemenea dimineaţă?

Odată cu mişcarea începură şi ameţeala şi vertijul; am râs răguşit. Mă ridicam de la podea. Fără îndoială zburam. Ce mai zbor, într-o bulă de aer, într-o cavernă, îmi ziceam. Râdeam, deasupra mea tavanul se preschimbase din chihlimbariu într-o apă întunecată. Pe apa aceea o mână invizibilă a început să scrie: *apă vie*. Picioarele mi se înmuiaseră de tot şi intram într-un spaţiu mort, cu toată apa aceea vie. Ceva străin şi sâcâitor îmi tulbura cu totul gândirea logică, totul era doar nelinişte. Apoi am văzut că puteam face manevre în aer şi în ultima clipă am evitat tavanul – apă tulbure – apă vie şi m-am prăbuşit pe lângă un perete. Eram teafăr. Oare ce fusese asta? Trebuia

sau nu trebuia să fi trecut prin tavan? Nu ştiam, dar ceva dinăuntru îmi spunea că am făcut rău că nu am trecut dincolo, că nu m-am scufundat în apa aceea vie. Mi-am scuturat puţin hainele, mi-am aranjat părul şi apoi am deschis plicul. Scria: „Vă mulţumim pentru sugestii şi reclamaţii. Romanul dumneavoastră a fost citit şi, în măsura în care este posibil, vom încerca să transformăm Instituţia într-un loc plăcut şi numai al dumneavoastră. Orice alte viitoare sugestii şi reclamaţii vă rugăm să le depuneţi la Biroul Sugestii şi Reclamaţii, iar unul dintre agenţii noştri se va, ne va, vă va sesiza automat. Cu speranţa că viitorul va fi luminos, vă dorim o zi bună. Împreună, Instituţia va reuşi“.

131

„De aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, i-aţi zice acestui sicomor: dezrădăcinează-te şi te sădeşte în mare! şi v-ar asculta“, ne-a spus Hristos. Şi tot el ne-a spus că cel care e credincios în foarte puţin şi în mult este credincios, aşa cum acela care este necredincios în foarte puţin şi în mult este necredincios.

Credinţa mea nu o mai chestionez, e puţină, dar am ajuns iarăşi la o răscruce de drumuri din care nu ştiu cum şi ce va ieşi. Numai Domnul poate şti. Până atunci mă rog să fiu o mlădiţă roditoare, să rămân întru Domnul şi El întru mine. Pentru că, aşa cum ni s-a spus, până la urmă pe lumea aceasta sunt responsabil numai şi numai pentru mine, pe mine trebuie să mă salvez prima dată, înainte de a încerca să-i salvez pe alţii, şi asta o pot face numai în singurătate. Nimic nu putem face fără Domnul şi prin urmare cred că ceea ce voi face este voia Domnului, că Domnul mă va urma şi mă va ajuta să răzbesc. Nu noi l-am ales pe Domnul, ci Domnul ne-a ales pe noi şi ne-a

poruncit să ne iubim unii pe alţii. Iisus a biruit lumea şi prin el şi eu o voi birui.

Ai destulă credinţă, călugăraşe, să te întâlneşti cu mine? m-a întrebat fata dracului.

132

Haideţi, domnule director, e timpul, mi-a spus şeful meu. Dar eu nu sunt directorul, i-am replicat uimit. Ba da, ba da, dumneavoastră sunteţi directorul, încă din prima zi când aţi intrat în Instituţie. Vedeţi dumneavoastră, Instituţia este o societate egalitară, directorul nu e unic şi nu e despot, numai Instituţia este unică şi e despot, directorul se rulează. Oricine poate să fie director şi pentru bunul mers al Instituţiei directorul trebuie să fie ascuns, nimeni nu trebuie să ştie cine este directorul, nici măcar el însuşi, pentru a nu fi influenţat de puterea lui şi pentru a nu fi tentat să abuzeze de ea. Dumneavoastră aţi fost directorul în tot timpul acesta, atât este de simplu. Dar nu am luat nicio decizie, am spus. Ba da, ba da, aţi luat, mi-a spus şeful meu. Mai ţineţi minte când mă sfătuiam mereu cu dumneavoastră că ce şi cum ar trebui şi vedeaţi numai că peste noapte tot ce-aţi gândit se transforma în realitate? Dumneavoastră aţi luat toate acele decizii, eu numai le semnam, dar dumneavoastră gândeaţi tot, erau dorinţele şi deciziile dumneavoastră.

Şi acum? am întrebat buimăcit. Acum, după ce am primit referatele la romanul dumneavoastră, trebuie să vă reciclăm. V-aţi ridicat împotriva Instituţiei. Aşa ceva nu poate fi acceptat din partea directorului. Altcineva va deveni director şi dumneavoastră veţi fi reciclat, digerat de marele stomac al memoriei culturale a Instituţiei spre binele nostru, al tuturor. Un

ultim onor pentru directorul nostru? a întrebat şeful, şi asistenţii directorului pe dată au luat poziţia de drepţi şi au salutat milităreşte: să trăiţi! Permiteţi să raportez, a continuat unul dintre ei, în timpul mandatului dumneavoastră aţi radiat 144 de funcţionari, aţi executat 37 de trădători şi spioni, aţi instituit trei secţii noi, aţi adăugat o nouă carte la biblioteca interzisă, aţi adăugat sarmalele numai din carne la meniul cantinei, aţi introdus făina care a crescut puterea de concentrare a funcţionarilor cu 32% şi eficienţa cu 17%, aţi fortificat securitatea internă, aţi dus Instituţia pe noi culmi ale progresului…

Dar eu nu am radiat, nu am executat, nu am exterminat pe nimeni, am îndrăznit. Ba da, ba da, mi-a spus şeful meu, chiar aşa aţi făcut şi bine aţi făcut.

N-am mai apucat să spun nimic, cei doi haidamaci în parpalac, asistenţii directorului, m-au luat de subsuori şi unul dintre ei m-a lovit cu ceva în cap. Durere şi negru. Şi linişte. Durere cruntă şi o linişte crudă. Apoi, dintr-odată, oarecum pe neaşteptate, tot acest labirint respingător a luat sfârşit.

133

M-am dus la Avva Sofronie şi i-am zis: părinte, vreau să devin pustnic, trebuie să mă duc în pustie, dă-mi, te rog, dezlegare. S-a uitat la mine cu un fel de dragoste amestecată cu milă şi spaimă. Ştiam că o să vii, mi-a spus. Nu eşti pregătit. Nu-ţi pot da dezlegare, dar mi s-a arătat că, dacă nu-ţi dau măcar binecuvântare, o să fugi oricum şi o să fie şi mai rău. Fii deci binecuvântat, fiule, şi Domnul să te aibă în pază! mi-a spus şi mi-a atins fruntea cu degetele lui noduroase. Mi se părea că lăcrimează, dar nu l-am

privit în ochi, tremuram tot. Mi-am luat cărţile de rugăciuni şi hainele şi într-o jumătate de oră eram plecat.

În sfârşit! a spus fata dracului.

Epilog

134

Am luat primul tren care pleca din gară şi am ajuns la Bistriţa. De acolo am făcut autostopul şi am ajuns într-o zonă izolată de dealuri, undeva pe lângă Prundul Bârgăului. Într-o zonă retrasă, neumblată, mi-am făcut o cocioabă din crengi şi buşteni pe jumătate îngropată în pământ în buza unui deal, lângă un pârâu, şi m-am nevoit acolo vreo trei luni şi ceva.

Apoi a apărut. Am văzut-o coborând pe vâlcea în jos. Venea încet, zâmbitoare şi radioasă. Mi-am făcut cruce şi ea a izbucnit într-un râs sănătos.

Orice-aş zice, era frumoasă, era minunat de frumoasă. Eram înţepenit de spaimă. S-a apropiat şi m-a luat în braţe, a vrut să mă sărute şi cu un efort de voinţă am reuşit să întorc capul, deşi aş fi sărutat-o cu foc, cu patimă, cu durere la cât de frumoasă era. A oftat, m-a luat de mână şi s-a aşezat lângă mine.

Încercam să o ignor tot spunând Rugăciunea inimii în minte şi ea îmi vorbea cu căldură şi calm. Mi-a spus că de fapt totul se întâmplă numai în mintea mea, că nu m-am botezat şi nu m-am călugărit, că totul este doar rodul închipuirii mele, al fantasmelor mele, chiar şi ea nu era fata dracului, ci doar vinovăţia mea, partea întunecată a conştiinţei mele forţate până la limite.

N-am mai suportat s-o ascult. M-am ridicat, am luat un băţ de pe jos şi am început s-o altoiesc. La început a urlat de durere, surpriză şi furie, pe

urmă a început să hohotească sinistru, macabru. M-a scuipat şi toată faţa mi s-a umplut de funingine. Până m-am şters la ochi se făcuse nevăzută.

Am căzut în genunchi şi m-am rugat până târziu în noapte la Domnul să nu mai apară, apoi am căzut frânt pe patul meu de crengi şi cârpe şi am adormit.

135

Am deschis ochii şi fata dracului era aplecată deasupra mea, ştergându-mi cu palma fruntea transpirată. Voiam să mă mişc, dar nu puteam, eram legat de pat. Da, era chiar un pat şi eu eram într-o încăpere albă de spital. Fata dracului era îmbrăcată toată în alb şi mă privea drăgăstos.

Ai avut o cădere nervoasă, mi-a spus, de săptămâni în şir te tot chinui aşa şi tot delirezi. Ştiu, ştiu că nu mă crezi pe mine, dar uite, poate îi crezi pe ei, mi-a spus şi a deschis larg uşa şi în salon au intrat mama şi tata.

Dragule, îmi pare rău că nu te-am botezat, dacă ştiam că o să provoace atâtea probleme de conştiinţă amănuntul acesta, te botezam, pe cuvânt, a spus mama.

Ai făcut o depresie urâtă, dar nimic grav, ai cedat psihic la serviciu, e normal, dar o să te pui pe picioare, mi-a spus tata.

Amândoi păreau falşi, de la voce, tonalitate până la posturi şi discurs. M-am calmat totuşi şi am decis să-i ascult. Şi au început să-mi povestească viaţa mea:

……

……

……

……

……

Am dat impresia că îmi amintesc, m-am relaxat total şi i-am rugat să mă dezlege. Mama s-a uitat la fata dracului, fata dracului s-a uitat la tata, au încuviinţat toţi şi în câteva minute mă ridicam în picioare. M-am dezmorţit puţin, am pus mâna pe o vază cu flori de pe noptieră şi am început să-i alerg prin salon. Aia nu era mama mea, ăla nu era tatăl meu. Mama mea n-ar fi vorbit niciodată aşa şi tatăl meu cu atât mai puţin. Şi apoi, aşa cum îmi spusese Avva Sofronie, de acum mama şi tatăl meu erau Hristos şi numai Hristos.

Imediat ce s-au auzit ţipetele în salon au intrat doi haidamaci care semănau izbitor cu asistenţii directorului, m-au luat pe sus şi m-au dus la izolare. M-au închis şi câteva minute am urlat şi am dat cu pumnii în uşa antifonată, apoi mi-am venit în fire şi m-am liniştit cu totul. Am început să mă rog şi ştiam că asta va face totul să se sfârşească. Am rezistat, am rezistat, îmi spuneam în gând printre cuvintele rugăciunii, până ce am adormit din nou.

Epifanie al Salaminei spunea că în pustie ajungi la porţile iadului şi că acolo trebuie să fii asemenea lui Petru, piatra tare pe care să fie clădită Biserica lui Dumnezeu şi pe care porţile iadului să nu o poată înfrânge. Petru s-a lepădat de trei ori şi a blestemat de trei ori înainte de cântarea cocoşului, deşi a afirmat cu tărie înainte: dacă toţi se vor lepăda de Tine, eu nu mă voi lepăda, şi a făcut-o atât cât îi stă în putere unui om. Şi apoi a plâns şi a mărturisit dragostea sa faţă de Domnul şi că Acesta a fost om adevărat. „În această luptă sunt de găsit toate subtilităţile credinţei“, spunea cineva.

Dimineaţa a venit ca o binecuvântare, m-am trezit din nou în cocioaba mea din Prund. M-am spălat cu apă rece pe faţă, mi-am spus rugăciunile, am mâncat nişte zmeură şi câţiva fragi şi m-am uitat la pădure. Era întinsă,

părea nesfârşită şi înfricoşătoare. Dar după ce ajungi s-o cunoşti e cel mai bun loc în care poţi trăi.

M-am aşezat pe o buturugă şi am început să-i scriu o scrisoare mamei: „Dragă mamă, aici sunt o grămadă de pajişti de cimbrişor, coada-calului, micşunele, muşeţel, coada-şoricelului, sunătoare, cicoare şi iarbă, multă iarbă. Visez adeseori că sunt la Dunăre şi că intru în ea încetişor până ce mă acoperă. Îmi întind braţele a nepăsare, îmi întind corpul în apă şi mă las purtat de curent. Curentul mă scoate din nămol şi mă ia cu el în clipocit liniştit. Plutesc, nu vreau să mă scufund, nu încă. Nimeni nu vrea să se scufunde de fapt, ci doar să stea la limita scufundatului. Stau deci la limita mea şi scrutez Dunărea şi atunci, cu un ochi deschis deasupra apei, îi văd: sute de mii de maci plutind, la fel ca mine, în derivă pe Dunăre. O câmpie întreagă de flori roşii, ademenitoare şi adormitoare, scurgându-se în amiaza unei femei puternice şi a unui bărbat pe jumătate-necat. Şi acum, după trezire, plutesc şi scriu, mă bucur şi mă întristez, plutesc şi scriu, mă bucur şi mă întristez în întinderea aceasta nesfârşită de maci.

Bineînţeles că nu sunt un om puternic şi nici nu există o fată a dracului, dar Dunărea, draga mea mamă, ea este adevărată. Ea şi curgerea ei în care nu există ratare. De fapt despre asta este vorba, nu despre pierderea identităţii, nu despre căutarea fericirii, nu despre o femeie, ci numai şi numai despre ratare, mamă, despre sentimentul acesta care ne cuprinde şi ne sufocă aidoma unui înec, despre apa aceasta a timpului care ne poartă memoria în derivă pentru a ne sfărâma în milioane de particule în inexistenţă. Da, pe Dunăre curg trupurile celor înecaţi, însă tu nu te speria, tu eşti o femeie puternică şi eu sunt un bărbat puternic, vreau o linişte absolută în urma mea, o perfecţiune a minţii, nimic din lumea aceasta. Înainte de boală înregistrez totul, totul ca o cameră de filmat. Mai mult nu pot face. Dacă vrei să vii în vizită, ai grijă, la Dunăre e răcoare“.

M-am oprit din scris şi am lăsat caietul pe buturugă. Mirosea a cimbru. Trecusem de-o primă noapte şi nu ştiam ce avea să urmeze. Era totuşi a

naibii de frumoasă fata dracului. Am făcut un foc şi am pus de un ceai. Venea toamna. Trebuia să-mi clădesc o vatră mai bună şi să mă apuc să-mi tai rezerve de lemne de foc. În jurul meu fojgăiau insectele şi aerul era încărcat de mirosuri sălbatice. M-am lungit pe iarbă şi am început să urmăresc un norişor stingher profilat pe cerul verzui. Mi-am amintit de Samson, de slăbiciunea care l-a ucis, încrederea în oameni, mi-am amintit de mine şi de toate planurile mele nebune, de vrăjitoare şi predestinare, de Instituţie, de rătăcire şi furie şi, peste toate, mi-am amintit de îngenuncherea aceea din curtea şcolii, de Andra, de neputinţă şi de liniştea care se aşternea în fiecare seară pe Vale când îl aşteptam pe bunicu' să se întoarcă acasă cu o napolitană cu gem, semn al chezăşiei dragostei dintre noi sub cerul acela verde-apos, încărcat de ploi şi de viaţă şi, din nou, de blazonul familiei noastre înrămat şi agăţat de peretele mucegăit al garsonierei şi de toate destinele oamenilor extraordinari care au descins din ea.

Eram atât de străin de toate lucrurile extraordinare. Tot ce-mi doream acum era o banalitate istovitoare.